

Léon Cristiani

**EXTATIČKA
Z NIEDERBRONNU**

Alžbeta Eppingerová
alebo matka Alfonza Mária,
zakladateľka
Kongregácie sestier
Najsvätejšieho Spasiteľa

DEKLARÁCIA AUTORA

Vyhlasujeme, že všade, kde sme v tejto knihe použili výraz *svätý* a *svätosť*, máme na mysli ich bežný význam a nechceme nijako napadnúť dekrét pápeža Urbana VIII., podľa ktorého oficiálne blahorečenie a svätorečenie prináleží výhradne Svätej stolici.

Nihil obstat: Mgr. Vít Tužinský, číslo 40/2013 z 19. septembra 2013

Imprimatur: Mons. ThDr. Marián Chovanec, *banskobystrický biskup*
číslo 1738/2013 z 19. septembra 2013

PREDHOVOR

Alžbeta Eppingerová... To meno mi veľa nehovorilo, kým som si neprečítal knihu, ktorú o nej napísal Mons. Cristiani. A pritom bola jednou z tých výnimočných osobností, ktoré svedčia o nepredstaviteľnej rozmanitosti podôb svätosti, o nevyčerpatelnej schopnosti znovuzrodenia z mystickej skúsenosti.

Pred zrakom sveta bola úplne bezvýznamné dievča: najstaršia dcéra v početnej rodine veľmi chudobných alsaských roľníkov. Že bola inteligentná, o tom niet pochýb. Nemala však žiadne vzdelanie. Keď skončila školu, sotva vedela čítať a s perom v ruke sa dokázala akurát podpísať. A práve táto „zaostalá“ dievčina stála pri zrode rýchlo sa rozvíjajúcej kongregácie, ktorá dnes zaujíma významné miesto v Cirkvi. Prečo?

Jej prípad bol výnimočný. Toto dievča totiž túžilo byť svätou. Túžila po tom už odmalička a snažila sa o to zo všetkých síl. Takéto prípady nie sú ojedinelé; Alžbeta Eppingerová nebola jediná, ktorá mala takúto túžbu. Ona však hneď od začiatku mierila najvyššie, až „na samý vrchol“, ako to nazýval Bremond. Usilovala sa o mystické spojenie, „prilnutie“ k Bohu, ako vravievali duchovní otcovia v 17. storočí. Obdivuhodným spôsobom to aj dokázala.

Už v štrnástich rokoch, kedy bola na prvom svätom prijímaní, sa dozvedela o svätej Terézii z Avily. Od koho, nevedno. V našej vzdelanej mysli sa hneď vynorí otázka: Ako ju mohla Alžbeta pochopiť? Hoci nebola schopná ani len prečítať si knihy tejto veľkej mystičky, pochopila to podstatné: duchovný príklad. Nežiadala si od Boha nadprirodzené dary, ktorými oplývala španielska reformátorka. Žiadala, aby sa v nej naplnila skúsenosť lásky tak, ako u tejto veľkej svätice, ktorá „hynula preto, že neumierala“.

Na vyslyšanie čakala dlho, veľmi dlho. Podobne ako mnohí svätí a sväté, – spomeňme známy príklad svätej Jany de Chantal – toto zbožné alsaské dievča prežívalo strašnú vyprahnutosť, čo mohla pokladať za úplné zavrnutie. Tak ako veľká Terézia, aj ona musela znášať súčasne rôzne utrpenia: zdravotné ťažkosti, vnútorné útrapy, znechutenie a obavy, pokušenie k sklúčenosti a beznádeji. Vytrvala však v modlitbe a mystickom spolení. Jej veľkou zásluhou bolo určite zistenie, – hoci si to sama neuvedomovala – že toto zdanlivé odmietnutie Bohom bolo v skutočnosti Božím darom, aby aj v najväčšej temnote duše vzývala ukrižovaného Ježiša.

A tu zrazu zažiarilo svetlo! Vo veku tridsaťdva rokov táto útla sedlička, chorá a pripútaná na lôžko, začala mať vízie. Jej skvelý duchovný vodca, ktorý ju ako jediný viedol a usmerňoval, bol znepokojený, zhrozený a nevedel si vysvetliť, čo sa to deje s jeho úbohým farníčkou a s ním samým. Obrátil sa teda na teológov so slovami: Alžbete – alebo Betke Eppingerovej, ako ju dôverne oslovovali – sa zjavuje Pán. Hovorí k nej Ježiš. Vyslovuje myšlienky, ktoré sú múdre, hlboké a presné. Dokáže čítať v ľudských srdciach. Vyslovuje predpovede, ktoré sa naplňujú. Ba čo viac, toto dievča, ktoré nevie nič o svete, ktoré ani nevstane z postele, ohlasuje nečakané spoločenské udalosti, revolúcie v roku 1848, ktoré vyhnali Pia IX. z Ríma a Ľudovíta Filipa z Paríža a rozpúťali boje medzi protestantmi a katolíckymi vo Švajčiarsku. O situácii informovali biskupa, ktorý podal správu Svätej stolici. Odvtedy sa Cirkev začala zaoberať „prípados Eppingerová“. Počas roku 1848 prišlo k termálnym vodám Niederbronnu vyše 600 kňazov a ešte oveľa viac laikov.

Čo však bolo výsledkom celého toho rozruchu, celej tej senzácie? Aké bolo skutočné poslanie tejto vyvolenej? Napriek všetkým očakávaniam, keď už snívala len o tom, že sa utiahne do kláštora, kde bude tou najposlednejšou a bude môcť milovať svojho Ježiša, ako sa jej páči, dostala od Boha príkaz založiť vlastnú kongregáciu, ktorej cieľom bude láska k najbiednejším, sirotám, starým a chorým, ktorí sú opustení a chudobní.

Aký vzácny a pôsobivý príklad! V tej najosobnejšej mystickej skúsenosti Alžbeta objavila veľký Boží zákon, prikázanie, ktoré sa rovná prvému prikázaniu evanjelia, totiž že láska k Bohu je zároveň a predovšetkým láskou k bližným.

V roku 1849 nasledovalo založenie kongregácie, ktorá sa ďalej rozvíjala, prichádzali postulanky, pribúdali domy... To všetko je história, také to malo následky. Nie je to však to najpodstatnejšie. To podstatné sa dosiahlo, rozhodlo a uskutočnilo ešte dávno predtým, keď sa jedno dieťa rozhodlo, že sa celé bezvýhradne odovzdá Bohu, dieťa, o ktorom sa dalo povedať – a jej biskup to o nej aj hovorieval – tak ako hovoria o farárovi z Arsu: „Nebol vzdelaný, ale bol osvietený.“

DANIEL-ROPS
člen Francúzskej akadémie

ÚVOD

Pri prvom pohľade na názov tejto knihy by sa čitateľ mohol začudovať. Ako sme mohli osobu, ktorej životný príbeh chceme vyrozprávať, označiť súčasne dvomi natoľko odlišnými prívlastkami: „extatička z Niederbronnu“ a „zakladateľka Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa“? Aby sme zodpovedali túto otázku, začíname naše dielo *Úvodom*, ktorý uvádza a zároveň vysvetľuje.

Prečo vlastne nazývame našu hrdinku Alžbetu Eppingerovú „extatička z Niederbronnu“? Jednoducho preto, lebo jej súčasníci ju nikdy nenazvali ináč. Či to bol jej farár píšuci štrasburskému biskupovi, alebo biskup odpovedajúci tomuto vynikajúcemu farárovi, či to bol farár C. J. Busson, znamenitý spisovateľ, a či mnohí návštevníci Niederbronnu – každý volal Alžbetu Eppingerovú a neskoršiu matku Alfonzu Máriu „extatička“. Je takisto nepochybné, že zakladateľkou cirkevnej kongregácie – zakladateľkou, ktorú počúvali, obdivovali a poslúchali – sa stala len vďaka tomu, že bola najprv „extatička“ a extatičkou aspoň nejaký čas zostala aj po založení kongregácie. Medzi extatičkou a zakladateľkou je zrejmá príčinná súvislosť, o tom nemožno pochybovať. Okrem toho prípad Alžbety Eppingerovej, ktorej konanie malo váhu vďaka jej – aspoň údajne – nadprirodzeným spojeniam s druhým svetom, nie je v dejinách vôbec ojedinelý. Nebola vari príčinná súvislosť medzi hlasmi, ktoré počula Jana z Arku a oslobodením Orléansu, potom Francúzska, korunováciou v Remeši a nakoniec upálením v Rouene? Janu z Arku by sme mohli pokojne nazvať „extatička z Domrémy“ práve tak, ako Alžbeta Eppingerová bola „extatička z Niederbronnu“, alebo reformátorka Karmelu v Španielsku v 16. storočí bola „extatička z Avily“.

Je pravda, že slovo „extatička“ sa už v bežnej reči veľmi nepoužíva. V dnešnej dobe by sme skôr povedali „mystička z Niederbronnu“. To však nič nemení na tom, že Alžbeta Eppingerová, takmer úplne nevzdelaná drobná sedliačka, získala nevšednú autoritu prostredníctvom extáz, ktoré sa jej pripisovali a ktoré v jej okolí vzbudzovali zvedavosť, čo u väčšiny ľudí rýchlo prerástlo v úctu a obdiv.

Čo je to vlastne *extáza*? Na tomto mieste samozrejme hovoríme len o *mystickej extáze*. Slovo extáza obyčajne vyjadruje stav, v ktorom človek „nie je pri zmysloch“. Takýto stav však v rôznych prípadoch môže byť dobrý alebo zlý. V súvislosti s mystickou extázou máme na mysli isté stavy hlbokého duchovného života, pri ktorých sa duša akoby odcudzí všetkému, čo ju obklopuje, a vstupuje do kontaktu s Bohom, čo sa prejavuje nadprirodzenými víziami, odkazmi priamo od Boha, niekedy predpovedaním budúcnosti, vnuknutiami nabádajúcimi k novým výtvorom, užitočným reformám či trvalým inštitúciám.

Dôkazom toho, že takto definovaná extáza zďaleka nie je nič nové, je táto výstižná definícia svätého Augustína: „Je to povznesenie ducha nad telesné zmysly, aby pôsobením Ducha Svätého mohol pochopiť a kontemplovať obrazy, ktoré mu zosiela Boh.“

Na druhej strane však treba veľmi otvorene povedať, že nie všetky extázy, ktoré sa zdajú mystické, sú naozaj pravé. Skôr by nás zarazilo, keby to tak bolo. Nie je nič, čo by sa nedalo zneužiť. Ako raz ktosi povedal: diabol je neustále „Božia opica“. Ak existujú praví extatici, môžu existovať aj pomýlení vizionári. Ako neskôr uvidíme, nie všetci sa zhodli v prípade „extatičky z Niederbronnu“. Zatiaľ čo jedni ju obdivovali a uznávali, druhí ju ostro, ba až trpko kritizovali a obviňovali. My sami budeme musieť v tejto knihe uviesť argumenty jej zástancov i odporcov.

Zlaté pravidlo na rozpoznanie pravých prorokov od falošných, či pravých mystických stavov od ich napodobenín, nám dal Ježiš Kristus vo svojom evanjeliu: „Chráňte sa falošných prorokov: prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vlci. *Poznáte ich po ovoci...*“

Ovocie nám ukáže, čím naozaj bola „extatička z Niederbronnu“. Máme na mysli predovšetkým ovocie, ktoré prinášala vlastným životom, svojimi čnosťami, hlbokými kvalitami, príkladmi a slovami, ale aj ovocie, ktoré prinášala vo svojom okolí: postavila

základy a dala úžasný podnet kongregácii, ktorá od svojho zrodu neustále prináša v kresťanskej spoločnosti jednoznačné a prehojné dobrodenie.

Aby sme to všetko predstavili v ešte jasnejšom svetle, nebude na škodu, ak pred rozpovedaním samotného príbehu vysvetlíme niekoľko dôležitých teologických pojmov.

Boh v nás pôsobí rôznymi spôsobmi. Teológovia už od čias svätého Pavla rozlišujú medzi *milostou* a *charizmou*. Ak sa slovo charizma niekomu zdá nejasné, preložme ho jednoducho ako *dar*. Milosť je jedna vec, dar je druhá vec. Keď hovoríme o dare konať zázraky, dare rozlišovania, dare čítania v ľudských srdciach, dare rady, či dare jazykov, ktorý sa prejavil na druhý deň po Turícach, hovoríme o veciach, ktoré sa môžu pridružiť k milosti, veľmi sa však od nej líšia.

Milosť je Božie dobrodenie, ktoré povznáša našu dušu k účasti na Stvoriteľovej svätosti a ktoré nám dáva právo na jeho podiel v nebi. Preto ju najčastejšie nazývame *milosť posväcujúca*. Prostredníctvom nej sa v nás uskutočňuje *Božia adopcia*. Ona z nás robí adoptívnych Božích synov, bratov Ježiša Krista. Milosť je prisľúbená všetkým ľuďom. Každý ju môže získať, pretože je plodom vykúpenia Ježiša Krista, ktorý zomrel za všetkých ľudí. Kvôli Adamovmu hriechu sme boli vo svojej prirodzenosti Boží nepriatelia, satanovi otroci, úbohé padlé stvorenia. Kristus nám však priniesol spásu, ktorú sám nazval „znovuzrodenie“, keď povedal Nikodémovi: „Ak sa niekto *nenarodí* z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva.“

Toto všetko je základná vierouka, ale v naturalistickom prostredí, v ktorom sme všetci ponorení, je užitočné si to pripomenúť.

A ako je to s *darom*? Ak to nie je milosť, čo to teda je?

Teológovia ho definujú ako „*nezaslúženú Božiu milosť*“ – *gratia gratis data*. Človek môže byť svätým, aj keď nemá žiadny „dar“, no nemôže dosiahnuť svätosť bez milosti. V dejinách bol však veľakrát „dar“ sprievodným javom a niekedy aj prejavom „milosti“, zatiaľ čo samotná milosť, pretavená do čností, svedčila o skutočnej hodnote „daru“. „Hlasy“, ktoré počula Jana z Arku, boli darom. Zjavenia Panny Márie malej Bernadete Soubirousevej boli takisto darom. Aj schopnosť čítať v ľudských dušiach, ktorou vynikal farár z Arsu, súčasník Alžbety Eppingerovej, bola darom. Podobných príkladov by sme našli mnoho. Najmä v Bernadetinom prípade je však zrejmé, že pri zjaveniach sa u nej tento dar jasne odlišoval od milosti. Keď mala zjavenia, ešte nebola svätá. A nemusela sa ňou ani nikdy stať. Mohla byť jednoducho dobrou kresťankou bez toho, že by sa jej dostalo počty svätorečenia. To, že sa skutočne stala svätou, nebolo vďaka „daru“, ale vďaka jej *hrdinskej* poslušnosti voči nabádaniam milosti.

Z tohto všetkého vyplýva, že ak bude raz matka Alfonza Mária blahorečená a neskôr svätorečená, ako sa odvažujeme dúfať, nebude to kvôli jej „extázam“, ale kvôli kresťanským čnostiam, ktoré prejavovala *hrdinsky*, čiže nad rámec bežnej normy.

Tieto veľmi všeobecné pojmy, ktoré sme tu spomenuli, budú zohrávať úlohu v našom príbehu, ku ktorému sa o chvíľu dostaneme.

Na záver treba dodať ešte jednu poznámku. Aj keď nás obmedzený rozsah tejto knihy núti uvádzať zdroje a poznámky len okrajovo, môžeme čitateľa uistiť, že sme mali neustále pred očami nanajvyš hodnoverné dokumenty o živote a skutkoch Alžbety Eppingerovej. Tieto dokumenty boli zozbierané, preskúmané, zatriedené a overené v početných a kompletných spisoch k diecéznemu procesu blahorečenia, ktorý prebiehal v Štrasburgu. Procesom sa teraz zaoberajú v Ríme. Máme v rukách autentické dokumenty, do ktorých sme po celý čas nahliadali. Zároveň sme sa riadili vynikajúcimi autormi, ktorí pred nami písali na túto tému: farár Busson opisujúci udalosti z rokov 1850 až 1853, ktorých bol sám súčasníkom; farár L. G. Glöckler, ktorý síce nestihol svoje dielo dokončiť, no jeho časť, ktorú máme k dispozícii, je cenná, pretože sám pochádzal z Niederbronnu a nejdenný raz bol očitým svedkom udalostí, ktoré zaznamenáva; farár Pflieger, svedomitý historik, ktorého presne

a jasne napísanú prácu vynikajúco preložil z nemčiny farár Schaeffer, ktorý mal sám túto záležitosť dobre naštudovanú; a napokon najnovšie dielo sestry Jozefy Márie z rehole Najsvätejšieho Spasiteľa s názvom *Život matky Alfonzy Márie*, ktoré vyšlo v roku 1948.

DETSTVO ALŽBETY EPPINGEROVEJ

Správa biskupa

Dňa 6. februára 1850 štrasburský biskup André Raess napísal oficiálnu správu o udalostiach, ktoré sa stali v Niederbronne, ktorý bol jednou z farností v jeho diecéze. Tento veľmi dôležitý dokument sa začína formálnym úvodom:

„V mene Najsvätejšej Trojice, André Raess, z Božej milosti a z vôle Svätej stolice štrasburský biskup, všetkým, ktorí budú čítať tieto riadky: pozdrav a požehnanie v našom Pánovi Ježišovi Kristovi.“

Zjavne sa teda obracia na všeobecnú Cirkev. Obsahu správy prikladal takú váhu, že v ten istý deň uložil svoj text „na bezpečnom mieste“, čiže u notára, od ktorého si vypýtal aj náležité potvrdenie.

Po niekoľkých dňoch, konkrétne 14. februára, však poslal kópiu svojej správy apoštolskému nunciovi v Paríži, aby ju doručil Svätému Otcovi, ktorým bol vtedy pápež Pius IX.

Touto správou sa ešte budeme podrobnejšie zaoberať, nateraz uvádzame iba nasledujúce riadky, z ktorých môžeme vyvodiť, kedy Cirkev začala venovať pozornosť „prípadu Eppingerová“:

„Približne v polovici decembra 1847 – píše biskup – nám dôstojný pán Reichard, ktorý je farárom v Niederbronne (Dolné Porýnie), oznámil, že v jeho farnosti istá 33-ročná Alžbeta – prezývaná Betka – Cecilia Eppingerová veľmi často upadá do stavu extázy, kde sa jej zjavuje Ježiš Kristus a oznamuje jej, ako sa majú udiať veci, ktoré ľudský rozum nemôže predvídať.“

Biskup ďalej uvádza hlavné predpovede extaticky a najmä jednoznačnú porážku katolíckeho Sonderbundu vo Švajčiarsku; revolučné nepokoje, ktoré mali otriasť Rímom a dokonca ohroziť život Svätého Otca a prinútiť ho, aby dočasne opustil svoj štát. Alžbeta Eppingerová veľmi jasne predpovedala aj revolúciu vo Francúzsku vo februári 1848, ktorá všetkých prekvapila, dokonca aj samotných aktérov.

Až potiaľto história nijako neprotirečí správe tohto veľmi vzdelaného preláta. Najväčšia časť správy však bola venovaná sérii oveľa spornejších predpovedí týkajúcich sa baróna de Richemont, ktorého „extaticka“ mnohokrát označila za syna Ľudovíta XVI., pričom úbohý Ľudovít XVII. zomrel v Templi v roku 1794. Biskup podľa všetkého skutočne veril tejto identite na základe slov „extaticky“. No keďže história vykazuje v danej veci značné pochybnosti a takzvaného baróna de Richemont vníma len ako dobrodruha a podvodníka, podobne ako ostatných vtedajších uchádzačov o trón, predstavuje to pre nás obzvlášť chúlостivý problém, ktorý však nemáme právo zamlčať.

Je teda nepochybné, že Alžbeta Eppingerová vyslovila pravdivé predpovede. Z nášho pohľadu je však rovnako isté, že sa výnimočne zmýlila v prípade baróna de Richemont. Čo z toho môžeme vyvodiť? Že Alžbetin prípad treba veľmi pozorne preskúmať, počnúc jej narodením, vzdelaním a sledovať celý jej život pred marcom 1846, kedy sa stala „extatickou z Niederbronne“.

Alžbetina rodina a narodenie

Eppingerovci boli jedna z najstarších katolíckych rodín v Niederbronne. Sídliť tu ešte v časoch Westfálskej zmluvy, ktorou sa Alsasko pripojilo k Francúzsku v roku 1648.

Dokonca sa zdá, že práve vďaka nim sa v Niederbronne zachovala katolícka viera. Celé mesto bolo totiž v roku 1570 obrátené na protestantskú vieru grófom Filipom V. z Hanau-Lichtenbergu. Katolíci Eppingerovci tam teda mohli prísť až po pripojení Alsaska k Francúzsku. Vtedy tam ešte nemali katolíckeho kňaza. Prvým katolíckym kňazom v tejto farnosti bol od roku 1780 farár Antoine-Henri Eberlé, bývalý kaplán v Reichshoffene, ktorý leží tri kilometre juhovýchodne od Niederbronn. Pod Reichshoffen patrila do roku 1713 aj farnosť Niederbronn. To vysvetľuje, prečo v reichshoffenskej knihe krstov z roku 1689 nachádzame meno Georges Eppinger, syn Jeana-Conrada z Niederbronn. Tento Georges Eppinger bol však iba vzdialeným prastrýkom našej „extatičky“, ktorá pochádza z vetvy Jeana-Jacoba, druhého syna Jeana-Conrada Eppingera. Jean-Jacob mal syna Louisa Eppingera, prezývaného Wigel, čo je domáce meno Ludwiga – Ľudovíta. Wigelov najstarší syn bol Georges Eppinger, ktorý bol starým otcom extatičky. V jeho dome prišla na svet Alžbeta Eppingerová. Jej otec, krstným menom tiež Georges, najstarší syn starého otca Georgea, zostal po svadbe bývať na poschodí rodičovského domu.

Georges Eppinger, narodený 13. septembra 1790, sa 14. septembra 1813 oženil s Barbarou Vogtovou z Eberbachu, ktorá mu porodila jedenásť detí.

September bol preňho určite významný mesiac. Nielenže sa v tento mesiac sám narodil a oženil, ale 9. septembra na poludnie sa mu narodila aj najstaršia dcéra Alžbeta. V krstnom liste je dátum 10. septembra a podpis krstného otca Petra Fritscha, krstnej matky Alžbety Schlubovej a farára Antoina Eberlého, ktorý má za menom prosté označenie „vysluhovateľ krstu“ nepochybne preto, lebo v tom čase Niederbronn ešte nebol farnosťou v zmysle konkordátu z roku 1801, ale bol iba filiálkou. Mesto sa stalo farnosťou druhého stupňa, čiže na úrovni kantónu, v roku 1828.

Eppingerovci boli roľníci. V Niederbronne mali vlastný dom a obrábali vlastné polia; neboli od nikoho závislí.

Bývali v strede Niederbronn. Kto cestoval zo Štrasburgu cez Haguenau a Reichshoffen smerom k mestu Bitche, prechádzal hneď okolo ich skromného domčeka s maličkou záhradkou. Stavba mala na prízemí kamenné múry a jedno poschodie sčasti z tehál a sčasti z dreva, malý dvor a vzadu stodolu. Ku vchodovým dverám viedli tri kamenné schody. Nad dverami bol vyznačený rok stavby 1807. Vnútri sa na pravej strane nachádzali schody vedúce na poschodie, na ľavej strane mali starí rodičia kuchyňu so spálňou. Poschodie bolo usporiadané tak isto.

Všetko bolo veľmi skromné. V tomto dome, kde naša extatička vyrastala, mali len jedno bohatstvo: vieru a kresťanskú zbožnosť.

Skôr než prejdeme k Alžbetinmu detstvu a mladosti, musíme predstaviť ešte jedného človeka, ktorý v jej živote zohral najvýznamnejšiu úlohu: abbého Reicharda, druhého niederbronnského farára, ktorý bol jej vodcom, duchovným otcom, spovedníkom a prvým superiorom kongregácie, ktorú založila v roku 1849.

Farár Reichard

Antoine Eberlé, ktorý bol od roku 1780 niederbronnským farárom, bol pod tlakom Veľkej francúzskej revolúcie vyhnaný zo svojej farnosti. Síce prisahal vernosť ústave z roku 1791, no s takou nevôľou, že civilné orgány ho neuznali. Len čo mu to okolnosti dovolili, vrátil sa do svojej farnosti a čo najhorlivejšie v nej obnovoval vieru. Zomrel 20. decembra 1822 vo veku 72 rokov. Farnosť prevzal 20. januára 1823 Jean-David Reichard. Nik iný by nevedel lepšie viesť malé spoločenstvo niederbronnských katolíkov. Aby sme mali lepšiu predstavu, podľa údajov farára Glöcklera, miestneho rodáka, mal Niederbronn v roku 1839

spolu 2 924 obyvateľov, z toho 1 124 katolíkov, 1 478 luteránskych protestantov, 309 židov, 3 kalvínov a 10 príslušníkov iných vyznaní.

Kňaz, ktorý nastúpil v roku 1823, sa narodil vo Wasselonne (Dolné Porýnie) 25. dňa mesiaca „vendémiaire“ v piatom roku francúzskeho revolučného kalendára – čiže 17. októbra 1796 – v rodine garbiara Jeana-Georgea Reicharda a Marie-Salomé Stöckelovej, ktorá bola protestantka. Pri krste mu dali meno Jean-David. Mal asi sedem rokov, keď sa zavedením konkordátu obnovila katolícka viera v jeho rodnom meste. Výrazný vplyv mal naňho Georges-Jacques Geiss, horlivý kaplán farára Georgea Ritlenga a Jeana-Baptistu Pastora. Kaplán Geiss v ňom vzbudil takú nábožnosť, že pocítil túžbu stať sa kňazom. Jeho matka bola síce luteránka, no nemala žiadne námietky voči synovmu povolaniu. V roku 1819 bol teda Jean-David vysvätený za kňaza. Mal vtedy dvadsaťtri rokov a ustanovili ho za kaplána vo farnosti Saint-Georges de Haguenau. Mal to šťastie, že sa ocitol pod vedením farára, ktorého pamiatku majú miestni v úcte: Félix-Charles Poinsignon. Tento vynikajúci kňaz sa narodil 10. februára 1754 v Haguenau. Bol to práve on, kto ochránil pred útokmi revolúcie sochu marienthalskej Panny Márie. Z tohto slávneho mariánskeho pútnického miesta v Alsasku ju prepravil do Ottersweieru v Bádensku, aby ju 31. júla 1803 vrátil späť do Marienthalu. Farár Poinsignon zomrel v roku 1830. Jeho kaplán Jean-David Reichard nikdy nezabudol na jeho príklad a ponaučenia. Tak ako farár Poinsignon, aj on hlásal vrúcnu úctu k marienthalskej Panne Márii. Každý rok sa rád venoval niekoľko dní duchovným cvičeniam vo svätyni Panny Márie. Od pol piatej ráno do deviatej večer bol vtedy zahĺbený v rozjímaní, modlitbe a duchovnom čítaní. Vracal sa odtiaľ s presne formulovanými predsavzatiami, ktoré si ľahko domyslíme pri pohľade na jeho denný režim, ktorý si vtedy stanovil a dodržiaval ho po celý život. Tento denný režim, ktorého usporiadanie bude určite nejednému čitateľovi pripadať veľmi prísne, mal takýto rozvrh: budíček o 4:00 v lete a o 4:30 v zime, hodina rozjímania väčšinou o Spasiteľovom svätom utrpení, modlitba liturgie hodín – pokiaľ možno pred svätou omšou. Po omši polhodinové vzdávanie vďaky. Popoludní polhodinová adorácia pred Najsvätejšou sviatosťou na úmysel chorých farníkov a dobro duší. Večer čítanie Svätého písma na kolenách. Pred spaním čítanie o živote svätého, ktorý pripadá na daný deň, a príprava obsahu rozjímania na ďalší deň.

Bol to teda ukážkový kňaz, ktorého po smrti prvého farára Antoina Eberlého dávali v niederbronskej farnosti za vzor.

Keď prišiel do farnosti, bol ešte mladý, – mal dvadsaťšesť rokov a tri mesiace – no rýchlo si u všetkých získal rešpekt a farníci mali k nemu hlbokú úctu. V Niederbronne bola vtedy väčšina protestantov. V roku 1838 dostal nariadenie o rozsahu 27 článkov schválené podprefektom vo Wissembourgu, podľa ktorého mali byť odteraz protestanti pochovávaní na cintoríne vedľa katolíkov a katolíci sa mali zrieknuť liturgických spevov, keď pôjde sprievod k pohrebnému miestu. Farár Reichard ihneď vzniesol námietku proti týmto urážlivým opatreniam. Predložil dôkaz, že cintorín bol v roku 1776 založený na cirkevnom pozemku a požadoval prinavrátiť katolíkom právo pochovávať svojich zosnulých podľa ich liturgického poriadku. Starosta musel ustúpiť pred touto zdvorilou, no rozhodnou námietkou, a tak podľa rozhodnutia a nového nariadenia z 10. marca 1839 sa mestský cintorín rozdelil na dve časti a katolíci mohli sláviť pri pohreboch tradičné liturgické obrady.

Všetko, čo vieme o farárovi Reichardovi, svedčí o tom, že bol „kňazom zbožným, skromným, opatrným, bdelym, horlivým, dôsledným a so svojimi vedomosťami sa mohol zapojiť do akejkoľvek diskusie“, ako o ňom ktosi v tej dobe napísal.

Takýto bol teda kňaz, ktorého úlohou neskôr bude zblízka sledovať úžasný duchovný vývoj jeho najznámejšej farničky Alžbety Eppingerovej.

Vďaka nemu tiež poznáme tento jej vývoj. Ako jej duchovný vodca ju totiž požiadal, aby podrobne opisovala svoje náboženské skúsenosti od najútlejšieho detstva. Keďže nevedela písať, sám sa podujal zapisovať rozprávanie, ktoré budeme čo najpodrobnejšie skúmať.

Všimnime si, že Alžbeta, tak ako väčšina ľudí v jej rodnom kraji, nevedela po francúzsky, ale hovorila miestnym nárečím. Všetky naše materiály boli teda preložené z tohto nárečia.

Ako trojročná

Prvé spomienky Alžbety Eppingerovej siahajú do doby, keď mala tri roky. Vykresľujú nám prvé reakcie dieťaťa, ktoré vyrastalo v prostredí hlbokkej viery. Už v tomto veku pozorujeme určitú tendenciu, sklon ku skutkom nábožnosti. Toto všetko si vtedy ešte isto neuvedomovala, no bola to príprava na budúcnosť. Alžbeta hovorí:

„Len čo som sa naučila rozprávať, s veľkou radosťou som vyslovovala prvé slová modlitby *Anjel Pána* alebo *Zdravas' Mária* – iba tie som si zatiaľ pamätala. Niekedy som zanechala hru s ostatnými deťmi a išla som tam, kde sa rodičia so mnou modlievali rannú a večernú modlitbu. Kľakla som si a niekoľkokrát som opakovala slová „Zdravas', Mária“. Dokonca aj pri stole som tak často opakovala tie slová, až ma rodičia napomenuli, aby som bola ticho, a vysvetlili mi, že je to modlitba k Božej matke a že ju nehodno takto opakovať. Po takomto vysvetlení som mala ešte väčšiu záľubu v tejto modlitbe. Povedala som teda mame: „Ak je to modlitba k Panne Márii, naučte ma niečo o Božej matke.“ Mama odpovedala: „Ak sa chceš modliť, dieťa moje, zdvihni oči k nebu, lebo Mária, naša dobrotivá Matka, je v nebi. Povedz jej takto: „Mária, moja dobrotivá Matka, nauč ma dobre sa modliť, aby som bola dobrá a zbožná.“

Toto ponaučenie som si vypočula s veľkou radosťou, uchovala som si ho v pamäti a často som si ho opakovala.“

Tieto prvé dojmy sa postupom času nevytratili, ale z roka na rok sa prehľbovali. Alžbeta si ich postupne začala uvedomovať, premýšľať o nich a osvojila si ich. Je nesmierne zaujímavé sledovať, ako si toto vyvolené dievčatko začína uvedomovať samu seba!

Ako štvorročná

„Krátko nato som sa hrala s deťmi pred našim domom,“ pokračuje vo svojom rozprávaní. „Z ničoho nič som sa zobrala a išla som do izby, kde sa schádzala rodina. Vtedy nebol u nás nikto doma. Kľakla som si a chcela som sa pomodliť, ako som vedela. No keďže som bola príliš slabá, stále som padala na zem. Musela som sa oprieť o stoličku. Uprela som zrak k nebu, zopála malé rúčky a začala som: ‚Zdravas' Mária... Dobrotivá Božia matka, chcem sa teraz modliť, ale neviem ako. Matka dobrotivá, nauč ma to. Mama povedala, že ma to naučíš. Och, nauč ma teraz modliť sa.‘ Takto som chvíľu pokračovala. Naraz som sa začala modliť celý *Otče náš* a potom aj *Zdravas' Mária*. Nikdy predtým som sa nedokázala modliť tie dve modlitby bez maminej pomoci. Mala som ohromnú radosť, že som sa dokázala sama pomodliť. Keď sa večer mama vrátila domov, celá natešená som jej to išla oznámiť. Mamu to veľmi prekvapilo. Zopála ruky, vzala ma do náručia, objala ma a všetkým doma povedala tú úžasnú novinu. Tie dve modlitby som sa modlievala každý deň.

Mala som asi štyri roky a odvtedy som mala veľkú záľubu v modlitbe a nezáujem o hru.“

Alžbeta však podotýka, že tieto modlitby odriekala, aj keď im ešte nerozumela. Rada sa modlila, rada počúvala o Bohu a Panne Márii a neustále sa vypytovala na tieto veci. Ako máme chápať jej ohromnú zvedavosť? Určite ako šťastlivo zdedené kresťanské sklony, ale aj ako obdivuhodný účinok krstu a zázračnú prípravu na úlohu, ktorú jej Boh predurčil.

Rodina, v ktorej vyrastala, bola katolíckou rodinou v celej svojej kráse. Každý deň sa doma modlili ruženec a litánie k Panne Márii. Keď bolo veľa roboty a namáhavej práce, pomodlili sa litánie a za tým päťkrát *Otče náš* a päťkrát *Zdravas' Mária*. Alžbeta niekedy

pri modlitbe sama od seba namiesto „pros za nás hriešnych“ hovorila „pros za mňa, úbohé dieťa“. Keď si ju otec posadil na kolená, zakaždým chcela, aby jej rozprával o Bohu a jeho svätej matke.

V tom istom čase sa tiež prvýkrát dozvedela o Kristovom umučení. Raz večer k nim prišiel sused a reč sa zvrtila na túto tému. Ako sa to mohlo stať? To si ľahko domyslíme – stačí pripomenúť, že v Niederbronne vtedy žilo vyše 300 židov. A presne to sa píše v Alžbetinom príbehu, že sused „rozprával o umučení a že veľa Židov bolo krutých k nášmu Spasiteľovi.“

Dievčatko so zatajeným dychom počúvalo a odrazu sa rozplakalo. Opýtali sa jej, prečo plače, ale plakala tak žalostne, že nebola schopná odpovedať. Zanedlho k nim znova prišiel sused a za stolom pokračovali v začatej téme. Alžbeta sa znova otočila ku Kristovi, ktorý visel na stene, a pustila sa do plaču.

„Keď to sused zbadal“, opisuje Alžbeta, „povedal otcovi: ‚Pozrite! S tým dieťaťom sa deje niečo zázračné. Keď sme sa minule rozprávali o umučení, plakala a teraz sa tiež rozplakala!...‘“

Určite by bol rád povedal to, čo sa šepkalo pri kolíske Jána Krstiteľa: „Čím len bude toto dieťa?“ A slovami evanjelia by sme dodali: „A vskutku Pánova ruka bola s ním.“ (Lk 1,66)

Už v tomto veku chodievala Alžbeta s rodičmi do kostola. Tam všetko pozorne sledovala, no najviac ju upútal postoj zbožných ľudí. Obracala sa k oltáru a snažila sa pochopiť, čo mohlo viesť tých ľudí k takej zbožnosti. Zo srdca jej vychádzala modlitba: „Bože môj, daj, aby som sa aj ja stala takou zbožnou ako títo ľudia a aby som sa naučila modliť tak zbožne ako oni!“

Ako päťročná

Alžbeta pochádzala z rodiny, kde ťažko pracovali. Už ako malá chodievala s mamou na pole alebo bola s ňou doma a snažila sa jej pomáhať pri práci.

Samozrejme, niekedy skôr zavádzala než pomáhala, a vtedy ju mama poslala preč. V jednej takej chvíli sa utiahla v izbe do kútika, kľakla si a premýšľala o Ježišovom umučení a najmä o ranách, ktoré mu na rukách a nohách spôsobili veľké klince, keď ho ukrižovali. Táto predstava sa jej tak silno dotkla, že sa znova nahlas rozplakala. Vtedy jej zišlo na um: „Prečo sa to stalo?“

„V ten istý deň ma mama zobrala na pole,“ pokračuje Alžbeta. „Cestou sme prechádzali okolo kríža. Pozrela som sa na ten kríž a opýtala som sa mamy: ‚Prečo nášho Spasiteľa takto ukrižovali?‘ Mama mi na to odvetila: ‚Dieťa moje, to naše hriechy ho ukrižovali!‘“

Po takomto vysvetlení sa dieťa zahĺbilo do uvažovania. Nakoniec sa opýtala: „A čo je to hriech?“ „Človek pácha hriech a uráža Pána Boha,“ vysvetľovala matka, „keď sa nemodlí so zopätými rukami, keď sa obzerá pri modlitbe, keď neposlúcha, alebo keď sa háda s druhými deťmi.“

Tento výpočet hriechov dievčatko zasiahol: „Ak je toto všetko hriech,“ vykrikla, „potom už to nechcem viac robiť: nechcem viac urážať Pána Boha!“

Od tej chvíle jej stačilo povedať, že urazí Pána Boha, a bez váhania poslúchla všetko, čo jej prikázali. A neustále sa jej v mysli vynárala túžba lepšie poznať, ako neuraziť Boha, a ako ho môže ešte viac milovať.

Ako šesťročná

Ako rástla, tieto sklony sa v nej čoraz viac prehlbovali. V šiestich rokoch urobila pokrok, ktorý zaznamenala: „Cítila som prenikavú túžbu naučiť sa dobre poznať Boha,“ hovorí Alžbeta. „Keď som bola osamote, neustále som sa zaoberala touto myšlienkou: ‚Keby som len

mohla dobre poznať Boha! Čo mám robiť, aby som sa naučila dobre ho poznať? Chcela by som mať v blízkosti niekoho, kto by mi stále rozprával o Bohu a Panne Márii!“

V tomto veku však zároveň začala pociťovať prvé útoky vášni. Prejavovalo sa to zaťatou tvrdohlavosťou, keď ihneď nedostala, čo chcela. Bol to však iba záblesk. Hneď si pripomenula, že je to zlé. Plakala nad svojimi chybami. Hovorila si: „Kam by som prišla, keby som sa takto správala? Rodičov musím poslúchať!“

Ďalšou jej povahovou vlastnosťou v tomto veku bola záľuba v samote. Rada sa uchýľovala tam, kde ju nikto nevidel, sadla si, zopäla ruky a so zrakom upretým k nebu sa modlila: „Ó, drahý Ježišu,“ hovorila, „daj, aby som sa stala zbožným dieťaťom, ktoré ti bude milé. Celá chcem patriť tebe!“

Zároveň však u nej začínal aj zápas.

Ako šesťročná už mala dve sestričky a bračeka a keďže bola najstaršia, rodičia jej občas prikázali dávať na nich pozor, keď neboli doma. Túžba po samote v nej vtedy víťazila nad zmyslom pre povinnosť. Neskôr si uvedomila, že bola neposlušná. Triasla sa od hrôzy a uložila si ešte prísnejší trest, než by jej uložili rodičia.

„Prosila som aj Pannu Máriu,“ hovorí Alžbeta, „aby sa za mňa prihovarila u Boha; tak ma učili rodičia.“

Akú silu mala dobrá kresťanská výchova v tejto rodine!

Eppingerovci sa neobmedzovali len na spoločné modlitby v kruhu rodiny. Z času na čas si tiež čítali životopisy svätých. Aj toto malo na malú Alžbetu zázračný vplyv:

„Aj ja som sa chcela stať svätou,“ hovorí Alžbeta. Tu je jedna z jej modlitieb: „Ó, Ježišu, chcem sa stať svätou. Ty nedovolíš, aby som ťa vážne urazila.“ Hriech v nej vzbudzoval skutočnú hrôzu a nevýslovný odpor.

Ako sedemročná

Sedem rokov sa obyčajne považuje za vek, kedy dieťa dostáva rozum. V skutočnosti je však pravdepodobné, že nie všetky deti dostanú rozum v rovnakom veku. V tomto veku dieťa tiež nadobúda súdnosť, čiže už vie rozlíšiť dobré od zlého. Videli sme, že Alžbeta Eppingerová sa naučila rozpoznať hriech už ako päťročná. V každom prípade jej vývoj nerušene pokračoval ďalej.

„Keď som mala sedem rokov,“ rozpráva Alžbeta, „výrazne vo mne silnela túžba lepšie poznať Boha, ešte viac ho milovať a stať sa milou v jeho očiach. Táto túžba bola vtedy už taká silná, až mi pôsobila vnútorné útrapy. Niekedy som celé hodiny uvažovala len nad touto myšlienkou: ako sa mám správať, aby som bola čoraz milšia Bohu. Preto som často odchádzala od detí, s ktorými som sa hrala, vzdialila som sa, hľadala som k nebu a chvíľu som rozjímalá o nebeských radostiach. Pri tomto rozjímaní som stonala a hovorila: „Ó, Ježišu môj! Podarí sa aj mne prísť do neba?“ Vtedy som sa pristihla, že mám obavy, či sa mi podarí prísť do neba.“

Čo si máme myslieť o tomto sotva sedemročnom dieťati, ktoré tak vytrvalo a dlho „premýšľa“, ako lepšie milovať Boha? Ak sa niekedy u dieťaťa v tomto veku prejavil rozum, ak sa niekedy dalo hovoriť o „súdnosti“, je to práve v jej prípade. Toto dievčatko si očividne veľmi dobre uvedomovalo veľkosť ľudského posolania. Prečo sme na svete? Kristus a jeho Cirkev nám dávajú odpoveď: aby sme poznali a milovali Boha!

Toto dievčatko navyše vedelo, že poznanie Boha a láska k nemu priamo vedú k svätosti.

Keď ju jedného dňa zobrali na pole, posadila sa trochu bokom a upriamila oči k nebu: „Vtedy som znova pociťovala túžbu po svätosti,“ rozpráva Alžbeta. „Hovorila som si: ‚Chcem sa stať svätou, ale dokážem to?‘“ A sama seba sa pýtala, ako to môže zistiť. Obetovala by všetko, čo jej len rodičia mohli dať, aby to zistila.

Akoby jej Boh chcel dať odpoveď v jej úzkosti, onedlho pochopila úlohu kňazov Ježiša Krista podľa Božej vôle. Keď ju raz otec zobral so sebou, po ceste sa ho opýtala: „Čo je to kňaz?“ Otec jej odpovedal: „Kňazi sú Boží služobníci, ktorí nám hlásajú evanjelium.“ „A ako sa k nim máme správať?“ pýtala sa ďalej. „Keďže sú Boží služobníci a poučajú nás, musíme k nim mať veľkú úctu.“

Každé otcovo slovo prenikalo hlboko do detskej duše. Zakaždým sa ponorila do dlhého premýšľania. A tak len čo uvidela kňaza, v jej nezvratnej detskej logike sa premietol slávny výrok svätého Jána Zlatoústeho: *Sacerdos alter Christus*. „Keď som uvidela nejakého kňaza,“ hovorí Alžbeta, „zdalo sa mi, že vidím skutočného Boha. Keď som stretla kňaza, zostala som bez pohnutia, dlho som ho sledovala pohľadom a vravela som si: ‚Keby som len mohla s ním hovoriť, určite by mi rozprával o Bohu!‘“

Celý život prechovávala ku kňazom takúto úctu a dojemnú dôveru.

Potom objavila niečo nové: hodnotu *umírtvovania*. Vnímala ho ako prejav lásky k Bohu, na ktorý Boh odpovie. Alžbeta hovorí: „Jedného dňa ... som sľúbila Pánu Bohu, že si odrieknem trochu jedla a povedala som mu: ‚Ó, Ježišu môj, ak sa mi dáš lepšie poznať, tak ja sa z lásky k tebe zrieknem toho, čo mi chutí!‘“

S tým istým úmyslom sa začala modlievať s prekríženými rukami a zrakom vždy upretým k nebu. Čo je ešte prekvapivejšie, inštinktívne cítila, že tieto nové spôsoby majú ostať tajomstvom medzi ňou a jej Bohom: „Bola som predsa len trochu nesmelá,“ hovorí Alžbeta, „a snažila som sa pred rodičmi skrývať tento spôsob modlenia.“

Čo hovorila vo chvíľach veľkého nadšenia, to nám opisuje týmito slovami: „Ó, Ježišu môj, keby som len mohla celý deň myslieť na teba! Keď budem veľká, určite zariadiš, že budem bez prestania myslieť na teba a nedovolíš, aby som ťa urazila alebo bola zlá ako títo tu!“ Alžbeta vysvetľuje: „Tu som mala na mysli ľudí, ktorí kliali alebo ohovárali.“

Ako osemročná

Veľké túžby, ktoré pozorujeme v jej srdci, sa ďalej vzťahujú. Dalo by sa povedať, že sa na nej splnilo podobenstvo Písma o spravodlivom človeku, ktorý je ako košatý strom, palma na rovine, platan zasadený pri vode, či libanonský céder. Je to rast pomalý, mierny, ustavičný, nezadržateľný a prameniacci z vnútornej sily ukrytej pred zrakom ostatných.

Alžbeta ďalej hovorí: „Mala som asi osem rokov a moja túžba poznať Boha a robiť všetko, čo by mu bolo milé, z roka na rok rástla. Bola už taká silná, že jedného dňa, keď som sa na kolenách modlila modlitbu, čo ma naučil otec, ma premohla hrôza a pomyslela som si: ‚Ó, Bože môj, budem schopná milovať ťa celý život a robiť len to, čo sa ti páči?‘ Z obavy, že toho nebudem schopná, som si oprela hlavu o stoličku a rozplakala som sa.“

Ale čo sa to v nej deje? Nárek sa zrazu mení na radosť. Alžbeta opisuje: „Inokedy, no najmä v tom veku, som cítila po každej modlitbe radosť, vnútornú útechu, vďaka ktorej som bola poslušná a ochotne som si vykonávala svoju detskú prácu. Ešte som nechápala, odkiaľ sa berie to blažené vytrženie, ktoré som v sebe pociťovala. V takýchto chvíľach som si vo vnútri neustále hovorila: ‚Ó, môj drahý Ježišu! Ó, Ježišu, moja láska! Ó, Ježišu, moja radosť!‘“

Na tomto mieste nemožno nespomenúť Bernarda z Quintavalle, prvého nasledovníka Františka z Assisi, ktorému po obrátení celú noc vychádzali z úst vzdychy lásky: „Ó, Bože môj! Ó, Bože môj!“

Takto jednoducho a pokorne sa vyjadruje skutočná láska! Alžbeta Eppingerová to vedela už ako osemročná.

ŠKOLA A PRVÉ SVÄTÉ PRIJÍMANIE VEĽKÉ TÚŽBY MLADOSTI

V škole

Alžbeta Eppingerová má deväť rokov. V tej dobe deti nechodili do školy skôr než v tomto veku – ak vôbec išli do školy. Alsasko však malo vo Francúzsku z hľadiska školskej dochádzky výsadné postavenie. Zatiaľ čo v niektorých krajoch viac ako polovica obcí nemala školu, v Dolnom Porýní bolo v roku 1830 z 542 obcí iba 19 obcí bez školy. V ostatných krajoch bol takisto veľký nepomer medzi školskou dochádzkou dievčat a chlapcov; dievčat chodilo do školy oveľa menej. V Dolnom Alsasku bol však tento pomer vyrovnaný: 38 037 dievčat oproti 39 189 chlapcom, ako udáva štatistika z roku 1830. Charles Dupin 9. júla 1828 v poslaneckej snemovni uviedol, že z 38 000 obcí vo Francúzsku je 14 000 obcí bez školy.

Niederbronn bolo príliš významné mesto, aby tam chýbala škola. Bola tu síce škola, ale zmiešaná a pomerne málo navštevovaná. Škola však mala vynikajúceho riaditeľa, čo bolo skôr výnimkou. V roku 1823, teda v tom istom roku, keď Alžbeta začala chodiť do školy, prichádza do Niederbronnu farár Reichard. Jeho veľkou snahou bolo prenajať ďalšie triedy, aby mohol oddeliť dievčatá od chlapcov a aby mohli do jeho farnosti prísť vyučovať rehoľné sestry z Ribeauvillé. Sestry však nakoniec prišli až v roku 1835 a v októbri 1847 prevzali novú školu, ktorú dala vybudovať obec.

Pozrime sa teraz na našu malú Alžbetu, ktorá už v tom veku bola veľmi zbožná a horlivá. Čo očakávala od školy? Povie nám to sama: „Bola som rada, že môžem chodiť do školy, tešila som sa, že sa dozviem veľa o Bohu a naučím sa ho lepšie poznať...“

Aké to však bolo sklamanie pre túto čistú dušu! Riaditeľ, ktorý sa volal Christian Fleck, ju najprv náhodne zaradil medzi ostatných. A tak sa stalo, že deti v jej triede „si rozprávali škaredé veci“. Alžbeta bola taká citlivá, že ju to hlboko zraňovalo. Do očí sa jej tísli slzy. Učiteľ si to všimol a opýtal sa jej, čo sa stalo. Dieťa sa neodvážilo nič povedať. Podvedome cítila, že nemá žalovať na spolužiakov. Mala však ťažké srdce:

„Moja radosť z toho, že môžem chodiť do školy,“ rozpráva Alžbeta, „sa zmenila na odpor. Napriek tomu som poslúchala rodičov a nepovedala som im o mojej nevôli, lebo som nechcela opakovať tie škaredé veci, čo hovorili spolužiaci. Viackrát sa mi stalo, že som nemohla spať, pretože som myslela na to, čo bude zajtra v škole, a ráno, keď som sa obliekla, kľakla som si k posteli a nariekala som: ‚Ó, Bože môj, radšej by som celý deň nič nejedla, než išla do školy!‘“ No predsa nabrala odvalu, prosila svojho anjela strážneho, pozdvihla ruky k nebu a vo svojej úzkosti a strachu, že urazí Boha, zvolala: „Ó, Ježišu môj, keby som len mohla umrieť, lebo sa nemôžem stať svätou, a keď budem veľká, možno ťa urazím!“

Táto strašná skúška pre neobyčajne citlivú Alžbetu trvala asi pol roka. So svojím trápením sa zdôverovala len svojmu Bohu. Jej vyslobodenie prišlo celkom jednoducho: „Učiteľ ma oddelil od tých zlých detí,“ rozpráva Alžbeta, „a posadil ma do lavice hneď vedľa seba. Od tej chvíle som sa mohla lepšie sústrediť na učiteľove hodiny, z čoho som mala radosť. Nijaké učivo sa mi však nepáčilo tak veľmi ako Kristovo umučenie či téma Panny Márie. Teraz už ma to bavilo a do školy som chodila rada.“

Hodiny náboženstva s pánom farárom

Riaditeľ školy bol znamenitý katolík, ktorého traja synovia sa neskôr stali kňazmi a jeden z nich dokonca biskupom v Metz. Do školy pravidelne prichádzal miestny farár vyučovať náboženstvo. Tým farárom bol mladý Reichard, o ktorom sme hovorili. Vieme, že z jeho života, správania aj z celého jeho výzoru vyžarovala dôstojnosť, jednoduchá a prirodzená vznešenosť, ktorá od prvej chvíle každého zaujala. A tak nás neprekvapuje, ako veľmi na Alžbetu zapôsobil, aj keď to sám netušil:

„Zakaždým, keď pán farár prišiel do školy,“ rozpráva Alžbeta, „hľadala som naňho s úctou. Chvela som sa pred ním od bázne, pretože som si v duchu pomyslela, že každý deň berie do rúk Pána Boha a prijíma ho do svojho srdca. Hovoril nám to nedávno pán učiteľ, keď nám vysvetľoval bohoslužbu obety pri svätej omši. Čoskoro som však zažila veľké sklamanie: nemohla som sa zúčastňovať na hodinách pána farára, pretože neboli určené pre deti v mojom veku. Tak rada by som bola zostala na jeho hodine! Jedného dňa mi napadlo, že neodídem z triedy, ale sa schovám medzi staršími deťmi. Poslušnosť mi však nedovolila túto myšlienku uskutočniť. No každý deň pri odchode z triedy, skôr ako som prekročila prah dverí, viackrát som sa smutne obzrela. Často som aj plakala.“

Nasledujúci rok tieto útrapy pominuli. Písal sa rok 1824, keď Alžbeta dovŕšila desiaty rok. Konečne teda mohla navštevovať hodiny svojho farára. Najmladšie deti sedávali hneď v prvom rade pred katedrou. Alžbeta nespúšťala z očí toho, ktorý hovoril v mene Pánovom. Zdá sa, že jej nikto nemusel hovoriť, aby ho nevnímala ako človeka, ale iba ako kňaza. A vo svojej neoblomnej detskej logike verila, že hľadá na samotného Ježiša:

„Moja úcta voči pánovi farárovi neustále silnela,“ rozpráva Alžbeta. „V duchu som si myslela, že pán farár je určite jeden z tých svätých, ktorých životopis mi čítali. So zrakom upretým na kríž visiaci nad katedrou som si v srdci hovorila: ‚Ó, Ježišu môj, chcem vždy poslúchať pána farára, aby som sa aj ja stala svätou.‘ Táto myšlienka bola vo mne taká živá, že dva razy som chcela vstať a ísť mu pobožkať ruky aj nohy a sľúbiť mu večnú poslušnosť. Moja hanblivosť mi to však nedovolila.“

Keď Alžbeta prišla domov zo školy, celá natešená rozprávala rodičom všetko, čo sa dozvedela na hodine náboženstva. Najviac ju vždy mrzelo, keď na niečo zabudla, a naliehavo rodičov prosila, aby jej pomohli rozpamätať sa.

Želala si, aby aj ostatné deti prejavovali takú poslušnosť a úctu voči pánovi učiteľovi a najmä voči pánovi farárovi. Úpenlivo prosila Boha, aby jej nedovolil sklúznúť do takej neposlušnosti, ktorú u niektorých spolužiakov nemohla prehliadnúť. Od takýchto bočila a musela sa veľmi premáhať, aby im nerobila ostré výčitky.

Dojímavá téma umučenia

Na hodinách náboženstva niektoré témy Alžbetu obzvlášť zasiahli. Vieme, že už od útleho detstva bola mimoriadne citlivá na Spasiteľovo bolestné umučenie. Keď počula pána farára, ktorého si tak veľmi vážila a obdivovala, hovoriť o Kristovom umučení, muselo to otriasať jej najhlbšími citmi.

„Keď som mala jedenásť rokov,“ rozpráva Alžbeta, „na jednej hodine nám pán farár hovoril o bohoslužbe obety pri svätej omši. Vysvetľoval nám obrady, ktorými si pripomíname Kristovo umučenie. Počas celého výkladu som pána farára nespúšťala z očí. Doteraz mi v ušiach znejú jeho slová o Ježišovom utrpení na Olivovej hore: ‚Deti, predstavte si, ako Ježiš, náš drahý Spasiteľ, trpel pre naše hriechy a ako mu kvôli tomuto utrpeniu tiekla z tela krv. Deti, predstavte si, aké to muselo byť strašné utrpenie. Už keď utrpenie spôsobuje obyčajné

potenie, musí byť veľmi silné. Aké to však musí byť utrpenie, keď sa človek potí krvou! A príčinou celého Ježišovho utrpenia sú naše hriechy.⁴

Tie slová vo mne zanechali taký hlboký dojem, že som sa celá triasla. Pohľad som mala stále upriamený na pána farára a zdalo sa mi, akoby som v ňom videla obraz trpiaceho Spasiteľa. V duchu som nariekala: „Ó, Ježišu môj, už nikdy v živote nechcem spáchať nijaký hriech! Veru, nikdy viac!“

Po tejto hodine som bola doma celý deň utrápená a smutná a stále som si v duchu hovorila: „Len nech už nikdy nespáчам žiadny hriech!“ Kvôli Ježišovmu utrpeniu som si pri stole odoprela čosi z jedla.

Na druhý deň som s veľkou radosťou išla na svätú omšu. Pri modlitbe *Verím v Boha* mi v mysli ožili spomienky na Ježišovo utrpenie. Vzbudili vo mne túžbu byť niekde v lese alebo v jaskyni, kde by som mohla žiť osamote a rozjímať o Ježišovom umučení. Pri pozdvihovaní som videla kruté ukrižovanie – ako nám to vysvetľoval pán farár – tak živo, až som sa celá triasla. Od toho dňa som ešte viac než predtým túžila mať účasť na svätej omši.“

V tom istom čase rástla aj jej láska ku krížu a túžba byť osamote, aby mohla v pokoji uvažovať o Kristovom svätom utrpení v Getsemanskej záhrade či na Kalvárii. A to v nej vzbudzovalo ešte väčšiu úctu ku kňazovi, ktorý ju toto všetko naučil.

Poučenie o modlitbe

Umučenie nebola jediná farárova téma, ktorá Alžbetu tak hlboko zasiahla. Silný dojem na ňu urobilo aj rozprávanie o Božej prítomnosti a o tom, ako sa majú deti modliť, že treba mať v mysli aj pred očami túto Božiu prítomnosť, aby mysleli iba na neho.

„Po takomto poučení som chcela byť pri modlitbe vždy osamote,“ rozpráva Alžbeta. „Predstavovala som si, že Ježiš je tam skutočne prítomný. Od tej chvíle som začala vážne bojovať proti rozptyľovaniu pri modlitbe. Neodvážila som sa viac obzerať okolo seba, ani byť neporiadna pri kľačaní, či mať nedbalo zopäté ruky. Predstavovala som si Boha nekonečnej velebnosti a myslela som na slová pána farára: „Pred Bohom treba stáť úctivejšie než pred urodzeným človekom.““

Ako dvanásťročná

Alžbeta už presiahla vek jedenásť rokov a vstupuje do dvanásteho roku. Píše sa rok 1826. Jej vývoj pokračuje. Prednášky pána farára robia na ňu čoraz väčší dojem. Túži po nich, privoláva ich vo svojich prianiach a ony prichádzajú ako na zavolanie, aby splnili jej najhlbšie túžby. Alžbeta napríklad cítila, že musí bojovať „s neposlušnosťou a vzdorovitou povahou“. Rada by teda počula „prednášku o poslušnosti“ a takáto prednáška skutočne prišla. Poučenia z nej si vštepila hlboko do srdca, ale zároveň sa modlila, aby ich správne uplatňovala: „Ó, Božské Dieťa Ježiš,“ modlila sa, „daj, nech sa stanem poslušnou, zbožnou a rozumnou!“

Bola to jednoduchá modlitba, no podľa Alžbety účinná.

Cieľom farárových hodín bola samozrejme aj príprava detí na prvé sväté prijímanie. Rozprával im teda o Najsvätejšej sviatosti. Vysvetľoval im príznačnú katolícku modlitbu: „Nech je zvelebený Ježiš v Najsvätejšej oltárnej sviatosti!“ Najväčší úžitok z poučenia tohto vynikajúceho pastiera mala práve Alžbeta. „Ó, Ježišu môj, kedy už príde chvíľa, keď ťa budem môcť prijať vo svätom prijímaní! Ach, ako by som v tej chvíli padla pred tebou a klaňala sa ti!“ Aj vtedy, keď bola na poli, rada sa obracala ku kostolu a opakovala modlitbu: „Nech je zvelebený Ježiš v Najsvätejšej oltárnej sviatosti!“ Keď bola sama v záhrade, či prechádzala okolo kostola, takisto opakovala tento verš. V tej dobe už chápala, že si musí

rozdeliť čas medzi prácu a modlitbu. Preto sa ponáhľala, aby bola s prácou rýchlo hotová a mohla venovať viac času modlitbe. No aj tu dostala od Boha veľmi vážne napomenutie: keďže sa k jej horlivosti pre modlitbu pridala aj určitá tvrdohlavosť, ktorá bola jej hlavným nedostatkom, veľakrát sa jej stalo, že napriek príkazu rodičov odložila prácu na neskôr, aby sa mohla modliť, ale „odrazu som začula vnútorný hlas,“ hovorí Alžbeta, „ktorý mi vravel: ‚Nechcem tvoju modlitbu, ale tvoju poslušnosť.‘“

„Vtedy som spoznala,“ dodáva, „čo bolo trestuhodné na mojej tvrdohlavosti a neposlušnosti.“

A keďže sa jej znova stalo, že hneď neposlúchla rodičov, keď sa práve modlila, ešte raz dostala zhora rovnaké napomenutie:

„Odrazu akoby som stratila zmysel pre modlitbu,“ rozpráva Alžbeta. „S hrôzou som sa pozrela na kríž a znova som počula vnútorný hlas, ktorý mi hovoril: ‚Mám radšej poslušnosť než modlitbu!‘ Premknutá hrôzou som vstala, rozplakala som sa a zvolala: ‚Ó, Ježišu môj, znova som bola neposlušná.‘ Od tej chvíle som už dokázala premáhať svoju tvrdohlavosť a neposlušnosť.“

Aká obdivuhodná rozumnosť a teologická správnosť je v týchto vnútorných pohnútkach dvanásťročného dievčatka! Očividne ju vedie sám Boh. A jedine v ňom hľadá svoju cestu, svetlo a silu: „Ó, Pane Ježišu,“ modlila sa, „daj mi milosť, aby som ťa milovala z celého srdca a robila len to, čo sa ti páči!“

Ako postupne sledujeme jej rozprávanie, vidíme tiež, že v tomto veku jej úcta k pánovi farárovi a ku kňazom všeobecne neustále rástla pri pomyslení na svätú službu, ktorú im každodenne vkladá do rúk i do srdca sám Ježiš. Vo veľkej úcte mala aj rehoľné sestry zasvätené Bohu. Keď prechádzala okolo niektorej z nich, v srdci si hovorila: „Bože môj, daj mi milosť, aby som ti jedného dňa mohla slúžiť tak, ako táto rehoľná sestra. Bože môj, ty istotne zariadiš, aby som sa aj ja stala rehoľnou sestrou, keď budem mať na to vek.“

Túžba po dokonalosti sa v nej prejavovala rastúcou nevôľou voči svetu a zároveň silnou túžbou ukladať si telesné tresty, ako to robili svätí. Zakaždým však dospela k tomu podstatnému, čím je láska, lebo sa modlila: „Ó, Pane Ježišu, daj mi milosť, aby som ani jednu hodinu dňa neprežila bez toho, že by som ťa nemilovala!“ Čoraz viac vyhľadávala samotu a keď bola sama, niekedy sa takto modlila: „Ó, Mária, Matka moja, ty si ma naučila modliť sa. Nauč ma teraz, ako mám milovať Ježiša!“

V myšli sa jej často vynárala myšlienka duchovného povolania. Bola ako semienko, čo v nej neprestajne klíčilo.

Príprava

V Alžbetinej farnosti, ako aj v celej Štrasburskej diecéze, sa v tej dobe pristupovalo k prvému svätému prijímaniu až vo veku štrnásť rokov. V očakávaní tohto veľkého dňa naplňala jej dušu akási stiesnenosť. Keď raz ako trinásťročná sledovala udeľovanie svätého prijímania na svätej omši, neubránila sa slzám plným túžby a úpenlivej prosby: „Ó, Ježišu môj,“ vzdychla si, „ako dlho musím ešte vydržať bez svätého prijímania? Ach, ako veľmi po tebe túžim! Keď ťa prijmem, budem ťa milovať ešte viac a budem ti slúžiť s ešte väčšou horlivosťou!“

Takéto modlitby a záchvevy duše boli u nej časté. Keď o tom rozpráva vo svojom životopise, ktorý nám pripomína slávny životopis Terézie z Avily, Alžbeta vyslovila tieto pamätné vety:

„Aj keď som si to nevedomovala, pred prvým svätým prijímaním som si často vykonávala duchovné sväté prijímanie. Keď som bola osamote a mala som istotu, že ma nikto nevidí, kľakla som si, zopala som ruky, otvorila ústa a takto som napodobňovala ľudí, ktorých

som videla veľmi zbožne prijímať sväté prijímanie. V tejto pozícii som sa v duchu modlila: „Ó, Ježišu môj, tak veľmi túžim dobre sa pripraviť na prvé sväté prijímanie! Ó, Ježišu môj, keby som len mohla kľáčať pred tebou so skutočnou oddanosťou a úprimnou láskou!“ Zakaždým, keď som po tejto modlitbe vstala, cítila som v duši veľkú útechu; bola som tak silno primknutá k Ježišovi, až sa mi zrýchlil dych!“

Prvé sväté prijímanie

Konečne nastal deň, na ktorý Alžbeta tak dlho čakala a po ktorom tak vrúčne túžila. Poučenie o príprave na prvú svätú spoveď v nej vyvolávalo akýsi strach; bála sa, či sa vyspovedá dosť dobre. Zverila sa však so svojimi obavami spovedníkovi a ten ju upokojil. Keď ju obliekali do šiat, zase ju pochytil tento strach a mŕtvoľne zbledla. Vzápätí ju znova upokojila istota, že vo všetkom poslúchla svojho spovedníka. „Bolo to veľké pokušenie,“ hovorí Alžbeta, „ktoré malo narušiť moju duchovnú sústredenosť, ale netrvalo dlho.“

Nechajme ju, nech nám teraz sama vyrozpráva, ako prežívala samotný akt prvého svätého prijímania:

„Keď tá hrôza pominula, cestou do kostola som cítila neopísateľnú radosť a keď som prišla na to posvätné miesto, neubránila som sa slzám šťastia. Počas slávenia svätej omše som mala pohľad stále upretý na svätostánok. Neustále som opakovala tieto slová: „Ó, Ježišu môj, konečne nastala tá šťastná chvíľa, keď ťa budem môcť prijať.“ S vrúcnou túžbou som čakala na okamih, keď sa budeme môcť priblížiť k oltáru a prijať sväté prijímanie. Keď som kráčala dopredu, nevedomovo som si, čo sa deje okolo mňa. Pri prijímaní svätej hostie som dokonca nevníkala ani pána farára, ktorý mi ju podával. Už som necítila svoje telo, *bola som ako vo vytržení!*“

Zastavme sa pri týchto slovách: sú predzvesťou tej, ktorú budú o dvadsať rokov nazývať „extatička z Niederbrunn“. Všetko, čo o nej doteraz vieme, nám pomôže pochopiť, čím sa neskôr stane. Bez jediného vybočenia, bez jediného poľavenia kráča priamo vpred a vytrvalo stúpa. Nechajme však Alžbetu rozprávať ďalej: „Keď som sa vrátila na svoje miesto, bola som pohrúžená v nábožnosti, bola som akoby uchvátená a takto som sa modlila: „Ó, Ježišu môj, teraz ťa mám vo svojom srdci. Môj Pane Ježišu, pravda už teraz zostaneš v mojom srdci?“

Vidíš, že sa ti úplne odovzdávam. Teraz isto ozdobíš moje srdce čnosťami, ktoré sú ti najmilšie. Nechcem ťa nikdy viac uraziť! Buď mi vždy na pomoci, môj dobrotivý Ježišu. Ó, Mária, moja dobrotivá Matka, príd' a pomôž mi, aby som sa klaňala môjmu drahému Ježišovi, ktorého som prijala do srdca. Ó, Pane Ježišu, ešte jedna malá prosba: celý život chcem slúžiť tebe, jedine tebe. Ale Pane Ježišu, nechaj nám navždy nášho pastiera, daj mu silu a zdravie, lebo vidíš, že za toto veľké šťastie, ktoré teraz prežívam, vďačím práve jemu. Nechaj ho žiť tak dlho ako mňa. Ó, Ježišu, teraz ti sľubujem, že ho budem vo všetkom poslúchať!...“

Na tomto mieste treba spomenúť podivuhodnú vec: táto modlitba bola isto vyslyšaná, pretože Alžbeta zomrela len o týždeň neskôr ako jej drahý farár, abbé Reichard! A on zomrel vtedy, keď sa dozvedel, že je chorá!

Ešte dlho sa takto dôverne a vrúčne modlila, že ani nepočula, ako ostatné deti po prijímaní odriekajú ďakovné modlitby, a z toho bola veľmi zhrozená. Celý deň bola pohrúžená v poklone a vzdávaní vďaky a všetko ostatné, dokonca aj jedlo, ju znechucovalo.

V ten istý večer bolo podľa zaužívaného zvyku obnovenie krstných sľubov. Alžbeta sa cítila ešte stiesnená akýmsi strachom. Ako obyčajne, aj tu jej prišla na pomoc modlitba: „Ó, môj drahý Ježišu,“ modlila sa, „pomôž mi, aby som mohla vždy dôsledne plniť sľuby,

ktoré si idem obnoviť, aby som sa zriekla sveta a všetkého, čo mu patrí, a aby som verne slúžila tebe, jedine tebe. Môj dobrotivý Ježišu, ty mi v tom isto pomôžeš!“

Ihneď pocítila pokoj a silu. Bola zapálená láskou a rázne odpovedala na tradičné otázky: „Zriekate sa zlého ducha?“ „Zriekam!“ „Chcete ostať verní Ježišovi?“ „Áno, s jeho milosťou chcem vždy v neho veriť a milovať ho z celého srdca!“

Keď sa Alžbeta vrátila na svoje miesto, celá vzrušená od šťastia dodala: „Pane Ježišu, teraz som si obnovila krstné sľuby. Pomáhaj mi, aby som všetko zachovávala a poslušne vykonávala všetko, čo nás naučil náš pastier. Môj dobrotivý Ježišu, musíš ho však navždy nechať pri mne. Uskutočni to celé z tvojej milosti. Ani ti nedokážem dostatočne poďakovať za tú veľkú milosť, ktorú si mi skrze neho dal. Chcem vždy zachovávať, čo mi povie.“

A po celý deň jej zo srdca vyvierala táto modlitba: „Ó, Ježišu môj, zostaň navždy so mnou!“ Najradšej by sa bola modlila celú noc.

„No keďže som sa cítila príliš slabá, aby som prebdela celú noc,“ hovorí Alžbeta, „ľahla som si do postele a zaspala som, ale predtým som sa ešte dlho modlila.“

Túžba po častom prijímaní

Vieme, že vznešené pocity z prvého svätého prijímania u mnohých detí veľmi rýchlo zoslabnú, ba celkom vyprchajú. Pre niektorých bolo prvé sväté prijímanie zároveň posledným. Aj tým najlepším sa stáva, že keď veľké nábožné myšlienky onoho posvätného dňa vystriedajú svetské starosti, mimovoľne a takmer nevedomky začne ich duchovný život ochabovať.

Alžbeta musela takisto čeliť tomuto problému každodenného života a službe Bohu. Bolo pekné leto a celé dni sa pracovalo na poli. Po dňakovej svätej omši na druhý deň po prvom svätom prijímaní mala Alžbeta desať dní na starosti domáce práce. Pracovala rada, ale večer si uvedomila, že nemohla byť dosť dlho „vo svätej Božej prítomnosti“, ako uvádza. S hrôzou zisťovala, že sa stáva „vlažnou“. „Vtedy ma zachvátil strach a zahanbenie,“ hovorí Alžbeta, „ktoré vo mne znovu prebudili horlivosť“. Ako obvykle, modlitba a pokánie, aby odčinila svoju nedbalosť – hoci bola zrejme neúmyselná – také boli jej prostriedky návratu k Bohu. „Ó, môj drahý Ježišu,“ modlila sa, „pomáhaj mi, aby som odteraz nachádzala zaľúbenie iba v tebe! Keby som len mohla odísť z tohto sveta! Mám strach, Ježišu môj, zmiluj sa nado mnou! Musím druhýkrát prijať sväté prijímanie a predsavzala som si, že už ťa nikdy viac neurazím!“

Potom jej zišlo na um, že za každú cenu musí urobiť dve veci: po prvé, nachádzať pokánie pri svojej práci, a po druhé, aj pri práci byť myšlienkami pohrúžená v Ježišovi: „Môj dobrotivý Ježišu,“ zvolala, „ty mi isto dáš milosť, aby som aj pri práci neustále myslela na teba!“

A cítila, že jej modlitba bola vyslyšaná, pretože dodáva: „Po tejto modlitbe a rozhodnutí všetok môj smútok pominul. Moje srdce naplnila nová radosť a odvaha.“

Alžbeta naozaj verne plnila svoje dva úmysly: pri práci neustále nachádzať príležitosti na umíťovanie a zotrvať vnútorne zjednotená s Božským Učiteľom.

Čoskoro dosiahla ďalšiu milosť: mohla prijímať sväté prijímanie každú nedeľu a neskôr dokonca ešte častejšie! Vďaka dekrétom svätého pápeža Pia X. sa pre nás tieto praktiky stali natoľko bežné, že nás vôbec neprekvapuje, ak v súčasnosti veľa kresťanov často pristupuje k svätému prijímaniu. Nezabúdajme však, že sa písal rok 1828. Jansenizmus ešte celkom nevymizol a dokonca aj jeho zarytí odporcovia mali určité výhrady voči častému prijímaniu. Panoval názor, že časté prijímanie prináleží iba celkom svätým dušiam. Alžbeta sa nám v tejto veci javí ako pokroková a jej múdry farár ako priekopník.

Od Alžbetinho prvého svätého prijímania uplynuli dva týždne, kým prijala ďalšie. Všetka jej horlivosť sa však nanovo zapálila: „Ó, Ježišu môj,“ hovorí Alžbeta, „veľmi po tebe túžim! Ale neviem ťa ešte dost dobre milovať. Nauč ma, ako ťa mám milovať!“

„Moja túžba vtedy natoľko vzplanula,“ pokračuje ďalej, „až som sa rozplakala! Moja viera v Ježiša prítomného v Najsvätejšej sviatosti bola taká živá, že som mala pocit, akoby som bola v jeho blízkosti a mohla s ním hovoriť úplne dôverne ako dieťa a bez obáv!“

Medzitým sa jej do rúk dostala kniha o čnostiach Panny Márie.

„Čítala som ju,“ rozpráva Alžbeta, „a venovala som zvláštnu pozornosť jej životu v ústraní a pokore, ktorú prejavovala v reči aj v celom svojom správaní. Toto čítanie ma tak dojalo, až som sa triasla. Odložila som knihu nabok, kľakla som si a so zopätými rukami som hovorila: ‚Ó, Mária, chcem nasledovať tvoj príklad! Áno, chcem! Chcem ťa napodobňovať v čnostiach! Ó, Mária, pomôž mi!‘“

Onedlho u nej nastal problém, ktorý sme už načrtli: časté prijímanie. Pravdaže, nemala ani potuchy o rozporoch, ktoré do tejto témy vnášal jansenizmus. Alžbeta išla za hlasom svojej duše, alebo lepšie povedané, riadila sa skrytými podnetmi milosti, ktoré vďaka jej oddanosti Márii boli u nej čoraz hojnejšie a účinnejšie. Spovedník jej dovolil chodiť na sväté prijímanie každé dva týždne. Táto doba jej však pripadala nekonečná! Sotva ubehol týždeň, a už sa odvážila požiadať o dovoľenie, aby mohla znova ísť na sväté prijímanie. Čo nasledovalo ďalej, si zasluhuje veľkú pozornosť. Prejavuje sa tu veľká rozumnosť a opatrnosť pána farára a zároveň vrúcna láska jeho malej farničky.

Ako sa len triasla, keď prosila o sväté prijímanie! „Spovedník sa ma opýtal, prečo si to želám,“ rozpráva Alžbeta. „Povedala som, že veľmi túžim napredovať v čnostiach a nábožnosti, a na to potrebujem prijímať sväté prijímanie. Môj spovedník mi položil niekoľko otázok: Ako sa modlím? Ako poslúcham rodičov? Ako sa správam v kostole počas svätej omše? A ja som mu odpovedala, že vo svojom správaní robím všetko, čo môžem, aby som robila radosť Pánu Bohu. Spovedník mi na to povedal: ‚Chod' teda na sväté prijímanie, dieťa moje, a pros Pána Boha, aby v tebe rástla túžba prijímať ho.‘“

Od čias Pia X. vieme, že stačí splniť len dve podmienky, aby sme mohli pristupovať k svätému prijímaniu nielen v nedeľu, ale hoci aj každý deň: byť v stave milosti posväcujúcej a mať *dobrý úmysel*. Keď si znova prečítame Alžbetinu odpoveď, nájdeme v nej veľmi presné vyjadrenie toho, čo pápež Pius X. rozumel pod *dobrym úmyslom*: túžbu napredovať v čnostiach a nábožnosti.

Za Alžbetinej mladosti však v tejto veci zd'aleka neboli takí pokrokoví. Dokonca aj pán farár, keď jej povolil toto sväté prijímanie, mal obavy, či nebol príliš zhovievavý! Týždeň nato jej odmietol dať povolenie, ktoré si žiadala. Čo mala Alžbeta robiť? Mohla urobiť len dve veci: predovšetkým poslúchnuť svojho farára, ale zároveň sa bolestne vyžalovať Ježišovi, úpenlivo ho prosiť, aby vnukol jej spovedníkovi, čo má robiť, a prosiť, aby jej dal odvahu vytrvalo ho žiadať ďalej.

A znovu bola vyslyšaná. „Aj keď som sa bála,“ hovorí Alžbeta, „ešte raz som išla požiadať môjho spovedníka, aby mi dovolil chodiť na sväté prijímanie každú nedeľu. Tentoraz mi dal dovoľenie až dovtedy, kým neurčí inak. Od toho dňa som teda dostávala sväté prijímanie každú nedeľu.“

Určitý čas bola nútená ostať len pri tom. Až neskôr mohla chodiť na sväté prijímanie viackrát do týždňa.

Práve pôsobením svätého prijímania sa v nej rodila hlbšia túžba zanechať svet a naplno sa venovať Bohu v rehol'nom živote.

Rodiaca sa túžba po duchovnom povolání

Jedného dňa, keď prijala sväté prijímanie, utiahla sa do záhrady, za krikom si kľakla a začala sa takto modliť: „Ó, Ježišu môj, tak rada by som opustila svet a v samote kláštora slúžila jedine tebe! Ach, Ježišu môj, pomôž mi! Tak rada by som celý deň chválila a velebila tvoje meno!...“

Dlho sa takto modlila a prosila Pannu Máriu, aby jej prišla na pomoc. „Matka dobrotivá, nechcem však ísť do klauzúrnej rehole,“ modlila sa. „Tak rada by som žila v takej reholi, kde by som mohla pracovať na Božiu slávu a na spásu duší. Matka dobrotivá, nežiadam nič, čo nedokážem splniť? Ved' nemám žiadne vzdelanie! Ale Boh by mi mohol tak ľahko pomôcť a ak povieš čo len jediné slovo, vo všetkom poslúchnem! Rada by som bola tou poslednou v reholi. Zmiluj sa nado mnou!“

Určite ani len netušila, že prostredníctvom Panny Márie dostane milosť, o ktorú prosila, s výnimkou posledného prania: stala sa totiž nie poslednou, ale prvou v rehoľnej kongregácii, pretože Boh si ju vyvolil za zakladateľku!

Zápasy

Nenazdávajme sa, že v jej napredovaní išlo všetko bez prekážok. Tak ako všetci ľudia, aj ona musela bojovať so svojou povahou, s hlavnými nedostatkami, ktoré sme u nej už zaznamenali: tvrdohlavosť, prchkosť a precitlivosť. Keď jej odporovali rodičia, zlostila sa, a keď jej odporovali mladší súrodenci, rázne ich zahriakla. Premáhať tvrdohlavosť bolo pre ňu o to ťažšie, že súvisela najmä s úkonmi nábožnosti. Stávalo sa jej, že proti vôli rodičov išla na svätú omšu, alebo sa venovala modlitbe. Keby bola vo vytržení, omilostená, ako sa o nej neskôr iste povrávalo, nebola by sa tým trápila, bola by presvedčená, že Božie vnuknutia, ktoré ju nabádali k modlitbe, boli dôležitejšie než poslušnosť voči rodičom. No v žiadnom vytržení vtedy nebola, a tak musíme znova obdivovať jej svedomitosť, poslušnosť a pokoru. Celý život jej pomáhali tieto čnosti, ktoré jej nik nemôže uprieť.

Alžbeta ďalej rozpráva: „Jedného dňa, keď som išla na svätú omšu proti vôli rodičov, som sa po ceste trápila a vrela som si: „Ach, ako ma to trápi, keď nie som poslušná! Takto už ďalej nemôžem ani nechcem žiť! Chcem byť poslušná! Radšej splním príkaz rodičov a na svätej omši budem prítomná v duchu. Ó, Ježišu môj, ty mi môžeš udeliť tie isté milosti, ako keby som sa zúčastnila na svätej omši, lebo vidíš, že teraz nemám pokoja, pretože mám obavy, že som konala proti tvojej svätej vôli.““

Rozhodla sa teda v prvom rade poslúchať rodičov. Povedala o tom aj svojmu spovedníkovi, pred ktorým nič neskrývala, a pán farár ju v tom s radosťou povzbudil.

Onedlho mala aj príležitosť prejaviť sľúbenú poslušnosť. Keďže v nej neustále rástla túžba bezvýhradne patriť Ježišovi, konala pokánie a ešte viac sa modlila a rozjíkala o tom. Raz v noci ju však otec pristihol, ako kľací pri posteli a prikázal jej, aby išla okamžite do postele. Poslúchla ho. Musela však priznať: „Neskôr sa ešte viackrát stalo, že ma otec vyrušil pri nočnej modlitbe.“

Ukladala si tiež úkony kajúcnosti, ktoré musela na príkaz spovedníka ihneď zanechať. Poslúchla ho, ale mala obavy, zábrany a pokušenia, aby sa obrátila na iného spovedníka. Tomuto pokušeniu na istý čas aj podľahla, no pocítila veľké súženie a výčitky, ktoré ju rýchlo priviedli späť k jej znamenitému farárovi, ktorému vyrozprávala všetko, čo sa jej stalo. Musela však prejsť obdobím strašnej duchovnej vyprahnutosti a tí, ktorí podrobne skúmali cesty k mystickým výšinám, tu rozpoznávajú stavy, ktoré výstižne opísala svätá Terézia vo svojej slávnej knihe *Vnútorň hrad*.¹

¹ Kniha vyšla v českom preklade pod názvom *Hrad v nitru*. Pozn. prekl.

Táto skúška podľa jej slov trvala celý rok. Modlievala sa už len z poslušnosti voči spovedníkovi. Pociťovala vnútorné znechutenie, pukušenia a také silné trýznenie, až sa to odrážalo na jej zdraví. Nachádzala však úľavu v podriadení sa Božej vôli, v modlitbe, hoci bola bezútešná, a v dokonalej poslušnosti voči duchovnému vodcovi. V pravidelných intervaloch sa v nej ozývala túžba zanechať svet a zasvätiť sa Bohu.

Vážna choroba

Všetky tieto muky vyústili do choroby, ktorá trvala tri roky. Bolo to v rokoch 1831 až 1834, teda od sedemnásteho do dvadsiateho roku jej života. Aj tu vidíme známky hlbokých mystických stavov, ktoré opisuje svätá Terézia. Na jednej strane veľmi bolestivá choroba, no ešte väčšie duševné útrapy, strašné pukušenia hraničiace až s beznádejou. Už nebola schopná ani hovoriť. Vyjadrovala sa len posunkami. Jedinou pomocou, aby to všetko vydržala, bol krížik, ktorý držala v rukách. Keď ju videl lekár, ako zvieru v rukách kríž, a skonštatoval u nej zvýšenú nervozitu, prikázal, aby jej ten kríž zobrali. No bolesti sa jej vystupňovali až tak, že boli neznesiteľné. V noci strašne stenala a ľudia, ktorí pri nej bdeli, okolo polnoci zbadali, že odrazu zo steny spadol kríž a pristál kolmo na stole, akoby ho tam niekto postavil! Tento kríž, ktorý je dnes uchovaný v jej rodnom dome ako relikvia, bol z pálenej hliny, a napriek tomu sa nerozbil. Sestričky od údivu vykriekli: „Pozrite! Dosiahla, čo si žiadala!“ Podali jej teda ten kríž, čo práve spadol zo steny. Nadšene ho uchopila a pritísila si ho na hrud’.

„Od tej chvíle duševné muky utíchli,“ hovorí Alžbeta, „a z hodiny na hodinu som bola pokojnejšia. Kríž zavesili späť na svoje miesto a môj krížik mi vrátili a viac mi ho už nezobrali.“

Bez ďalších ťažkostí v nej táto choroba zavŕšila veľké dielo očisťovania, pri ktorom tak zreteľne pôsobila milosť. A jej túžba, aby sa jedného dňa zasvätila Pánovi, v nej rástla čoraz viac.

„Prostredníctvom utrpenia počas mojej choroby,“ rozpráva Alžbeta, „Pán Boh ešte viac rozmnožil milosti, ktoré mi predtým udelil. Ešte viac sa vo mne prehĺbila láska k samote a bola som horlivejšia v úkonoch kajúcnosti. Môj spovedník ich však zmierňoval, lebo sa obával, že by som nebola schopná dostatočne si plniť moje svetské povinnosti. Modlila som sa s väčšou dôverou a rozjímal som s väčším zanietením. Cvičila som sa najmä v tom, aby som aj pri každodennej práci bola v ustavičnom zjednotení s Bohom skrze vnútornú modlitbu.“

Ako ďaleko až siahalo toto „zjednotenie s Bohom“, nám opisuje slovami: „Či to bolo pri práci alebo medzi ľuďmi, nespomínam si, že by som vydržala desať minút bez toho, aby som sa v duchu nezohovárala s Bohom.“

Takto ubehlo sedem rokov od jej prvej choroby, keď v roku 1841 druhý raz ochorela, a táto choroba trvala osemnásť mesiacov.

Všimnime si, že v priebehu tých siedmich rokov založila akési malé spoločenstvo so svojimi najzbožnejšími spolužiačkami. Všetky boli spoločne prijaté do Tretieho rádu svätého Františka. Alžbeta opisuje, ako žili podľa spoločnej dohody: „Často sme prijímali sväté prijímanie, často sme navštevovali Ježiša v Najsvätejšej sviatosti a zažívali sme viac radosti pri verejných úkonoch nábožnosti vo farnosti. Nenechali sme sa odradiť posmeškami ani pohrdaním. Naša veľká radosť pramenila z toho, že *sme boli Ježišove panenské nevesty*.“

Zapamätajme si predošlú vetu: pomôže nám v správnom svetle vidieť veci, ktoré budú nasledovať, keď sa z Alžbety odrazu stane „extatička z Niederbronnu“.

ALŽBETINE EXTÁZY KONZULTÁCIE O JEJ PRÍPADE

Elitný svedok

Až do tejto chvíle sme sa nechali viesť tým najlepším zdrojom: Alžbetiným vlastným životopisom. Aj keď je priepastný rozdiel medzi vycibreným štýlom svätej Terézie z Avily, veľkej španielskej klasičky, a našou skromnou sedliačkou z Niederbronn, ktorej vyjadrovanie je prosté a vo výrazoch veľmi monotónne a neuhladené, nebáli sme sa prirovnať tento životopis k slávnemu životopisu veľkej mystičky 16. storočia. Urobili sme tak v presvedčení, že Alžbetin duchovný vývoj, v ktorom sme poukázali na niektoré jej významné výroky, presne zodpovedá vývoju, ktorý majstrovsky opísala vo svojom diele – alebo lepšie povedané, vo všetkých svojich dielach – svätá Terézia.

Dostali sme sa po prepuknutie Alžbetinej tretej choroby, ktorá trvala od roku 1845 do roku 1849. Tam sa jej životopis končí. Našťastie tu máme jedného elitného svedka. A tohto svedka budeme vypočúvať, no ešte predtým ho predstavíme čitateľovi. Najprv však uvádzame úryvok z toho, čo sám nazýva „ukážka rozhovorov tejto duše s Bohom“, kde ešte dávno pred nami napísal:

„Vari to nie je akoby vystrihnuté z diela svätej Terézie, svätého Františka z Assisi, svätej Brigity, či svätej Kataríny Janovskej alebo Sienskej? Videli alebo počuli azda tieto anjelské duše niečo iné vo svojich nadprirodzených rozhovoroch s Nebeským Ženíchom? Sú ich duchovné rady a morálne zásady, ktoré odporúčali a ktoré sa objavujú aj u asketických autorov, azda pravovernejšie, čistejšie, vznešenejšie?“

Autor týchto otázok, ktoré sú už samy osebe veľmi pôsobivé, na ne aj smelo odpovedá: „Nik iný tak často a tak naliehavo nenabádal k pokore, sebazapieraniu, dôvere v Boha a k modlitbe. Podľa toho možno súdiť, aký stupeň dokonalosti toto sväté dievča bezpochyby dosiahlo.“

Ale čie sú to slová? Je načase, aby sme ho predstavili.

Dňa 8. mája 1849 prišiel do Niederbronn 64-ročný kňaz, ktorého minulosť sa spájala s prestížou a autoritou. Načo prišiel do tohto malého mestečka? Prišiel sa sem jednoducho liečiť. Ešte sme totiž nepovedali jednu veľmi dôležitú vec: Niederbronn bol už od rímskych čias a ešte stále je kúpeľným mestom. Doteraz nesie názov Niederbronn-les-Bains a dodnes je najvýznamnejším kúpeľným mestom v Alsasku. Jeho studené pramene s teplotou 19°C sú obohatené chlórrom a sodíkom a pomáhajú pri lymfatickej, skrofulóze, reumatizme a obezite.

Kňaz, o ktorom je reč, sa volal Claude-Ignace Busson. Autor jeho životopisu, ktorý bol napísaný až po Bussonovej smrti, ho opisuje ako „vysokého muža robustnej postavy. Mal bystrú hlavu a prívetivý, priezračný a hlboký pohľad. Jeho hlas, ktorý vynikal zvučnosťou ešte viac než rozsahom, pokladali za jeden z najkrajších hlasov v regióne Franche-Comté. Pri oltári sa vyznačoval dôstojnosťou, na ulici skromnosťou a hlbavosťou a v medziľudských vzťahoch zase vládňosťou a láskavosťou.“

Farár Busson sa narodil 20. októbra 1785 v dedinke Sancey, patriacej k obci Guyan-Vennes v kraji Doubs. Jeho otec, dedinský učiteľ a dobrý kresťan, padol za obeť Veľkej francúzskej revolúcií v roku 1793. Ostala po ňom chudobná vdova, ktorá svojim deťom vravievala: „Pamätajte si, že Boh zomrel na kríži a váš otec na popravisť!“

Claude-Ignace bol najstarší z piatich detí. Aby si zarobil na živobytie, musel sa stať pastierom. Už v mladosti mal však záľubu v knihách. Mal to šťastie, že náboženské vzdelanie a prípravu na prvé sväté prijímanie dostal od kňaza, ktorý sa vzoprel revolučnej ústave.

U vynikajúceho učiteľa Moreyho získal základy latinčiny. V roku 1805 vstúpil do veľkého seminára v Besançone. Po kňazskej vysviacke 30. marca 1811 bol istý čas kaplánom v dedinke Nozeroy, neskôr bol profesorom rétoriky v malom seminári v meste Ornans a krátko nato profesorom teológie vo veľkom seminári v Besançone. K jeho žiakom patrili významní muži ako kardinál Gousset a Mons. Gerbet, biskup v meste Perpignan, a mnohí ďalší biskupi. V októbri 1818 vstúpil do jezuitského noviciátu v meste Montrouge, no po polroku odišiel a vstúpil do zahraničných misií v Paríži ako profesor teológie a neskôr ako superior. Istý čas sa uvažovalo, že ho pošlú na Ostrov svätej Heleny k Napoleonovi, ktorý sa sťažoval, že nemá pri sebe kňazov s otvorenou myslou, akých by si prial. V roku 1821 však prišla správa o cisárovej smrti, a tak farár Busson neodišiel. Napriek tomu bol považovaný za natoľko významného kňaza, že ho prideliť do domu grófa z Artois a stal sa duchovným vodcom najvýznamnejších osobností kráľovského dvora Karola X. Dokonca odišiel spolu s kráľom do exilu a vrátil sa, až keď pripravil na prvé sväté prijímanie princeznú Lujzu, sestru baróna de Chambord. Za vlády Karola X. zastával post generálneho tajomníka cirkevných vecí. Keď sa v roku 1831 vrátil späť do Francúzska, odmietol všetky pocty, vyznamenania a prijal iba skromnú farnosť, kde sa mohol venovať rozjímaniu a literárnej činnosti. Písal s pozoruhodne vycibreným štýlom. Nepochybne mal úžasný talent. V prvom rade to však bol kňaz plný viery, teológie a asketizmu. Mal veľmi blízke vzťahy s osobnosťami ako Montalembert, Lamennais (predtým, než sa vzbúril proti Cirkvi), Lamartine či Châteaubriand. O Lamennaisovi vyhlásil: „Úbohý farár Lamennais, čo by som len dal za záchranu tvojej duše!“

Svedectvo farára Bussona

Krátko potom, ako farár Busson prišiel do Niederbronnu a ubytoval sa na fare, informovali ho o všetkom, čo sa týkalo Alžbety Eppingerovej. Povedali sme, že ju prirovnával k tomu, čo Cirkev považuje za najhodnotnejšie v oblasti hlbokej svätosti. Určite výrazne prispel k popularite našej hrdinky. V roku 1849 totiž vydal prvú brožúru s názvom *Prvá zbierka listov o extatičke z Niederbronnu a jej víziách*. Dielo malo taký ohlas, že v roku 1850 vydal druhé pokračovanie s názvom *Druhá zbierka listov o extatičke z Niederbronnu* a v roku 1853 tretie a zároveň posledné pokračovanie: *Tretia zbierka listov o extatičke z Niederbronnu a diele Božského Vykupiteľa, ktoré založila*.

Farár Lucien Pflieger cítil povinnosť k týmto trom dielam vyjadriť takúto výhradu: „Tieto listy sú napísané príliš vycibreným štýlom, ktorý čitateľa s triezvym úsudkom nabáda k opatrnosti. Neustále máme totiž dojem, že ich zbožný a oduševnený autor sa napriek najlepším úmyslom neubránil vyjadreniu svojich vlastných myšlienok a osobných pocitov a príliš honosne zaodel výlevy srdca chorej, ktoré sú veľmi prosté, často sa v nich opakujú tie isté výrazy a chýba im punc originality.“

Podľa nášho názoru je však takéto hodnotenie príliš prísne. Okrem toho je prirodzené, že z brožúr farára Bussona budeme čerpať iba overené fakty, ktorých bol sám svedkom, alebo ktoré získal z úst samotného niederbronnského farára, či ďalších vierohodných svedkov ako vikomt de Bussière, ktorý sídlil na neďalekom zámku v Reichshoffene. V Ríme síce publikácie farára Bussona neprijali, ale iba preto, že jeho knihy nemali *Imprimatur* ani zmienku o dekrétu Urbana VIII. o svätých. To však nijako neznižuje spoľahlivosť jeho spisov.

Čo teda píše?

Podáva stručný opis Alžbetinho života od jej narodenia. Podrobnejšie opisuje, aké následky mala choroba, ktorou trpela od 17. do 20. roku, na jej duchovný život. Nachádza podobnosť medzi touto chorobou a útrapami, s akými sa stretáme u najväčších Božích služobníkov. Komentuje to týmito slovami:

„Po tejto chorobe u mladej ženy zaznamenali premenu, aká sa vždy udeje v dušiach, ktoré prešli cestou očisťovania. Získala hlbšie poznanie, vznešenejšie myšlienky, jasnejšie obrazy, lepšiu schopnosť rozlišovať a dáva ešte múdrejšie rady.“

Je zrejmé, že farár Busson na tomto mieste iba tlmočí názory farára Reicharda a ľudí, ktorí v spomínaných rokoch 1831 až 1834 Alžbetu najlepšie poznali. V tom istom duchu ďalej píše: „Ľudia videli, ako dokázala hneď pochopiť a ľahko vysvetliť komplikované a náročné veci z pohľadu večnej blaženosti, ako aj z pohľadu pozemského života. Mladí čnostní ľudia z okolia si k nej radi chodili po radu. Bez toho, že by sa o to snažila, mnohým udávala smer. Takto Boh viedol jej dušu krok za krokom po duchovnej ceste a postupne jej udeľoval dary, ktoré sa v nej neskôr pretavili do vysokého stupňa dokonalosti.“

Toto všetko len potvrdzuje, čo sme sa už dozvedeli v dvoch predošlých kapitolách.

„Extatička“

Farár Busson zatiaľ len sprostredkúva slová farára Reicharda, keď opisuje prvé prejavy, vďaka ktorým sa rozniesol chýr o dovedy neznámej Alžbete Eppingerovej.

Alžbeta po treťi raz ochorela v roku 1845. Vtedy sa vydala „na cestu ešte bližšieho spojenia s Bohom“. A „podľa slov jej spovedníka,“ poznamenáva farár Busson, „odvtedy neustále robí badateľné pokroky“.

Až dovedy však ľudia v jej najbližšom okolí nič zvláštne nezaznamenali.

„Stavy extázy sa u chorej začali v roku 1846,“ píše farár Busson vo svojom štvrtom liste z prvej zbierky. „V marci toho roku jej spovedník (niederbronnský farár) spozoroval, že sa u nej prejavuje pôsobenie výnimočnej milosti. Aby s väčšou istotou odhalil pravdu, o svojom zistení jej nič nepovedal, len ju požiadal, aby sa modlila za neho a za jeho farnosť. Krátko nato mu oznámila dôležité predpovede určené jemu ako pastierovi a tiež jeho ovečkám.“

Od tej chvíle začal farár Reichard skúmať, premýšľať a zbierať fakty. Onedlho dospel k podivuhodným zisteniam. Dňa 1. júna 1846 zomrel pápež Gregor XVI. Farárovi napadlo, že požiada svoju farničku, aby sa modlila za zvolenie pápežovho nástupcu. Ona sa teda modlila a dostala zhora odpoveď: „Svojej Cirkvi dám vodcu podľa svojho srdca.“ A skutočne, keď sa 16. júna 1846 na balkóne Kvirinálskeho paláca objavil nový pápež Pius IX., ihneď si získal celý svet svojou vyžarujúcou dobrotou, láskavým pohľadom a hlasom, nesmiernou túžbou ustavične sa zasadzovať o dobro svojho ľudu a všeobecnej Cirkvi. Vieme, s akým odhodlaným nadšením – ktoré však pomaličky opadalo – sa Svätý Otec pustil do svojich prvých reforiem. Zakrátko však celá Európa s nádejami i obavami sledovala otázku postavenia Cirkvi.

V ďalšej kapitole budeme skúmať extatičkine vízie o revolúciách, ktoré mali vypuknúť v rokoch 1847 a 1848 v Ríme, ako aj vo Švajčiarsku s príchodom Sonderbundu, a tiež vo Francúzsku po páde Ľudovíta Filipa vo februári 1848 a pod váhou problémov, ktoré následne doľahli na Francúzsko. Farár Reichard mal jednoznačný pocit, že Alžbeta, ktorej bol spovedníkom, nepopierateľne predpovedala budúcnosť, a to viackrát. Nikto však nepochybuje, že budúcnosť pozná jedine Boh. Chorá Alžbeta, ktorá bola v tej dobe pripútaná na lôžko, dostávala svoje „predpovede“ najčastejšie pri víziách, ktoré farár Busson opisuje takto:

„Vidí Ježiša Krista a Pannu Máriu. Spasiteľ sa jej zjavuje niekedy ako novonarodené dieťa, ako bol v jasličkách v Betleheme, inokedy ako mladý muž oslnivej krásy, ako keď sa zjavil po svojom vzkriesení alebo pri nanebovstúpení, najčastejšie sa však zjavuje ako pri svojom umučení: má smutnú tvár, na hlave trňovú korunu a čelo i oči zaliate krvou. Pannu Máriu vidí vždy ako ponížene prosiacu, ktorá oroduje u svojho Božieho Syna za Cirkev

a hriešnikov. Vidava tiež zreteľné veci v pozadí. Videla napríklad Svätého Otca vo vyhnanstve, Rím spustošený zúrivcami, cudzie vojská, ktoré sú vnútorne rozdelené, obliehajú mesto a vnikajú doň s pohľadom plným hnevu a s ostrými výkrikmi namierenými proti obyvateľom Ríma. Počuje tri hlasy: Ježiša, Máriu a ešte jeden hlas, ktorého osobu nemožno vidieť.

Náš Pán k nej hovorí vždy s otcovskou nehou. *Pozri, dcéra moja* – týmito slovami začína každý svoj príhovor. Aj keď sa sťažuje na ľudskú nevďačnosť a trúfalosť, s akou ho urážajú, aj keď hrozí trestom, stále má v hlase čosi pokojné a nevýslovne láskavé.

Panna Mária sa jej prihovára len zriedkavo. Zato neviditeľná osoba s ňou hovorí často a vždy stojí po Máriinej pravici. Tento hlas sa s ňou zvyčajne rozpráva o reholi, ktorú si Boh praje, aby založila... Jedným z ochrancov rehole má byť svätý Alfonz de Liguori, preto si chorá myslí, že ten neznámy hlas patrí tomuto svätcovi.“

Po takomto dlhom opise farár Busson dodáva, že tieto rozhovory sa vždy netýkajú len budúcich udalostí. Tie sú podľa všetkého skôr výnimkou. Zvyčajne máva – a s postupom času bude mať čoraz častejšie – vnuknutia o tom, čo má urobiť a čo má povedať. Témy, o ktorých sa obyčajne rozpráva s Bohom, farár Busson podáva v nasledujúcich riadkoch:

„Extaticka nič nevidí a nič nepočuje reálne ani v žiadnej bežnej podobe. Všetko sa odohráva v jej mysli. Takto odhaľuje pravdy viery, krásy čností, hodnotu Cirkvi a vznešenosť kňazstva. Pred očami má nádherný obraz; je to však obraz dokonalý, kde nevidno žiadnu kresbu ani ťahy či farby. Nič neposudzuje, len sa pozerá; nad ničím nemedituje, iba kontempluje. V jedinom okamihu sa dozvedá viac, než poznajú najväčší učenci. Slová sú jej predkladané ako veci, a keď precitne z vytrženia, vyjadruje sa rečou, ktorá je až zarážajúco vznešená. Neraz mi bolo ľúto, že som ju nemohol počuť v jej rodnom jazyku...“

Je nám totiž známe, že Alžbeta nepoznala iný jazyk ako nemčinu, ktorou sa hovorilo v jej rodnom kraji. Po francúzsky nevedela.

Keď farár Busson opísal všetky tieto okolnosti, dovolil si vysloviť takýto záver: „Tieto rozličné spôsoby komunikácie s nebesami sú pre mystický život príznačné. Proroci, ľudia inšpirovaní Bohom či extatici všetkých čias a všetkých národov ich zakúsili – či už postupne, alebo naraz. Naša chorá sa im podobá nielen v tomto, ale aj svojím svätým životom.“

O jej svätosti ani na chvíľu nepochybuje a ako sme si všimli, hovorí o nej bez obmedzení, ktoré ukladá cirkevné právo. Píše napríklad toto: „Z toho dievčaťa priam vyžaruje svätosť. Akoby žila v rozjímaní a ustavičnom zjednotení s Bohom.“ A na inom mieste: „Celý jej zovňajšok je odrazom jednej z tých nebeských duší, ktoré nemajú takmer nič spoločné s pozemským svetom...“

Farár Busson je zároveň svedkom toho, že chorá veľmi často prijímala návštevy.

V liste z 9. mája 1849 píše: „V tej malej miestnosti – v izbe rodného domu, kde býva – sú ustavične nejakí ľudia. Často ju navštevujú ľudia z okolia a v lete k nej hromadne prichádzajú ľudia zo vzdialených miest. Vlni, čiže v roku 1848, extaticku navštívilo vyše šesťsto kňazov a ešte oveľa viac laikov rôzneho spoločenského postavenia, veku či stavu. Všetci, čo ju poznajú, či už protestanti alebo katolíci, každý sa čuduje tomu, že napriek svojej chorobe dokáže odolávať toľkej námahe a že také krehké telo dokáže tak dlho rozprávať bez toho, žeby to na ňom zanechalo následky.“

„Isteže, nie je tam zakaždým taký zástup ľudí,“ dodáva farár Busson, „ale snáď neprejde ani deň bez toho, žeby sa niekto neprišiel za ňou poradiť alebo ju poprosiť o modlitbu. Som v tomto meste sotva dvadsaťštyri hodín, a už som videl mužov, ženy aj duchovných, ktorí prišli na faru opýtať sa, kde býva, alebo poprosiť niektorého kňaza z farnosti, či by ich k nej priviedol a robil im tlmočníka.“

Vieme si teda predstaviť, že v čase, keď farár Busson písal svoje *Prvé listy*, Alžbeta už bola známa široko-dáľeko. Taká „popularita“ sa pre ňu mohla stať hrozbou. Ako na to

reagovala? Aj to nám opisuje farár Busson v závere svojej prvej knihy. Venoval tomu celú stranu:

„Po tridsiatich rokoch takého života,“ píše po tom, ako pripomenul jej zbožné detstvo a mladosť, „sa v nej deje čosi mimoriadne. Zjavuje sa jej Ježiš Kristus a Mária, tvrdí, že s ňou hovorí Boh a odhaľuje jej budúcnosť. Tieto zázraky ju desia. V obave, že je len obeťou akéhosi preludu, zverí sa so všetkým svojmu spovedníkovi. Narieka a prosí Boha, aby ju uchránil pred nebezpečnými milosťami. Jej priania však neboli vyslyšané; tie isté zvláštnosti sa opakujú znovu.

Jej spovedník, čestný človek, zbožný a osvietený kňaz, pozoruje a zbiera fakty, zvažuje ich a predkladá na posúdenie kompetentným osobám, ktoré ich vyhodnotili ako nadprirodzené. Začalo sa o tom pošepkávať, čoskoro sa o nej rozniesol chýr a razom sa o nej všetci dozvedeli. Extaticka sa stáva slávnou, zo všetkých končín prichádzajú ľudia, aby ju videli. Jej reputácia každým dňom narastá, no táto reputácia ju privádza do zúfalstva; najradšej by zmazala slávu, ktorá ju ochromuje.

Zatiaľ čo Alžbeta ľutuje milosti, ktoré jej boli udelené, jej spovedník sa zase sťažuje Bohu, prečo pre ňu vybral takú nebezpečnú cestu. Obidvom je ľúto za tými rokmi, kedy pokojne kráčali podobnými cestami – ona cestou kresťanskej zbožnosti a on cestou kňazských povinností. Boh sa však s nikým neradí o tom, aký osud mu určí, a obidvaja musia plniť svoje poslanie.

Chorá naďalej dostáva od Boha vnuknutia a rozpráva o svojich víziách. Všetky jej slová sú v súlade s vierou, svätou morálkou a zásadami duchovnej dokonalosti. Kto ju počúva, stáva sa lepším a kto ju vidí, túži byť svätým...“

Táto stránka bola napísaná 3. júna 1849 v Niederbronne a jej autor uzatvára svoju knihu s určitým pátosom, keď veľkými písmenami napísal: *Pôsobí tu Božia ruka.*

Z týchto riadkov však treba vyzdvihnúť jednu vec: Alžbetin farár si po zozbieraní a zvážení faktov dal tú námahu a „predložil ich na posúdenie kompetentným osobám“. Trochu nás prekvapilo, že farár Busson na tomto mieste hneď neuviedol štrasburského biskupa. Túto medzeru však vyplníme a opíšeme jednotlivé kroky farára Reicharda, ktoré podnikol, keď sa prostredníctvom Alžbety začali diať nadprirodzené javy.

Prvé konzultácie

Dokumenty procesu blahorečenia obsahujú tri na seba nadväzujúce listy, ktoré farár Reichard poslal svojmu priateľovi kanonikovi Fritschovi, bývalému profesorovi vo veľkom seminári v Štrasburgu. Listy pochádzajú z 21. septembra, 16. novembra a 20. novembra 1847. Boli teda napísané osemnásť mesiacov po tom, ako sa v Niederbronne začali „extázy“ a „vízie“. Je však isté, že prvému listu predchádzala ústna komunikácia, pretože sa začína týmito slovami:

„Ako som sľúbil, idem Vám oznámiť, čo som sa dozvedel, odkedy sme sa stretli.“

Farár Reichard teda prehovoril. V liste píše o „víziách“ týkajúcich sa pápeža a nebezpečenstva, ktoré mu hrozí. Kanonika Fritscha prosí, aby všetko oznámil svojmu kolegovi Schirlinovi, profesorovi exegézy a cirkevných dejín vo veľkom seminári v Štrasburgu.

V druhom liste farár Reichard zdôrazňuje isté náznaky, ktoré poukazujú na pravosť vízií. Tieto náznaky vyvodzuje zo zbožnosti a úprimnosti chorej:

„Som hlboko presvedčený o svätosti tejto vyvolenej duše,“ píše farár Reichard, „a znovu Vám opakujem, že mám veľmi presvedčivý dôkaz o pravosti týchto predpovedí. Po druhé, na tomto prípade nie je nič, čo by odporovalo pravidlám najčistejšieho asketického života a duchu svätej Katolíckej cirkvi. Nemôžem tu opísať všetky podrobnosti a okolnosti,

ako mi rozpráva tieto predpovede: zotrúva v ušľachtilej a vznešenej nábožnosti, no zároveň v hlbokkej pokore, slepej poslušnosti, dokonalom sebazapieraní a duševnom i telesnom umŕtvovaní. Tieto čnosti kresťanskej dokonalosti sú u nej rozvinuté na najvyššom stupni. A takisto tieto čnosti sa vo víziách odporúčajú jej samotnej i tým, za ktorých sa modlí.“

Na konci listu dodáva: „Verím, že táto žena, ktorá je už tri roky chorá, uchovala si svoju detskú nevinnosť a ktorá trpí ako mučeníčka, dostáva tieto vízie výlučne preto, aby sa modlila a získala výnimočné milosti pre Cirkev, ako aj pre ľudí, ktorých jej odporúčam. Hovorím „ktorých jej odporúčam“, pretože ona robí všetko v duchu poslušnosti...“

A napokon vo svojom treťom liste z 20. novembra farár rozpráva o nových „víziách“, ktoré sa medzičasom udiali, ale vyjadruje aj svoju úzkosť týmito dojímavými slovami:

„Keďže neviem, čo všetko sa deje vo svete politiky, v otázke týchto vízií som v neistote. Je ešte veľa ďalších vecí, ktoré ma veľmi trápia, a nemôžem ich tu napísať. Často si prajem, kiežby som mohol byť pri Vás a pánovi Schirlinovi, aby som Vám vyrozprával, aké trápenie mi spôsobujú tieto nadprirodzené veci...“

Farár Reichard teda bral veľmi vážne, až takmer tragicky poslanie, ktoré mu prislúchalo – byť duchovným vodcom vyvolenej duše obdarenej takými vzácnymi darmi. S napätím očakával, čo mu odpovie jeho priateľ, kanonik Fritsch.

Odpoveď prišla od farára Schirlina, a to hneď po prijatí Reichardovho posledného listu, pretože na liste je dátum 21. novembra 1847. Keďže Alžbetine „predpovede“ sa týkali predovšetkým pápeža, farár Schirlin začína aj končí svoj list slovami: *Nech žije Pius IX.*

V úvode poznamenáva, že jeho odpoveď je „spoločná“, teda v mene kanonika Fritscha a v jeho vlastnom mene. Opatrne dodáva: „úsudok, ktorý idem vysloviť, vyjadrujem so všetkou opatnosťou, aká prináleží takýmto záležitostiam“.

Pripúšťa, že „takéto stavy“, teda „extázy“, „sa v Cirkvi vyskytovali v každej dobe, ale predovšetkým v apoštolských časoch, kedy sa dary Ducha Svätého prejavovali v hojnej miere a zreteľne.“ Pripomína 14. kapitolu Prvého listu Korint'anom, zanietenie a vytrženie niektorých veriacich, obavy svätého Pavla a jeho pokyny, aby všetko konali vhodným spôsobom a na budovanie Cirkvi. V dobe, kedy kresťanstvo muselo čeliť toľkým hrozbám a bojovať proti satanovi a jeho pomocníkom, boli takéto milosti veľmi cenné.

Potom sa farár Schirlin vyjadruje konkrétne k Alžbetinmu prípadu: „Myslím si, že dar, ktorý dostala, patrí k daru jazykov a zároveň k daru interpretovať jazyky. Za *dar jazykov* sa považovalo nielen hovoriť jazykom cudzích národov, ale aj rozprávať sa s obyvateľmi duchovného sveta...“

Farár Schirlin si však dobre uvedomuje, že Božie dary vždy sledujú nejaký vyšší cieľ a nikdy nie sú bez príčiny. Kladie si teda otázku, – podobne ako si ju kládli ľudia v blízkosti chorej, čo o dva roky neskôr dosvedčí farár Busson – načo len boli takéto vízie „tomuto úbohému dievčaťu“, ako ju nazýva. A dáva takúto odpoveď: „Možno preto, aby jej v utrpení priniesli úľavu a posilnili jej trepezlivosť; aby tých, ktorí za ňou prichádzajú a radia sa s ňou o cestách spásy, povznášala jej živá viera, pevná dôvera a zanietená láska k blíznym; a aby pretrvala jej horlivá nábožnosť a aby jej modlitby boli účinné v dobe, kedy sa svet politiky a náboženstva otriasa v základoch, aby dostal novú podobu. Prečo je jej dané vidieť až na koreň veľkých udalostí, ktoré sa majú odohrať na svetovej scéne? Prečo tak často vídava námestníka Ježiša Krista, ktorý bol zvolený a vyslaný, aby prinavrátil veriacim slobodu v mene ich Božského Majstra a podľa jeho vôle; aby vyslobodil zo žalára štátu svoju čistú a panenskú nevestu Cirkev, ktorú už tak dlho trýznia kniežatá tohto veku, ktoré sú jej neľútostnými žalárnikmi?“

Keďže farár Schirlin dobre poznal cirkevné dejiny a vedel, že „dary“ slúžia skôr druhým ľuďom, než samotnému človeku, ktorý dar dostal, pokračuje týmito veľmi pozoruhodnými vyjadreniami:

„Myslím si, že to nie je pre dobro toho úbohého dievčaťa, ale pre dobro nás ostatných a prostredníctvom nás aj pre verejné dobro. Deje sa to preto, aby sa oživilo naše staré presvedčenia a stali sa neochvejnými.“

Tieto slová pripomínajú myšlienku, ktorá sa už sto rokov objavuje v úvahách o význame lurdských zjavení ako „štafete evanjelia“.

Farár Schirlin však zachádza ešte ďalej. Píše o následkoch, ktoré spozoroval sám na sebe aj vo svojom okolí:

„My obaja, farár Fritsch a ja, sa modlíme viac a s väčšou horlivosťou a dôverou, hovoríme druhým o našich presvedčeniach a nádejách a začali sme sa modliť za tých, o ktorých dúfame, že budú zdieľať naše pocity. Neustále hovorím v tomto duchu mnohým mladým v seminári. Vidíte, pán farár, že s Božou pomocou môže mať účinok týchto vízií nesmierny dosah.“

Napriek tomu farár Schirlin vyslovuje isté výhrady založené na zdravom rozume a logickom úsudku. Nepochybuje o tom, že extatické predpovede pochádzajú od Boha, ale nie je si istý, či by sa mali jej predpovede brať doslovne.

A práve túto otázku budeme skúmať v nasledujúcej kapitole. Ešte zaujímavejšie je sledovať, ako sa budú ďalej vyvíjať pocity týchto dvoch štrasburských kňazov, s ktorými sa radí farár Reichard.

„Pokiaľ ide o predpovede týkajúce sa národov, Svätého Otca či ďalších vplyvných osobností z rôznych oblastí, treba ich brať doslovne a očakávať, že sa všetko do detailu splní?“

Otázka je jasne nastolená. Dovoľme si vyzdvihnúť odpoveď, ktorá oplýva obdivuhodnou múdrosťou:

„To si nemyslím. Keď sa v minulosti vyskytli predpovede u prostých veriacich, všetko zostalo utajené v kruhu najbližších a slúžilo na budovanie jednotlivcov...“

Následne znova zdôrazňuje opatrnosť: „Okrem toho vidíme, že vo Svätom písme všetky vízie slúžili na budovanie, a nie na uspokojenie zvedavosti. Ježiš nikdy neodpovedal svojim učeníkom na otázky, ktoré mu kládli z čirej zvedavosti.“

A napokon veľmi múdry záver: „Neprikladám teda váhu tomu, čo v spomínaných predpovediach vzbudzuje zvedavosť, a preto vôbec neočakávam, že by sa doslovne splnili obrazy, ktoré sa jej zjavujú, alebo hlasy, ktoré počuje. Všetky tie nadprirodzené veci môžu byť len výplodom ľudskej fantázie a pocitov.“

Na podloženie tohto názoru farár Schirlin pripomína zásadu svätého Pavla: „Ducha neuhášajte, prorockými nepohrdajte! Ale všetko skúmajte a čo je dobré, toho sa držte!“ (1 Sol 5,19).

Farár Schirlin potom prechádza k uplatňovaniu tejto zásady v tom čase, keď s určitým znepokojením očakávali, čo sa má udiť, a uzatvára to slovami:

„Všetko nasvedčuje tomu, že dnešná doba je obdobím krízy a búrlivého nepokoja, že stojíme na prahu veľkých udalostí, ktoré sú znepokojujúce, ba až strašné, no napriek tomu je to len búrka a víchrica, preto sa treba modliť a dúfať. Pán čoskoro precitne a rozkáže vetru, ktorý poslúchne jeho hlas, obloha sa rozjasní a zavládne pokoj. Náš veľký lodivod, ktorého nám zoslali nebesia, bude viesť Petrovu loď a slobodne sa plaviť po širom mori a morské obludy zaženie do hlbín. *Bonum*, teda podstata Alžbetiných predpovedí, spočíva v tom, že sa máme modliť a naše modlitby znásobiť, aby sa skrátili zlé časy, aby Boží vyvolenci neupadali do omylu a aby ich pribúdalo, a nie ubúdalo.“

A naozaj, keď vezmeme do úvahy dátum 21. november 1847, kedy boli napísané tieto riadky, môžeme len s údivom obdivovať, akú úžasnú schopnosť rozlišovania pravdy mali títo dvaja muži, ktorým farár Reichard predostrel svoje trápenie a problémy.

A čo na to biskup?

Nemal niederbronnský farár ešte vyššiu inštanciu, na ktorú sa mal teraz obrátiť? Zjavne už nastal čas, aby premohol svoju úctivú bázeň pred biskupom a zveril sa aj jemu so svojimi starosťami a obavami. Istotne ho k tomu povzbudili jeho priatelia zo Štrasburgu. Už vieme, že onedlho navštívil biskupa Raessa, vynikajúceho preláta, ktorý od roku 1842 spravoval Cirkev v Alsasku. Podľa dokumentu, z ktorého sme citovali v úvode prvej kapitoly, sa táto návšteva odohrala približne v polovici decembra 1847. Ako prebiehalo toto stretnutie, o ktorom vieme iba toľko, že sa udialo? To nevedno. Môžeme však predpokladať, že farár Reichard určite vyrozprával svojmu biskupovi všetko, čo vedel o Alžbetinom prípade, čo spozoroval v jej živote, odkedy ju ako deväťročnú spoznal, všetko, čo ho trápilo, odkedy sa začali diať nadprirodzené veci, a napokon aj ako mu na jeho rozličné otázky odpovedali Fritsch a Schirlin.

Biskup Raess chcel v prvom rade zozbierať fakty, popremýšľať a poradiť sa, kým vyjadrí svoj názor. Ako však vieme, urobil to až v dokumente, ktorého začiatok už sme citovali a ktorý pochádza zo 6. februára 1850. Do tej doby nariadil niederbronnskému farárovi, aby ho o všetkom informoval a každý týždeň alebo každé dva týždne, podľa potreby aj častejšie, aby mu podával správu o stave chorej a ďalších víziách.

Nemožno pochybovať, že biskup bol presvedčený o nadprirodzenom a božskom pôvode extatických vízií. Možno mal dokonca sklon prekročiť hranice opatrnosti a výhrad, ktoré sme tak jasne videli u farára Schirlina.

O tom všetkom však bude reč v nasledujúcej kapitole. Skôr, ako sa do nej pustíme, ešte naposledy uvádzame úryvok z textu farára Bussona, ktorý opisuje, čo sa s Alžbetou dialo vo chvíli, keď bola v „extáze“.

V extáze

Farár Busson píše: „Jedného dňa som jej položil nasledovné otázky a ona mi takto odpovedala:

- Cítite svoje fyzické telo, keď ste v extáze?
- Vôbec necítim svoje telo ani nič vonkajšie. Vnímam iba predmet, ktorý v tej chvíli nadprirodzene zamestnáva moju myseľ.
- V akom stave sú vaše rozumové schopnosti? Dokážete odpovedať na túto otázku?
- Vidím veci, ktoré sú mi ukázané. Počujem hlas, ktorý ku mne hovorí a rozumiem mu bez skúmania, námahy či uvažovania.
- Môžete mi povedať, v akom stave je vaša vôľa?
- Je dokonale podriadená Božej vôli. Chcem iba to, čo mi Boh zjavuje, aby som chcela; vôbec by som nedokázala odporovať Božej vôli. Keď chce trestať, keď hrozí, vtedy chce, aby som sa modlila a tak obmäkčila jeho hnev. Uvedomujem si jeho právo na spravodlivosť a klaniam sa mu, túžim však, aby svoju slávu zjavil v milosrdenstve a nie v spravodlivosti, pretože toto Boh chce, aby som ja *chcela*, aby som si to priala.
- Môžete mi povedať, v akom stave je vaše srdce?
- Ach, vždy je naplnené tou najnežnejšou láskou k Bohu a k ľuďom. Necítim ani rozhorčenie voči hriešnikom. Súciť, zľutovanie a túžba, aby sa obrátili a boli im odpustené hriechy – mám len tieto pocity.
- Čo prežívate pred extázou?
- Niekedy príde náhle, bez zreteľnej prípravy. Inokedy nie je taká nečakaná, vopred ju cítim. Moja duša sa ponorí do rozjímania a postupne sa akoby odcudzí celému vonkajšiemu svetu. Niekedy tiež cítim príjemné teplo pri srdci.

- Čo prežívate po extáze?
- Vždy cítim lásku a vd'ačnosť voči Bohu, často nevýslovné šťastie a niekedy silnú až prenikavú bolesť, keď vidím môjho Nebeského Ženícha trpieť, alebo keď chce, aby som svojím utrpením odčinila viny všetkých hriešnikov, alebo niekedy aj konkrétnych ľudí.“

Čo k tomu dodať? Dúfajme, že každý, kto sa zaoberal nanajvýš autentickými mystickými stavmi, rozpozna v týchto riadkoch ich podstatné črty. Dôkladné preskúmanie Alžbetiných predpovedí a ich naplnenie v nás umocní tento dojem a doplní potrebné detaily. Majme však stále na pamäti, že *dar* nie je *milosť* a že jedine milosť posväcuje!

KRITICKÁ ŠTÚDIA ALŽBETINÝCH PREDPOVEDÍ

Správa podložená dokumentami

Súčasťou spisu k diecéznemu procesu blahorečenia Alžbety Eppingerovej je veľmi podrobná *Historická štúdia* o víziách tejto Božej služobnice. Autorom štúdie je kanonik Leflon, profesor na Katolíckom inštitúte v Paríži a uznávaný historik, ktorý už bol známy svojimi špičkovými publikáciami a získal titul *Maître* v oblasti výskumu vo Francúzskom národnom centre pre vedecký výskum.

Vo svojej štúdií sa zamerne venuje iba tým víziám, ktoré sa netýkali Alžbetiných osobných a súkromných záležitostí, – keďže tých bolo veľa – ale sústredil sa na najväčšie politické udalosti tej doby: rímsku revolúciu v roku 1848, francúzsku revolúciu v tom istom roku, vojnu katolíckej ligy Sonderbund vo Švajčiarsku, obnovu Cirkvi a najmä oživenie Francúzska.

Táto správa je dobre zdokumentovaná a presná a budeme ju veľmi podrobne sledovať, avšak pristavíme sa pri niektorých bodoch, na ktoré máme trochu odlišný pohľad.

Kanonik Leflon v úvode správy vyjadruje veľmi múdre zamyslenia nad všeobecnou povahou predpovedí vo svetových dejinách náboženstva.

„Každá predpoveď obsahuje časti, ktoré sú jasné, ale aj časti, ktoré sú nejasné,“ píše Leflon. „Tieto roviny sa veľmi často prelínajú a zamieňajú. Vzdialené sa jasne neodlišuje od blízkeho. V tomto žánri tiež zakaždým vystupujú dva tradičné prvky, ktoré nachádzame už u prorokov Izraela: ohlasovanie spravodlivosti, ktorá trestá, a následnej obnovy, ktorá má prísť po očistnom treste. Striedajú sa tu dve vízie budúcnosti: prvá je hrozivá a druhá radostná.“

Kanonik Leflon ešte veľmi správne pripomína svätého Jána z Kríža, ktorý dôrazne poukazoval na potrebu dôkladne rozlišovať samotné vízie od ich výkladu.

„Kontemplovaný obraz či počuté slová majú niekedy rozličné a záhadné významy. Keď vizionár opisuje obrazy, podáva ich presne, ale keď opisuje počuté posolstvo, môže mu nevedomky pripisovať význam, ktorý ani obraz ani slová nevyjadrujú.“

Na tomto mieste by sme radi dodali spolu s farárom Schirlinom, ktorého sme citovali v predchádzajúcej kapitole, že naša extatička, ktorú mocne viedol Boh v jej vlastnom poslaní, o ktorom ešte bude reč, podľa všetkého nemusela podniknúť v politickej oblasti žiadne kroky, ktorým by sme mohli pripísať skutočný historický význam.

Podme sa však zblízka pozrieť na štúdiu kanonika Leflona. Zaoberá sa predovšetkým udalosťami v Ríme.

Rímska revolúcia

Je isté, že v tomto ohľade mal na Alžbetu vplyv jej spovedník Reichard, tento vplyv však treba jasne vymedziť. Už sme spomínali, že jej odporučil, aby „sa modlila za zvolenie dobrého vodcu Cirkvi“. A farár Busson, ktorého sme už citovali, pokračuje: „Ona sa teda modlila a dostala zhora odpoveď: ‚Svojej Cirkvi dám vodcu podľa svojho srdca.‘“

Je to prosté: farár Reichard položil otázku, no odpoveď prišla od chorej. Veríme, že to tak bude aj v ostatných prípadoch. V tomto bode však budeme opatrnejší než kanonik Leflon, ktorý zrejme miestami pripisuje farárovi viac-menej vedomé vnuknutia, ktoré mohli extatičku

priviesť k jednotlivým odpovediam, zodpovedajúcim jeho vlastným túžbam či vnútorným presvedčeniam.

Kanonik Leflon rozumne poukazuje na situáciu, kedy s veľkou pravdepodobnosťou Alžbetu ovplyvnil práve jej farár. Tento prípad opisuje Busson v nasledujúcich riadkoch:

„V roku 1847 po prvých reformách Svätého Otca a po smútočnej rozlúčke s O'Connellom v Ríme, v očakávaní lepšej budúcnosti pre Cirkev a národy, svedník Alžbete prikázal, aby sa ďalej modlila za nástupcu svätého Petra. Vtedy cítila, akoby ju akási nezadržateľná sila nabádala, aby zaňho obetovala všetky svoje modlitby. Keď sa potom istý čas chcela modliť na iný úmysel, nemohla – akýsi vnútorný popud ju neustále privádzal k tomu istému úmyslu.“

Nezabúdajme, že farár Busson sa o tom, čo sa stalo, dozvedel len zo svedectva farára Reicharda. Znamená to teda, že by sme farárovi Reichardovi mali pripisovať aj odpovede na jeho otázky? To určite nie.

V súvislosti so spomínaným textom kanonik Leflon poznamenáva: „Uvádza, že na vizionárku mala vplyv mienka jej okolia a ona sama tiež ovplyvňovala túto mienku.“

To je pravda, ale neprikladajme tomuto tvrdeniu prílišný dôraz. Aj keď naša extatička zdieľala oprávnené znepokojenie všetkých katolíkov vzhľadom na udalosti v Ríme, toto nie je podstata jej vízií, ktoré sa týkajú presných faktov a ktoré nemohol poznať nikto vo Francúzsku ani vo svete.

Čo teda Alžbeta hovorí?

Kanonik Leflon to vykladá jednoznačne. Alžbeta vedela, že určití ľudia sa stavajú proti Svätému Otcovi, a mohla sa to dozvedieť jedine od Boha. „V tejto chvíli, 3. októbra 1847, dôležití ľudia v blízkosti Svätého Otca hľadajú spôsob, ako ho pokrytecky a tajne zradiť, ako aj mňa zradil jeden z mojich učeníkov. Niektorí z jeho okolia však Svätého Otca upozorní na tú zradu.“

Vízia z 9. októbra: „Svätý Otec teraz trpí. Osvecujem mu myseľ a dávam mu poznať, čo má povedať kardinálom, aby sa odpútali od pozemských vecí a života, ktorý je chatrný a krehký, a aby boli dobrým príkladom v mojej Cirkvi. Najmä ten, čo je mu najbližšie, jeho tajomník, je závistlivý a vierolomný.“

Mimochodom, tieto vízie by sme mohli azda prirovnať k tým, ktoré trápili myseľ Kataríny Sienskej v čase, keď Cirkev tak naliehavo potrebovala reformu.

Alžbeta zotrvala v modlitbách. Dňa 30. októbra 1847 vyhlásila: „Dvaja kardináli, z ktorých jeden je pápežovi najbližší, prechovávali voči nemu závisť, no už si vstúpili do svedomia: spoznali a oľutovali svoju vinu. Na príhovor mojej matky – ako inokedy, aj teraz ide o slová Pána Ježiša – som im ukázal, čo som dal mojej Cirkvi prostredníctvom Svätého Otca.“

Takto nasledujú ďalšie vízie; je ich veľa a dotýkajú sa udalostí zblízka. Nemáme v úmysle ich všetky popísať. Kanonik Leflon mnohé z nich uvádza vo svojej správe a snaží sa ich konfrontovať so známymi historickými faktami. Keď sa proti Piovi IX. zdvihla vlna odporu aj z jeho vlastných radov, Leflon tu rozlišuje medzi odporom vychádzajúcim z vlády Rakúska a Francúzska na jednej strane, a odporom politických strán – neoguelfistov Giobertiho a Balboa, či revolucionárov ako Mazzini na druhej strane. Overovanie faktov nebolo vždy jednoduché. Kanonik Leflon však uvádza, že predpovede sú až zarážajúco presné. Je neuveriteľné, že Alžbeta pripútaná na lôžko dokázala opísať predzvesť rímskej revolúcie. Kanonik Leflon píše: „Túto rímsku revolúciu predpovedala sestra Alfonza Mária – ako sa neskôr bude volať – čoraz presnejšie. Najprv predpovedala dosť všeobecne, že ‚pápež bude čeliť veľkým bojom a veľkým protivenstvám‘ (11. a 12. augusta 1847) ... Vízia z 27. apríla 1848 je obzvlášť pôsobivá vzhľadom na zhodu v dátumoch: ‚V tejto chvíli sa začína prenasledovanie v meste, kde sa nachádza.‘ A naozaj, 29. apríla Pius IX. na konzistóriu predniesol svoj slávny príhovor, ktorý neskôr vyvolá krízu. Pápež totiž odmietol vyhlásiť

vojnu Rakúsku, k čomu sa ho snažili dotlačiť, pretože Rakúsko sa vyhrážalo náboženskou schizmou, ak Rím podporí povstania v Taliansku.“

Pius IX. teda prerušil styky s neoguelfistami. Dostal sa do veľmi zložitej situácie. Alžbeta, ktorú kanonik Leflon už na tomto mieste nazýva matka Alfonza Mária, hoci sa ňou ešte len stane, má čoraz hrozivejšie vízie. Toto všetko skutočne videla: pápeža v ohrození života aj jeho odchod do exilu a následný návrat do Ríma. Opísala obliehanie Ríma i jeho obsadenie 30. júna 1849. Počula hrozby nepriateľských vojakov vchádzajúcich do mesta, ktoré sa vzbúrilo proti pápežovi.

„Môžeme teda vyvodiť záver,“ píše kanonik Leflon, „že hoci niektoré detaily vízií, najmä určenie istých kardinálov a členov kúrie, ktorých videla, sa nezhoduje so skutočnými faktami, vízie ako celok presne zodpovedajú tomu, čo vieme o opozícii voči pápežovi a jeho liberálnym reformám, ako aj o udalostiach rímskej revolúcie.“

Nesmieme zabúdať na jednu vec: aj keď zistíme, že Alžbeta sa v niektorých veciach trochu pomýlila alebo bola pomýlená, nijako to neznižuje vážnosť ani nevyvoláva pochybnosti o pravdivosti jej predpovedí o ďalších overených skutočnostiach.

Skôr než prejdeme k takým skutočnostiam, uveďme ešte jednu stránku textu farára Bussona z 29. mája 1849. Osoba, o ktorej hovorí, nie je nik iný než vikomt de Bussiére, ktorý Alžbete nanajvýš dôveroval a často ju navštevoval: „Krátko po pápežovom úteku panovalo presvedčenie, ako si iste spomínate, že išiel žiadať o azyl do Francúzska,“ píše farár Busson. „Novinári hľadali každú súvislosť, ktorá zvyšovala pravdepodobnosť tohto tvrdenia. V tom týždni, kedy táto správa, o ktorej nikto nepochyboval, kolovala vo všetkých rozhovoroch, pán ... išiel navštíviť chorú a prihovoril sa jej slovami:

- Nesiem vám dobrú správu, Alžbeta; Svätý Otec odišiel do Francúzska.
- Tomu nemôžem uveriť, pane.
- Je to zaručené, píšú o tom všetky noviny.
- Myslím, že noviny sa mýlia.
- Niet o tom žiadnych pochyb; francúzska vláda dostala telegram s oficiálnym oznámením o pápežovom príchode do Marseille a minister náboženstva už odišiel z Paríža, aby privítal pápeža, keď vystúpi z lode.
- Pane, nijako nepochybňujem, čo mi chcete povedať, ale dovoľm si ešte raz zopakovať, že Svätý Otec určite neodišiel do Francúzska.“

A mala pravdu. Farár Busson podotýka: „Túto udalosť mi porozprával sám pán M. Takéto veci hovoria samy za seba, nepotrebujú žiadny komentár.“

My zase chceme poznamenať, že ak aj bola Alžbeta niekedy ovplyvnená svojím okolím, prípad, o ktorom práve bola reč, svedčí o tom, že vo vhodnej chvíli vedela pred svojimi návštevníkmi neochvejne obhajovať svoj názor, aj keď bol v rozpore s oficiálnymi tvrdeniami. Až do tejto chvíle je zrejmé, že ani na okamih sme nezaznamenali nijaký vplyv jej znamenitého farára na obsah jej vízií. Mohol ju nabádať, aby sa modlila, a to bola aj jeho povinnosť, no jeho pôsobenie nepresahuje tieto medze. V žiadnom prípade jej nediktoval, čo má hovoriť.

Francúzska revolúcia v roku 1848

„Túto revolúciu sestra Alfonza Mária predpovedala s ohromujúcou presnosťou,“ konštatuje kanonik Leflon.

Následne cituje z dokumentov. Alžbeta predpovedala revolúciu už 13. novembra 1847, keď na ňu nikto vo Francúzsku ani nepomýšľal. Potom prichádzali vízie v rýchlom slede za sebou: 24. novembra 1847, 29. januára 1848, 15. februára, 18. februára a 25. februára 1848. Predpovede sú jasné: „Už onedlho zosadím strašnou smrťou kráľa, ktorého som si ja

nevyvolil. Nastane veľké povstanie medzi ľuďom. Veľká časť kacírov, ktorí sú v blízkosti súčasného kráľa, bude chcieť dosadiť na trón niekoho zo svojej rodiny, no ja proti tomu zakročím.“ Túto predpoveď vyslovila 15. februára, teda týždeň predtým, než sa to stalo. A 18. februára prišla ďalšia predpoveď: „Medzi ľuďom vypukne strašná vzbura...“

Kanonik Leflon píše: „Tieto predpovede nás ešte viac udivujú, keď vezmeme do úvahy, že v decembri nič nenasvedčovalo tomu, že by mal byť kráľ tak skoro zvrhnutý.“

Aj najlepší historici na čele s Thureau-Danginom, ktorý vynikajúco zaznamenal Júlovú monarchiu, sa zhodujú v tom, že februárová revolúcia všetkých prekvapila, ešte aj samotných aktérov. Nešťastná strelba 23. februára vyvolala vzburu, akú si nikto neželal. Víťazi boli uchvátení svojím triumfom. Provizórnu vládu zostavili len tak narýchlo. Povstanie nikto neorganizoval. Nepodnikli žiadne kroky, aby nahradili zvrhnutý režim novým.

Kanonik Leflon ešte dodáva: „A napokon nemožno si nevšimnúť tú zhodu dátumov pri poslednej vízii, ktorá sa týka tejto revolúcie (25. februára): ‚Hľa, dcéra moja, toto je chvíľa, keď sa zavŕši všetko, čo bolo predpovedané o potrestaní Francúzska a kráľa.‘ A presne 25. februára bola vyhlásená provizórna vláda Druhej francúzskej republiky.“

Napriek tomu historik poukazuje na dve predpovedané okolnosti, ktoré nie sú až také významné, no podľa všetkého sa nezhodujú so skutočnosťou.

Alžbeta dvakrát predpovedala, že kráľ Ľudovít Filip zomrie „strašnou smrťou“. Vyslovila to 24. novembra 1847 a ešte raz 15. februára 1848. To sa však nesplnilo. Kanonik Leflon sa nazdáva, že v tej chvíli toto vyjadrenie presahovalo jej myseľ. Pomýlila si „spoločenskú smrť“, teda zosadenie z trónu, s telesnou smrťou. Štrasburský biskup vo svojej správe zo 6. februára 1850, z ktorej sme už citovali a znovu sa k nej vraciame, píše:

„V správe, ktorú nám podal niederbronnský farár, sa hovorí o strašnej a okamžitej smrti. Neskôr sme sa dozvedeli, že extatička mala na mysli len vyhnanstvo.“

Čo sa týka druhej okolnosti, Alžbeta predpovedala: „Kňazi budú musieť trpieť.“ No v roku 1848 tomu tak nebolo. Revolúcia bola k duchovenstvu veľmi ohľaduplná, aspoň v Paríži. Biskup Affre sa v júni stal obeťou vraha, ktorý nemal s revolúciou nič spoločné, a samotní povstanci nad tým vyjadrili ľútosť. Mimo Paríža, najmä v Lyone, kde vzbúrenci združení v tkáčskom spolku *Voraces* držali v šachu vládneho komisára Emmanuela Arago, sa síce vyskytli prípady zlého zaobchádzania s duchovenstvom, no boli skôr ojedinelé.

Je pochopiteľné, že vyhliadka revolúcie sa v mysli extatičky a tých, ktorí zapisovali jej vízie, nedala oddeliť od predchádzajúcich revolúcií vo Francúzsku, ktoré boli namierené proti duchovenstvu. Pamätali sa na udalosti rokov 1791, 1793, 1799 a 1830.

V konečnom dôsledku tieto dva spomenuté detaily neoslabujú presnosť „extatičkiných“ predpovedí ako celku.

To isté platí aj o jej predpovediach o provizórnej vláde, ktorá podľa jej slov nemala dlho vydržať, o voľbách, ktoré podľa nej mali byť dobré, o vzburách, ktoré mali nasledovať, a predovšetkým o strašných júnových dňoch. Dňa 24. marca 1848 „mala trojhodinovú extázu, počas ktorej videla Ježiša, podobne ako ho videla 22. marca. Dozvedela sa, že zakrátko Paríž postihne trest: videla celé mesto v plameňoch, v strašnom zmätku a zachvátené vzburou, no napriek tomu si nie je istá, či má byť trest až taký hrozný, pretože ho možno zmierniť modlitbami; a mužské i ženské kláštory budú musieť trpieť.“

Táto desivá vízia veľmi trýznila jej myseľ, pretože sa neprestajne vracala aj v nasledujúcich dňoch: 2. apríla a 3., 6. a 13. mája 1848.

Napríklad 3. mája: „Od ôsmej do deviatej hodiny večer znova videla strašné krviprelievanie, ktoré nám bezprostredne hrozí. Bolo to také desivé, že sa na to takmer nedokázala pozerieť. V uliciach Paríža sa ľudia vraždili ako zmyslov zbavení, rinuli sa prúdy krvi.“ Dňa 6. mája sa dozvedela, že „krviprelievanie, ktoré nastane v Paríži, sa rozšíri ešte do ďalších troch francúzskych miest.“

„Všetky tieto vízie o vláde Druhej francúzskej republiky sa do bodky splnili,“ konštatuje kanonik Leflon.

Skúma fakty so svojou zvyčajnou dôkladnosťou a zdôrazňuje, ako sa Alžbetine predpovede naplnili. Veľmi dobre videla najmä to, že mnohí ľudia v tom čase sledovali len vlastné záujmy: „Ide im len o seba,“ hovorí Alžbeta, „Cirkev je pre nich iba nástrojom.“

Historik uzatvára túto časť svojej správy slovami: „Zrejme netreba zdôrazňovať texty, ktoré predpovedajú toto povstanie, ktoré má byť veľmi krvavé a ničivé: „oheň a krv, bitka v Paríži“. Koniec režimu, ktorý vládol Francúzsku, znamenal koniec republiky, keďže krajina zachvátená hrôzou sa vydala do rúk Napoleonovej diktatúry. Podobné vzbury vypukli v ďalších troch francúzskych mestách, Marseille to obzvlášť zasiahlo. Padlo toľko obetí, že historici ich prestali počítat'. Je známy len počet padlých vojakov: tisíc, medzi nimi niekoľko generálov. Straty na životoch vzbúrencov nemožno odhadnúť. „V priebehu niekoľkých dní sa východné časti Paríža premenili na jatky,“ napísal historik Pouthas.

Aféra Richemont

Až potiaľto sa všetky Alžbetine predpovede úplne zhodujú s udalosťami, ktoré sa následne stali. To však nemožno povedať o záležitosti, ktorou sa ideme teraz zaoberať a ktorú môžeme nazvať „aféra Richemont“.

Keďže prvé „extatické“ predpovede vzbudzovali dôveru, môžeme predpokladať, že sa okolo nej sústreďovali modlitby za budúcnosť Francúzska. To je úplne prirodzené. Krajinu sužovali veľké nepokoje. Ako to dopadne? Alžbete istotne kládli otázky na túto tému, prinajmenšom aby sa uistili, či mala nejaké vízie o budúcnosti alebo nie. Koho máme teraz na mysli spomedzi tých, čo sa mohli chorej na to opýtať? Ani nie tak farára Reicharda, ktorého – tak ako každý, kto si podrobne preštudoval dokumenty k procesu blahorečenia, a predovšetkým Antoine Guth, farár z Dambach-la-Ville (Dolné Porýnie) – považujeme za najviac zdržanlivého a opatrného z tých, ktorí boli s Alžbetou v kontakte a ktorý si kládol za povinnosť nikdy sa jej na to nepýtať (aspoň sa tak nazdávame), ale skôr máme na mysli kaplána Lienharta, ktorý sa len nedávno stal v Niederbronne kaplánom a ktorý sa bude najviac zasadzovať v prospech Richemonta.

Bol to však farár Reichard, kto pravidelne informoval štrasburského biskupa Raessa o niederbronnských „víziách“. Nemáme žiadne pochybnosti o tom, že tieto vízie sa hneď po páde Ľudovíta Filipa týkali nástupu „muža, ktorý bol predurčený, aby sa stal panovníkom.“ Biskup si deň čo deň v tichosti čítal hlásenia, ktoré dostával od farára. Práve on vedome uvádza tieto hlásenia vo svojej správe zo 6. februára 1850, o ktorej sme už viackrát hovorili, keď sme citovali jej úvod a zdôrazňovali jej veľkú dôležitosť. Vráťme sa teda k tejto správe, ktorú Mons. Raess neskôr odovzdal parížskemu nunciovi, aby ju doručil pápežovi.

Biskup len stručne pripomína už naplnené predpovede o Sonderbunde vo Švajčiarsku, rímskej revolúcii a páde Ľudovíta Filipa. Na druhej strane, so zjavnou obľubou sa rozpisuje o predpovediach takejto povahy:

„Dňa 7. marca (1848) Alžbeta v extáze počula tieto slová: ‚Povedz môjmu služobníkovi, že sa blíži chvíľa, kedy muž, ktorý je predurčený vládnuť, bude ustanovený nad mojím ľudom...‘“

Dňa 11. marca: „Pre kráľovstvo som vyvolil *muža*, ktorého predkovia verne zachovali svoje prísľuby... Tento *muž* konal aj proti mojej vôli, ja však premením jeho srdce.“

Dňa 12. apríla: „Nie, nie, tak sa to nestane, spodina nechce kráľa; ich vôľa však nie je mojou vôľou: *muž* už je určený, pochádza z rodu, z ktorého vzišiel svätý kráľ...“

Týždeň čo týždeň neustále prichádzali predpovede týkajúce sa násilných povstaní a blížiaceho sa nástupu *muža* na trón.

Biskup vo svojej správe cituje ešte predpovede z 20., 25., 26. a 29. apríla, zo 4. a z 24. mája.

Je pochopiteľné, že okolo extaticky panovalo čoraz väčšie znepokojenie a záujem, preto jej farár 26. mája 1848 ukázal štyri portréty, medzi ktorými sa nachádzal aj gróf de Chambord, ktorý bol v tom čase v exile v rakúskom Frohsdorfe, a (takzvaný) barón de Richemont, o ktorom bolo v Niederbronne známe, – nevieme odkiaľ to ľudia vedeli, no možno vďaka kaplánovi Lienhartovi – že sa vydával za Ľudovíta XVII., ktorý vyviazol z Templu. Alžbeta si prezrela portréty, potom zobrala Richemontovu podobizeň a povedala: „Tento sa najviac podobá na toho *muža*, ktorého som videla; má však živší pohľad, je viac zarastený, nemá žiadne náplecníky a tiež je starší.“

Odpoveď zostala váhavá a nejasná, no zdalo sa, že je tu jasná stopa, a v Alžbetinom okolí sa jej hneď chopili. Aj sám biskup tomu uveril. Jeho správa preto obsahuje nasledujúce riadky:

„Koncom júla 1848 sme sa vydali do Niederbronn, aby sme preskúmali neobyčajný stav Alžbety Eppingerovej. Videli sme ju trikrát, avšak nehovorili sme s ňou o tejto svetskej záležitosti, len sme jej kládli otázky o jej extázach a poznamenali sme si, čo považovala za potrebné nám oznámiť.“

Biskupa Raessa to istotne veľmi zaujíma, ale je opatrný. Čaká, čo bude nasledovať v správach od farára, ktoré mu mal posielat'.

Vo farárových hláseniach sa však nejakú dobu nebude veľa hovoriť o „budúcom panovníkovi“. Alžbeta podľa správy biskupa už v tom čase „uvažuje nad založením kongregácie žien, ktoré sa majú starať o chudobných chorých v ich domovoch a pomáhať núdznym.“

Zapamätajte si túto dôležitú informáciu. Vrátime sa k nej v nasledujúcej kapitole. Založenie kongregácie, ktorá bude Alžbetiným *pravým poslaním*, sa črtá už v roku 1848.

Biskup napriek tomu stále myslí na toho *muža*.

Z jeho vlastných slov vyplýva, že on sám takpovediac znovu predostrel aféru Richemont. Biskup uvádza: „Dňa 31. mája 1849 sme podnikli druhú cestu do Niederbronn *a tentoraz sme s Alžbetou oficiálne hovorili o vyvolenom mužovi*. Opýtali sme sa jej, či si je istá, že naozaj počula výroky týkajúce sa syna Ľudovíta XVI., ktoré nám v rôznych správach uviedol pán farár, či trvá na všetkom, čo počula a povedala na túto tému, a či odvtedy dostala nejaké nové informácie atď.“

Alžbeta nás s veľkou istotou a rozhodnosťou ubezpečila, že trvá na všetkom, čo počula; že je presvedčená o pravdivosti celej veci; že jej to bolo už viackrát potvrdené; že sa treba ďalej modliť za obrátenie toho *muža*; a že ten muž vykoná veľké veci: bude priateľom ľudu, ochrancom viery atď.“

Biskupova správa poukazuje na veľmi pozoruhodnú vec, totiž že v Niederbronne v tej dobe žila ešte *jedna extaticka*, ktorú nazýva jednoducho „zbožná osoba“ a volala sa Madeleine Stohwasserová. Medzi ňou a Alžbetou bolo akési „duchovné spojenie“, takže aj ona, tak ako Alžbeta, videla toho *muža*. Aby však nevznikali klebety, biskup sa s Madeleine nechcel stretnúť. Iba poznamenal, že bola jednou z prvých, ktoré vstúpili do kongregácie, ktorú sa Alžbeta chystala založiť pod názvom Dcéry Božského Vykupiteľa.

Toto založenie prebiehalo od augusta 1849 do januára 1850, ako si neskôr povieme.

Biskup sa znova vracia k afére Richemont. Jednoznačne to dosvedčuje jeho správa. Dňa 2. januára 1850, v ten istý deň, kedy Alžbeta skladala rehoľné sľuby ako sestra Alfonza Mária, ako ju budeme odteraz nazývať, Mons. Raess dostal list od istého Houzelota z Paríža. Ten človek bol zarytým stúpencom takzvaného baróna de Richemont. Na základe jeho listu biskup zamýšľala *sprostredkovať* stretnutie Richemonta s Alžbetou bez toho, žeby o tom vopred upovedomil farára. Spolu s Houzelotom sa o všetko postarali. Informovali Richemonta, ktorý súhlasil, že tajne príde do Niederbronn. Prišiel 17. januára 1850 spolu

s Emanuelom de Leudeville, „mladým šľachticom z mesta Leudeville-en-Hurepoix“. Farár, ktorý o ničom netušil, ho predstavil svojej farničke. Dňa 20. januára napísal biskupovi nadšený list, ktorý sa začína slovami:

„Monsignor, píšem Vám, aby som Vás hneď informoval o najpodivuhodnejšej veci, aká sa tu udiala, odkedy Pán Boh udelil svoju milosť našej drahej matke Alfonze Márii.“

Ďalej uvádza, že 17. januára za ňou prišli dvaja muži z mesta Metz. Keď ich na vlastnú žiadosť zaviedol k matke Alfonze Márii, práve bol u nej kaplán Lienhart. Keď odišiel, matka sa prechádzala po izbe. Keď zbadala staršieho z návštevníkov, ihneď ho spoznala „podľa pohľadu a podľa nosa“. Bola vo vytržení, píše farár, a niečo ju nabádalo, aby zvolala *po francúzsky*: „*Pochválený buď Ježiš Kristus, Vaše Veličenstvo Ľudovít XVII.!*“

Všimnime si, že nevedela ani slovo po francúzsky, ponúka sa teda otázka, či ju na tento pozdrav nejakým záhadným spôsobom nepripravil kaplán Lienhart. Treba však ešte povedať, že podľa farára jej iba zišlo na um zvolať uvedenú vetu, ale ju nevyslovila. Vo farárovej správe sa vyslovene píše: „Ovládla sa však a nič nepovedala, aby ma nevystrašila.“ No tak ju to ohromilo, že si celá zmätená a roztrasená musela sadnúť na stoličku. Už niekoľko dní vidala toho *muža* vo svojej mysli a neustále počula slová: *Musíš sa s ním ty sama porozprávať...* „A odrazu ho videla stáť pred sebou.“

Farárovo rozprávanie pokračuje ďalej. V tej chvíli ešte nič nechápal. Na jeho výzvu mu matka nakoniec povedala: „*To je ten muž! Ale prosím vás, nič nepovedzte!*“ Farár zostal ako obarený. Nevedel, čo povedať. Richemont ho chytil za rameno a povedal: „Hovorte, len hovorte, nehanbite sa.“ Farár odvetil: „*Hovorí, že vy ste ten muž!*“

Farár ďalej píše: „A ten muž odpovedal istým a presvedčivým tónom: *Áno, som to ja.* Bol to neopísateľný pocit pre matku aj pre farára. Pri odchode si farár posunkom zavolať „druhú extatičku“, Madeleine Stohwasserovú, a opýtal sa jej, či spoznala toho starého pána, ktorý prišiel spolu s Richemontom. Madeleine hneď prikývla. To je predsa ten muž! – *Čože? Ten starý pán?* ešte raz sa opýtal farár. Madeleine odvetila: „*Áno, ten starý pán z kráľovskej rodiny!*“

Farár Reichard sa celý vydesený vrátil za matkou. Na jeho obavy odpovedala s úsmevom: „*Buďte úplne pokojný, velebný otče, je to on, a nie ten druhý; je to určite on, som si tým istá. Je veľa vecí, o ktorých sa s ním musím zajtra porozprávať...*“

Skôr ako popisuje všetky tie emócie, farár Reichard vo svojej správe uvádza, že sama matka aj kaplán Lienhart mali v predošlých dňoch rovnaké bolesti – telesné aj duševné – a nevedeli z čoho. Matka to vysvetlila tým, že sa blíži *obrátene veľkého hriešnika, ktorý vykoná nesmierne veľa dobrého, veľké dielo...*

V nasledujúcich dňoch farár píše biskupovi ďalšie správy. Opisuje, ako sa Richemont vyspovedal u kaplána Lienharta, úplne sa obrátil, v kláštornej kaplnke prijal sväté prijímanie a túži, aby mu štrasburský biskup udelil sviatosť birmovania. Matka mu bez váhania urobila skvelé prednášky o tom, aký má byť dobrý kráľ.

Keď biskup toto všetko rozpísal vo svojej správe pápežovi, uvádza, že aj on sám pri stretnutí s tým *mužom* bol ohromený jeho podobnosťou s niektorými členmi kráľovskej rodiny, najmä s Ľudovítom Filipom. Dlhú sa s ním rozprával a nenašiel na ňom chybu v žiadnom ohľade. Dňa 23. januára mu preto vo svojej súkromnej kaplnke udelil sviatosť birmovania. Všetko prebehlo nanajvýš príkladným spôsobom, za ustavičnej prítomnosti kaplána Lienharta, ktorý bol v tejto záležitosti očividne zaniatený.

Správa Mons. Raessa sa končí týmito slovami: „Vo štvrtok 24. januára o štvrtnej hodine popoludní sa barón de Richemont vydal naspäť do Paríža.“

Názory sa rôznia

Takéto sú teda hlavné body záležitosti, ktorú sme nazvali „aféra Richemont“. S istotou môžeme povedať tieto tvrdenia: po prvé, extatička z Niederbronnu úprimne verila, že Richemont je naozaj Ľudovít XVII. Po druhé, jej istota, ktorú jej mohol čiastočne vnuknúť aj kaplán Lienhart, o ktorom sa domnievame, že sa ho na túto vec vypytoval Houzelot, mala veľký vplyv aj na samotného Lienharta. Už nemal ani najmenšie pochybnosti o Richemontovej identite. Onedlho sa osobne vydal do Frohsdorfu, aby oznámil vojvodkyni z Angoulême, že sa našiel jej brat Ľudovít XVII., no bol veľmi sklamaný jej reakciou – vojvodkyňa tomu totiž vôbec neverila a Richemonta označila len za v poradí 27. či 28. uchádzača o trón, ktorý sa vydáva za skutočného následníka, ktorý ako dieťa zahynul v Templi. Po tretie, zdá sa, že ani samotný farár, hoci bol opatrný a zdržanlivý, nezakročil proti dôverčivosti, ktorá sa šírila v jej okolí, no keď vezmeme do úvahy všetky okolnosti, nikto mu to nemôže vyčítať. A napokon, aj sám biskup bol presvedčený o tom, že Richemont je Ľudovít XVII. a že čoskoro nastúpi na trón. Domnieval sa, že vďaka istote prameniacej z ostatných extatičkiných predpovedí môže bezvýhradne veriť aj predpovediam o tom *mužovi* – a predsa, podľa všetkého to celé bola len ilúzia. Richemont bol totiž iba obyčajný dobrodruh. Nebol Ľudovít XVII. a nemal žiadne právo na trón. A keby aj mal, extatička sa tak či tak zmýlila vo svojej predpovedi, že čoskoro nastúpi na trón, pretože 10. augusta 1853 v Gleizé blízko Villefranche zomrel.

Čo si máme myslieť o tejto „afére“?

Podľa kanonika Leflona mohla nastať chyba pri prepisoch a interpretácii extatičkiných videní, takže všetko, čo povedala o Ľudovítovi XVII. sa malo vzťahovať na Napoleona III. Svoju hypotézu veľmi vynaliezavo obhajuje. Povedzme si však úprimne, že sa s tým nemôžeme stotožniť. Všetko, čo bolo povedané o Richemontovi, sa môže vzťahovať jedine na syna Ľudovíta XVI. a v žiadnom prípade nie na synovca Napoleona I. V tomto bode dávame za pravdu farárovi Guthovi, ktorý s kanonikom Leflonom nesúhlasí.

Alžbeta sa teda jednoducho zmýlila a spolu s ňou aj jej farár, biskup a ctihodný kaplán Lienhart, ktorého úloha v tejto veci zostáva nejasná.

Čo z toho vyplýva, pokiaľ ide o naše hodnotenie čnosti matky Alfonzy? Vôbec nič. Jej omyl v tejto záležitosti nemení nič na jej hlbokú dokonalosť, ktorú sme už spozorovali a o ktorej ešte budeme písať.

Ide o dve rozdielne oblasti. Jej omyl v prípade Richemonta podľa nás nijako neznižuje správnosť jej predpovedí o *Sonderbunde* vo Švajčiarsku, ktorý tu netreba popisovať, ani o *rímskej revolúcii*, ktorej hlavné črty sme predostreli, či o *februárovej revolúcii* a nepokojoch vo Francúzsku počas roka 1848.

V každom prípade, mystickí autori sa zhodujú v tom, že pri nadprirodzených víziách, či už videných alebo počutých, sa okrem pravdivých vecí môžu vyskytnúť omyly, dokonca aj závažné omyly. Diabol je vždy a všade „Božia opica“.

Farár Glöckler, ktorého mienka je obzvlášť zaujímavá, pretože je rodákom matky Alfonzy (keď vznikla aféra Richemont, mohol mať osemnásť alebo dvadsať rokov), má na túto vec jasný názor.

Podľa jeho slov mala Alžbeta Eppingerová isté poslanie: založiť Kongregáciu sestier Najsvätejšieho Spasiteľa. Vízie jej boli dané len preto, aby získala potrebnú prestíž pre toto poslanie. „Keď sa jej úloha začala uskutočňovať, Boh ju chcel uponížiť a tak dopustil, aby bola uvedená do omylu vo veci *muža*, ktorý mal zachrániť Francúzsko pred komunizmom. A keďže v politickej oblasti nemala žiadne poslanie, bola pomýlená otcom lži, ako aj duchovnými, jej poradcami, ktorým slepo dôverovala.“

V Ríme prijali správu Mons. Raessa s určitými výhradami. Kardinál Antonelli poslal po nunciovi túto nótu:

„Svätý Otec obdržal od štrasburského biskupa oznámenie týkajúce sa zbožnej ženy z Niederbronnu. Jeho Svätosť vyzdvihla opatrnosť tohto preláta v súvislosti s dôverou vo vízie, ktoré podľa jej slov dostala od nášho Pána Ježiša Krista. Svätý Otec je toho názoru, že by bolo veľmi rozumné, keby jej myseľ posúdil ešte ďalší kňaz. Niežeby sme mali dôvod neveriť jej súčasnému duchovnému vodcovi, ale je to zaužívaný postup v takýchto výnimočných prípadoch. Jeho Svätosť sa tiež dozvedela, že k tejto osobe má povolený neobmedzený prístup hocikto, kto s ňou chce hovoriť, čo Jeho Svätosť veľmi neschvaľuje.“

Nóta sa končí kritickou pripomienkou, ako sme už v tejto súvislosti uviedli, že v knihách farára Bussona chýba *Imprimatur*. Ako však kardinál dodáva, vo Francúzsku to bolo dosť bežné.

ZALOŽENIE KONGREGÁCIE

Prípravy

Pravým poslaním Alžbety Eppingerovej, ako sme videli v predošlej kapitole, bolo založenie obdivuhodnej dobročinnnej kongregácie. Len podľa toho by sme ju mali hodnotiť. Tu sa potvrdzujú slová evanjelia: „Po ovocí ich poznáte.“ Výnimočný úspech, ktorý dosiahla s niektorými predpoveďami – vlastne s väčšinou z nich – jej vyslúžil vynikajúcu povesť. Hovorilo sa o nej v blízkom aj širokom okolí. Knihy farára Bussona, ktoré boli čoskoro preložené do nemčiny, ešte viac preslávili jej meno. Už sme to povedali a treba to ešte raz zopakovať: práve vďaka tomu, že bola známa ako „extatička z Niederbrunnu“, sa mohla stať zakladateľkou kongregácie, ktorá dosiahla okamžitý a nesmierny úspech. Vďaka jej „extázam“ sa pravda stala skutočnosťou, aj keď to bolo málo pravdepodobné. Kto by si bol pomyslel, že táto drobná sedliacka, ktorá vedela akurát čítať, bude odrazu schopná vymyslieť a potom aj uskutočniť taký ohromný zámer: združiť mladé dievčatá, vštepiť im zásady rehoľného života, zostaviť rehoľné pravidlá, nechať ich schváliť cirkevnou a svetskou vrchnosťou, a napokon svoje dcéry poslať medzi ľudí, aby pomáhali všetkým úbohým a núdzným?

To všetko naozaj dokázala. Alžbeta, ktorá sa spoliehala na toho, koho zvykla nazývať svojim Nebeským Ženíchom, celkom preniknutá láskou k Bohu a blížnemu, ktorá ju presahovala, cítila nabádanie k tomu, ako si o chvíľu povieme, aby založila novú kongregáciu a aby so sebou strhla – to je jediné slovo, ktorým to možno opísať – aj svojho spovedníka a duchovného vodcu, farára Reicharda, ktorý bol ešte stále trochu váhavý a prekvapený tým, akú úlohu mu Boh zveril, a prostredníctvom neho aj diecéznemu biskupovi.

Je však zrejmé, že prvotné zárodky tohto povolania zakladateľky sa už dlhé roky prejavovali v sklonoch jej ušľachtilej duše, v ktorej sa malo rozvinúť toto povolanie.

Najmä tu teda možno hľadať prípravu na jej poslanie, o ktorom bude teraz reč.

Prvé túžby

Keď sme písali o Alžbetinom detstve a mladosti na základe jej vlastných spomienok, postrehli sme, že už v útlom veku sa túžila stať rehoľníčkou.

Bolo to dva roky pred prvým svätým prijímaním. Mala vtedy dvanásť rokov. Jej nekonečná úcta voči kňazovi sa vzťahovala aj na rehoľné sestry, pretože si uvedomovala, že sa zasvätili Pánovi. Keď okolo nej prechádzala nejaká sestra, často sa v srdci modlila túto modlitbu, ktorú sme už uvádzali: „Bože môj, daj mi milosť, aby som ti jedného dňa mohla slúžiť tak, ako táto rehoľná sestra. Bože môj, ty istotne zariadiš, aby som sa aj ja stala rehoľnou sestrou, keď budem mať na to vek.“

Od tej doby ani jediný raz nevybočila z cesty, po ktorej ju Boh viedol. Už v roku 1830, keď mala 16 rokov, prosila rodičov, aby mohla vstúpiť ku Sestrám Dobrého Pastiera. Jej túžba stať sa rehoľníčkou teda pretrvávala.

Napriek tomu sa pred ňou neustále objavovali vážne prekážky, ktoré jej nedovoľovali splniť si svoj veľký sen. Najväčšou a vlastne aj jedinou prekážkou bol jej zdravotný stav. Ochorela práve vo veku, kedy mala nádej, že by ju mohli prijať do rehoľného spoločenstva. Od sedemnásteho do dvadsiateho roku života bola sústavne pripútaná na lôžko. Navyše

nemala ani žiadne duševné vzdelanie. Nástup druhej choroby a v roku 1845 ešte tretia choroba akoby chceli zmarit' jej poslanie.

Od roku 1846 sa s ňou však dejú neobyčajné veci, ktoré priťahujú také davy návštevníkov, že jediné východisko, ako sa vyhnúť často až vtieravej horlivosti ľudí, videla vo vstupe do kongregácie. A práve táto jej vychýrená povest', ba až „svätosť“ – keďže ľudia ju považovali za svätú – ktorú jej priniesli extázy, neskôr hrala v jej prospech. Išla sa teda pohovárať so svojim duchovným vodcom.

U sestier z Ribeauvillé

Farár Reichard aj Alžbeta sa zhodli na tom, že sa obrátia na Kongregáciu sestier Prozreteľnosti v Ribeauvillé. Táto kongregácia, zameraná najmä na vzdelávanie, bola založená v roku 1783. Alžbeta určite nedúfala, že by v nej mohla mať nejakú významnú úlohu, keďže nebola veľmi vzdelaná. Okrem toho už mala 34 rokov a bola chorá. To boli dosť vážne námietky voči jej prijatiu. Napriek tomu oslovili superiora kongregácie, farára Bachera. Vzhľadom na prestíž, ktorú úbohej chorej z Niederbronnu priniesli jej „extázy“, a tiež dobro, ktoré vykonala svojimi kázňami a vďaka jej daru čítať v ľudských srdciach, dostali ihneď kladnú odpoveď. Dňa 15. augusta 1848 poslal superior Bacher farárovi Reichardovi takúto odpoveď:

„Naše sestry sa tešia, že ju budú môcť čoskoro pozdraviť milým oslovením „sestra“. Osobne som ju zapísal pod menom, ktoré bude používať v reholi: *sestra Mária Alfonza de Liguori*. Informoval som o tom pána biskupa, ktorý vydá súhlas, keď si bude istý, že Boh si praje, aby sa chorá stala sestrou Božej Prozreteľnosti. Teraz je rad na vás, aby ste sa spolu s chorou rozhodli v tejto veci a následne získali povolenie biskupa.“

Superior Bacher však vedel o tom, že extaticka z Niederbronnu bola vo svojej diecéze predmetom sporov. Ako ďalej píše vo svojom liste, viacerí jeho spolubratia vyčítali jemu aj biskupovi, že majú dôveru k osobe, ktorá bola považovaná za vizionárku.

Na záver dodáva: „Nech si hovoria, čo chcú, nič to nemení na mojej vôli prijať ju do našej kongregácie.“

Mala sa teda stať sestrou Božej Prozreteľnosti. Zdalo sa, že už je to hotová vec, a tak materský dom v Ribeauvillé dal na vlastné náklady zariadiť pre Alžbetu dve izby nad kôľňou jej rodného domu, aby jej početnú rodinu, ktorá žila v stiesnených priestoroch, odbremenili od návalu návštevníkov, ktorých prichádzalo čoraz viac.

Alžbeta sa týmto už mohla považovať za novicku kongregácie, ktorá ju prijímala do svojich radov. Dňa 20. augusta 1848 superior Bacher ešte napísal farárovi Reichardovi:

„Som presvedčený, že vstup sestry Márie Alfonzy do našej kongregácie bude mať dobrý vplyv na naše sestry. Zloženie rehoľných sľubov nijako neoslabí jej pôsobenie na ostatné kongregácie, kňazov či laikov.“

Zastavme sa pri tejto vete. Jednoznačne potvrdzuje to, čo už vieme: hoci bola Alžbeta pripútaná na lôžko, mala nesmierny vplyv na každého, kto za ňou prišiel. Takisto vieme, že len v roku 1848, kedy nastali vo Francúzsku veľké politické zmeny, sa s ňou prišlo poradiť viac než 600 kňazov! Jej pôsobenie sa javilo natoľko blahodarné a prospešné pre diecézu, že podľa biskupa by bolo vhodné ešte chvíľu počkať, kým sa extaticka utiahne do úzkeho kruhu nejakej kongregácie. Dňa 18. augusta 1848 teda biskup, ktorý bol práve v meste Thann, napísal farárovi Reichardovi, ktorý ho požiadal o povolenie, aby mohla Alžbeta vstúpiť do Kongregácie sestier Božej Prozreteľnosti:

„Musíme byť opatrní a v ničom sa neprenáhliť,“ píše biskup. „Z celého srdca si prajem, aby sa tak skôr či neskôr stalo, ale naše skutky sa nemôžu riadiť iba našimi túžbami.“

Chápem, že superior Bacher aj sestry z Ribeauvillé zdieľajú túto túžbu. Ak je to Božia vôľa, istotne sa splní; zatiaľ sa budeme modliť a skúmať situáciu.“

Až do tejto chvíle Alžbeta vôbec nemala v úmysle založiť vlastnú kongregáciu. Chcela sa len utiahnuť do nejakého spoločenstva, kde by bola tou najposlednejšou. No keď musela zostať v Niederbronne, vydaná napospas tomu prívalu návštevníkov a ľudí prosiacich o radu, ktorý ju vyčerpával, a najmä odkedy sa biskup postavil proti jej vstupu k Sestrám Božej Prozreteľnosti, bolo zbytočné o tom viac hovoriť.

Tak ako vždy, bez najmenších pochybností sa zverila so svojimi túžbami a úzkosťou dôverníkovi jej duše. A odpoveď na seba nedala dlho čakať.

Plán založenia

Zamietavé stanovisko biskupa prišlo 18. augusta a už v septembri 1848 sa jej po Božom vnuknutí v mysli začal rodiť *do najmenších podrobností* plán, ktorý bude odteraz napĺňať jej život a neskôr v ňom všetci uvidia jej skutočné poslanie na tejto zemi.

Čo sa jej teda rodilo v mysli? Kongregácia, ktorej poslaním bude pomáhať chudobným chorým, bude ich ošetrovať a poskytovať im všetko potrebné. Centrum kongregácie bude v Niederbronne. Alžbeta bude jej zakladateľkou a prvou predstavenou. Jej vlastného spovedníka, farára Reicharda, Boh určil, aby sa staral o duchovné aj svetské fungovanie tohto spoločenstva. Kongregácia sa má volať *Dcéry Božského Vykupiteľa*. Bude založená na počesť Božského Srdca Ježišovho a Nepoškvrneného Srdca Panny Márie. Jej osobitnými ochrancami budú svätý Alfonz de Liguori a svätá Terézia z Avily. Chudobným budú prinášať domov oblečenie, jedlo a v prípade potreby aj peniaze. Bude útočiskom pre chudobných chorých, ktorí sú opustení alebo bez domova. O chorých sa budú starať v ich domovoch alebo v zariadeniach a budú im poskytovať oblečenie, lieky, jedlo a starať sa o ich dušu. Kongregácia bude prijímať aj siroty, ktorým bude poskytovať náboženskú náuku a pripravovať ich na prvé sväté prijímanie.

Farár Reichard, ktorého Alžbeta bezodkladne informovala o tomto pláne, bol ohromený tým, ako skvele zodpovedal vtedajším potrebám. Medzi ľuďom bolo toľko biedy, chudoby a utrpenia... Ak Boh Alžbetu poveril ohlasovaním veľkých nepokojov, ktoré otriasli Francúzskom v roku 1848, nebude potom azda jediným riešením pustiť sa do diela a bežať na pomoc spoločenskej vrstve, ktorá je tak veľmi ohrozená?

Farár Reichard, verný svojej zvyčajnej opatrnosti, sa chcel najprv modliť a zvážiť to. Všetko ostalo spočiatku len medzi ním a Alžbetou. Čím bolo dielo vznešenejšie, tým viac starostlivosti a príprav si vyžadovalo. Bolo sa treba uistiť, že je to naozaj Božia vôľa. Bolo treba vypracovať vnuknutý plán skôr, než ho predložia diecéznemu biskupovi, bez ktorého by nemohli nič podniknúť. Bolo treba vziať do úvahy aj finančné prostriedky, ktoré budú potrebné na začatie činnosti zamýšľanej kongregácie.

Alžbetiným prvým krokom bolo, že sa považovala za prvú členku rehoľnej rodiny, ktorú bola povolaná založiť. V tomto duchu sa pred svojím spovedníka zaviazala k celému radu sľubov, ktoré budú predzvesťou neskoršieho založenia kongregácie.

Prvé zasvätenie

Farár Reichard sa zapojil do plánov Alžbety, ktorá 20. decembra 1848 s povolením svojho duchovného vodcu *sľubom* prijala tieto záväzky:

1. zachovať si trvalú čistotu;
2. vo všetkom poslúchať svojho spovedníka ako predstaveného budúcej kongregácie;

3. žiť v chudobe, nechať si len to najnevyhnutnejšie so súhlasom svojho spovedníka a všetko ostatné použiť na Božiu slávu a službu chudobným;
4. u nikoho nehľadať útechu pri duševných útrapách, o ktorých bude vedieť iba spovedník;
5. o svojom telesnom utrpení nehovoriť nikomu iba spovedníkovi a s jeho súhlasom lekárovi;
6. lieky a stravu prijímať iba so súhlasom spovedníka;
7. spovedníkovi úplne odhaliť svoje svedomie a nič mu nezatajiť o svojej duši;
8. s ľuďmi hovoriť iba o veciach Božích a slúžiacich na spásu duší;
9. nikdy neskúmať, či milosti, ktoré jej Boh udelil, vyvolajú protirečenia, alebo naopak, prinesú v jej okolí dobro.

Schválenie biskupom

Vnuknutý zámer zo dňa na deň dozrieval pod Božím dohľadom. Alžbeta ho spolu so svojím spovedníkom a so zrakom ustavične upretým na nebo začala pomaly a s rozvahou uskutočňovať.

Dňa 22. januára 1849 farár Reichard napokon predložil štrasburskému biskupovi podrobný plán založenia zamýšľanej kongregácie. Mons. Raess bol veľmi dobre informovaný o všetkom, čo sa týkalo extatičky, preto prikladal veľkú dôležitosť tomuto zámeru, ktorý bol očividne inšpirovaný Bohom. Vieme, ako veľmi sa zaujímal o všetko, čo sa dialo okolo Alžbety. Všetko, čo o nej vedel, ho pripravovalo na veľké plány. Podrobne teda preskúmal plán, ktorý mu predložili. Urobil v ňom niekoľko úprav, ktoré uznal za vhodné, a poslal ho späť farárovi Reichardovi aj s vlastnými poznámkami.

Farár v pláne urobil požadované úpravy a 2. apríla ho poslal naspäť biskupovi. Zároveň biskupa požiadal, aby ho schválil a povolil čo najskôr založiť plánované dielo a zakladateľke prijať rehoľné rúcho.

V tom istom liste farár Reichard zároveň informoval, že sa mu ponúka možnosť kúpiť dom v Niederbronne, ktorý by bol kolískou kongregácie. Vyjadril svoju dôveru v Prozreteľnosť. Finančné prostriedky by sa našli. Keď nastane vhodný čas, môžu prísť postulanky.

Táto úžasná dôvera, opierajúca sa podľa všetkého o „oznámenia“, ktorých Alžbeta dostávala viac než kedykoľvek predtým, určite nemohla byť len ilúziou. Dôkazom toho bol aj fakt, že tieto „oznámenia“, ktoré sa predtým veľmi často týkali politických udalostí, sa teraz čoraz viac sústreďovali výlučne na plán založenia kongregácie, ktorý v sebe Alžbeta nosila.

Túto skutočnosť opäť dosvedčuje nanajvýš vierohodný svedok: farár Busson. Vo svojom liste z 15. mája 1849 píše, že extatička vyslovuje čoraz menej predpovedí týkajúcich sa verejných záležitostí. Vyjadruje to týmito slovami:

„Aby ste ma správne pochopili, drahý priateľ. Nechcem tým povedať, že by sa nejako oslabil duchovný život našej extatičky, že by menej rozjímala alebo že by bola Bohu menej milá a odňal jej svoju priazeň. Práve naopak, jej prejav nikdy nebol taký uhladený a súvislý, nikdy sa necítila v takom úzkom spojení s Bohom v myšlienkach a láske, nikdy s ňou nebesia tak často nekomunikovali o konkrétnych veciach v záujme niekoľkých osôb a jej duša sa nikdy nepovznášala k takej hlbokoj kontemplácii. Chcem povedať iba toľko, že vo svojich extázach nevidala tak často svet politiky, tvár spoločnosti, mužov vo vedúcich pozíciách, Cirkev a jej vodcu.“

V tom istom liste farár Busson ďalej hovorí, že extatička počuje okrem Kristovho hlasu a zriedkavejšieho hlasu Panny Márie ešte jeden záhadný hlas:

„Tá neviditeľná osoba sa naopak prihovára často a je vždy na pravej strane. Tento hlas s ňou zvyčajne hovorí o reholi, ktorú Boh chce, aby extaticka založila. O tom Vám napíšem v ďalšom liste. Jedným z ochrancov tejto rehole má byť svätý Alfonz de Liguori, preto sa chorá nazdáva, že ten neznámy hlas môže patriť tomuto svätcovi.“

Podľa tohto svedectva svätý Alfonz, ktorého Alžbeta začala uctievať zrejme po tom, ako sa v meste Haguenau zúčastnila na vynikajúcich kázňach redemptoristov, bude zohrávať významnú úlohu pri vzniku budúcej kongregácie. Z toho odvodzujeme aj názov, ktorý mala kongregácia pôvodne niesť: *Dcéry Božského Vykupiteľa*, ktorý sa musel neskôr zmeniť na *Sestry Najsvätejšieho Spasiteľa*, aby nedošlo k ich zámene s vykupiteľkami.

Farár Reichard medzitým na vlastnú žiadosť dostal v marci 1849 druhého kaplána – veľmi horlivého a veľkodušného Lienharta, o ktorom už bola reč.

Alžbetine priania sa nakoniec splnili, keď jej v lete 1849 biskup povolil založenie kongregácie, ktorá mala pôvodne niesť takýto názov:

Kongregácia dcér Božského Vykupiteľa s poslaním ošetrovať chudobných chorých a pomáhať ostatným chudobným, zriadená k úcte Božského Srdca Ježišovho a svätého a Nepoškrvneneho Srdca Panny Márie, pod ochranou svätého Alfonza Márie de Liguori a svätej Terézie.

Prečo práve príhovor Ježišovho a Máriinho srdca? Odpoveď nájdeme v úvode k pravidlám kongregácie, kde sa píše:

„Dcéry Božského Vykupiteľa si najlepšie uctia Ježiša a Máriu tým, že ich budú napodobňovať prejavovaním lásky voči trpiacim.“

A hneď zatým sa uvádza:

„Za patrónov boli zvolení svätý Alfonz a svätá Terézia, aby sa na ich príhovor a pod ich ochranou v kongregácii vždy zachovával duch pravej nábožnosti.“

Duch inštitútu

Autor týchto pravidiel dbal o to, čo je pre kongregáciu najdôležitejšie: duch, ktorý ju má oživovať a udržiavať večne živú.

V texte sa píše: „Je teda potrebné, aby duchom Dcér Božského Vykupiteľa bol duch Ježiša Krista. Celý ich život sa má sústreďovať na napodobňovanie tejto božskej osoby. Jeho duchom majú byť úplne oživené a preniknuté natoľko, aby mohli povedať spolu s apoštolom: „Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus“ a aby sa v ich smrteľných telách prejavoval Kristov život. Má sa v nich prejavovať predovšetkým chudoba, poslušnosť, pokora, zriekanie, miernosť, umŕtvovanie, duch modlitby, mlčanlivosť, láska voči sebe navzájom a čínorodá láska voči núdzným a napokon umiernená zdržanlivosť, ktorou majú oplývať čnostné nevesty najčistejšieho Ženícha.“

Tento text, ktorý je veľmi krásny a explicitný, ďalej odporúča sestram každodenné rozjímanie o živote a najmä o umučení nášho Pána.

O tom však budeme hovoriť neskôr, v kapitole venovanej „spiritualite“ matky Alfonzy Márie a jej kongregácie.

Spoločenská opodstatnenosť kongregácie

V dejinách Cirkvi všeobecne platí pravidlo, že pod vedením Ducha Svätého Cirkve pravidelne vytvára inštitúcie, ktoré sú v danej dobe najpotrebnejšie pre jej božské poslanie

a pre dobro ľudstva, ktoré si vzala na starosť na príkaz Ježiša Krista, kráľa vesmíru. Cirkev zaznamenala dobu mučeníkov, cirkevných otcov, mníchov-priekopníkov, potom mníchov-kazateľov a mníchov-učiteľov. Do detailov by sme mohli skúmať spoločenskú opodstatnenosť každej ustanovizne podľa jej významu.

Skúsme teda zistiť, či sa toto pravidlo vzťahuje aj na Kongregáciu sestier Božského Vykupiteľa.

Farár Busson už vyjadril svoj osobný názor na túto vec. Aj keď nás niektoré jeho vyjadrenia v dnešnej dobe trochu prekvapujú, jeho slová stoja za zmienku:

„O sociálnych otázkach sa stále hovorí,“ píše v Niederbronne 3. júna 1849, „každý sa nimi zaoberá: štátnici, politickí filozofi, ekonómovia aj všetci myslitelia bez ohľadu na to, z akej triedy pochádzajú. Myšlienky, ktoré pretriasajú, vyvolávajú v myšliach ozajstnú epidémiu, ktorá, tak ako všetky epidémie, zabíja, pustoší a vyludňuje. Aj v radoch inteligencie politická pravda značne upadá; podlieha hnilobe; je čoraz menej ľudí, ktorí o nej hovoria či rozumejú jej reči.

Niet sa čomu diviť. Dnešný socializmus – v súčasnosti by sme povedali komunizmus – je exotická rastlina privezená z barbarských a pohanských krajín. Ako by sa mohla ujať v civilizovanom a kresťanskom svete?“

Posledná veta nás trochu udivuje; farár Busson sa vyjadril neurčito. V dnešnej dobe totiž vieme, že socializmus, ktorý vzišiel z učenia Saint-Simona a neskôr Fouriera, Enfantina a Proudhona, začiatkom roku 1848 zapôsobil na ľud v slávnom *Manifeste Komunistickej strany*, ktorej autorom bol Nemeč židovského pôvodu Karl Marx.

Vieme, ako sa neskôr marxizmus nesmierne rozvinul a ako strašne sa rozšíril.

Ako mu mala Katolícka cirkev odporovať? Farár Busson to vyjadruje slovami, ktoré nám pripadajú veľmi opatrné, ale dobre vystihujú, v čom vtedy ľudia videli riešenia sociálnych problémov:

„Existuje však aj iný socializmus,“ píše Busson, „ktorý by si mali národy osvojiť, aby čoskoro znova neupadli do barbarstva: je to kresťanský socializmus. Zakladá sa na slobode, rovnosti a bratstve tak, ako ich zjavuje náboženstvo Ježiša Krista.“

Až potiaľto nie je čo dodať. Farár Busson sa správne odvoláva na zásady evanjelia, z ktorých odvodzuje chartu národov. Správne je aj jeho tvrdenie, že ľudí treba brať takých, akí sú, každého podľa jeho rozumu a schopností, s ohľadom na rozdiely medzi jednotlivými triedami. Jeho list pokračuje slovami:

„Kresťanstvo si uvedomuje, že vždy budú na svete ľudia slabí, úbohí, chudobní aj nerozumní, a na druhej strane ľudia bohatí, veľkí, silní, rozumní a múdri.“

Marxizmus v tej dobe prešiel od takýchto princípov k *triednemu boju*, ktorý sa neskôr stal pre civilizáciu pohromou. Farár Busson naopak hovorí o *triednej spolupráci*. V súvislosti s kresťanstvom píše:

„Usiluje sa docieľiť, aby prostriedky tých, čo majú hojnosť, v primeranej miere slúžili tým, čo majú nedostatok.“

Stručne povedané, aj keď ešte nemal žiadnu predstavu o tom, čo dnes nazývame „sociálna spravodlivosť“, ktorá už nie je ponechaná na osobné uváženie, ale zakotvená v zákonoch, farár Busson vidí liek na komunizmus v *kresťanskej láske* a takpovediac v ďalekosiahlom „paternalizme“.

Aj keď je riešenie, ktoré odporúča, nedostatočné, nič to nemení na jeho pravdivosti. Spravodlivosť bez lásky nie je ničím, rovnako ako láska bez spravodlivosti.

Pozrime sa však, ako sa majú podľa neho tieto zásady uplatňovať. Spoločenskú opodstatnenosť kongregácie matky Alfonzy vidí v tomto:

„Dielo, ktoré sa pripravuje v Niederbronne, je pokusom takého rázu,“ píše Busson. „Nech sú mu bohatí a mocní naklonení. Nech mu dajú k dispozícii svoje prebytočné prostriedky, ktoré dobre nevyužívajú ani oni sami, ani svetská správa, ktorej ich zverili. Nech

podporujú aj ostatné rehoľné ustanovizne vytvorené s tým istým úmyslom; potom sa dosiahne primeraná pomoc skutočným potrebám a úľava v ozajstnej núdzi nižších tried a chudobných.“

Svoju úvahu uzatvára slovami: „Filantropické myšlienky a výtvyry otriasli spoločenským poriadkom; jedine kresťanské myšlienky a výtvyry ho môžu znova upevniť tým, že mu dajú nové základy a znova mu vdýchnu život, o ktorý ho sofizmus pripravil.“

Keď prejdeme z roviny politických diskusií k realite, môžeme vidieť naliehavú potrebu niederbronskej kongregácie. V tej dobe bola vo Francúzsku, a obzvlášť v Alsasku, veľká bieda. Od roku 1845 bola slabá úroda. Zima na prelome rokov 1846–1847 bola poznačená mimoriadne drahými potravinami. Strava alsaských roľníkov sa obmedzila len na zemiaky. Vo februári 1847 bola pšenica taká drahá ako v roku 1817, kedy bol hladomor. Preto sa v celom Alsasku stali veľkým problémom žobráci. Ich počet sa odhadoval na jednu devätinu obyvateľstva. Okrem toho na dedinách aj v mestách často chýbali lekári. Chorých nemal kto liečiť. Starobincov a nemocníc bolo málo a nestačili. V celom Dolnom Porýní ich bolo dokopy iba šesťnásť.

V takejto žalostnej situácii teda prichádza na pomoc nová kongregácia. Sotva by sme našli ďalšie kongregácie, ktoré boli v čase svojho vzniku tak naliehavo potrebné. Sotva by sme našli také, ktoré sa zrodili takpovediac zo samých útrob Katolíckej cirkvi. Kto by si bol pomyslel, že taká úbohá a chorá žena ako Alžbeta Eppingerová bude povolaná, aby sa pustila do takéhoto projektu, hoci bol naliehavo potrebný? A predsa, práve takýto úmysel zaznieva v pôvodnom znení pravidiel predložených biskupovi na schválenie, kde sa píše:

„Chudobný trpiaci býva veľmi často celý deň sám, keďže jeho rodina musí pracovať mimo domu. Vedomie, že sa jeho blízki trápia, ešte zhoršuje jeho vlastné utrpenie a oddiaľuje možnosť jeho uzdravenia.

Chorému sa čoskoro minie to, čo najviac potrebuje: nápoje, jedlo a prostriedky, ktoré zmierňujú jeho stav. Inokedy mu ich zase prinesú príliš veľa, nemôže ich všetky spotrebovať, a tak vyjdú nazmar.

Chudobný pripútaný na lôžko často nedostáva žiadnu starostlivosť, najmä pokiaľ ide o čistotu; leží na posteli, ktorá je celá prepotená alebo všelijako zašpinená. Inokedy mu prídu pomôcť toľkí naraz, až ho to unavuje.

Veľmi často sa tiež stáva, že s ním nejdú k lekárovi z obavy, že by museli platiť za lieky, alebo sa choroba zhoršuje, hoci sa dala zastaviť hneď na začiatku.“

Kto mohol vykresliť tento obraz? O tom niet žiadnych pochyb. Keď poznáme praktickú povahu matky Alfonzy Márie, ako sa neskôr dozvieme, je nám jasné, že všetky tieto podrobnosti o stave, v akom sa chorí nachádzajú, o potrebe dodržiavať pri liečbe čistotu a o tom, že sa okolo nich schádza veľa ľudí naraz a chýba tam organizácia, nemohol zaznamenať nik iný než ona sama.

Základný impulz

Bolo by očividnou chybou, keby sme brali do úvahy iba jej povahu, vrodené schopnosti a osobitné vlastnosti.

Nielen zo začiatku, ale po celú dobu prichádzal impulz z úplne inej strany, takže farár Reichard a rovnako aj farár Busson mohli povedať len jediné: *Pôsobí tu Boží ruka.*

A naozaj, odkedy Alžbeta na základe Božieho vnuknutia sformulovala svoj mimoriadny zámer, nemala viac oddychu. Zbytočne sa farár Reichard zdráhal, zbytočne si lámal hlavu, ako by sa len mohol uskutočniť plán, ktorý mu zverila. Zakaždým mala vďaka skrytému vnuknutiu, o ktorom tu hovoríme, na všetko odpoveď: Kde vziať dom? K dispozícii je predsa ten dom, do ktorého mala byť Alžbeta narýchlo prevezená v roku 1845, keď jej najmladší brat nechtiac podpálil otcovu kôľnu. Kde vziať naň peniaze? Tie sa predsa nájdú!

Možno sa nájdú, ale kde? Farár Reichard si s tým láme hlavu. Alžbeta mu statočne odoláva. Má neprekonateľný argument: je to predsa Božia vôľa! A skutočne, v noci 21. mája 1849 sa jej zjavil Spasiteľ a povedal jej: „Povedz môjmu služobníkovi, aby sa pustil do diela. Ja mu pomôžem a udelím mu svoju milosť.“

Bolo treba buď spochybníť všetko, čo dovtedy Boh Alžbete zjavil, alebo poslúchnuť. Bolo vylúčené, žeby farár Reichard zapochyboval o mimoriadnych milostiach, ktorými bola jeho farnička obdarená. Mal už mnoho nezvratných dôkazov o pravdivosti týchto milostí. Prestal sa teda zdráhať a pustil sa do diela. Začal vyjednávať o zakúpení domu. Rehoľa dostala prvú odpoveď. Biskup sa definitívne ujal tejto veci. V reakcii na prirodzenú námietku, že najprv treba zohnať prostriedky, farár Reichard v spomínanom liste z 2. apríla 1849 píše:

„Božia prozreteľnosť, ktorá si sama praje založenie kongregácie, sa obdivuhodným spôsobom postará o jeho priestory aj prevádzku. Už sa prihlásilo veľa osôb, ktoré chcú doň vstúpiť; viaceré z nich vlastnia majetok a sú ochotné prispieť na toto dielo.“

Všetko sa teda dáva do pohybu. Prebiehajú prípravy na začatie činnosti, o čom budeme hovoriť v nasledujúcej kapitole.

V poslednej chvíli sa však udeje niečo veľmi zvláštne. Zdá sa, akoby pri zakladaní tejto kongregácie nič neprebiehalo prirodzeným spôsobom.

Štrasburský biskup dostal odkiaľsi z Francúzska list, ktorý ho varuje pred zámermi sestry Alžbety. Pišu sa v ňom tieto neveriteľné, no znepokojujúce riadky:

„Do duše toho dievčaťa vnikol diabol, usadil sa na tróne jej pýchy a nevedomosti. Vydáva sa za prorokyňu a nepriateľ všetkého dobra prostredníctvom nej vydáva za pravdu lži, ktoré hovorí a káže konať...“

Kto ten list napísal? To sa nikdy nezistilo. Keď sa však o tom dozvedel farár Reichard, vieme si predstaviť jeho zdesenie.

Celý čas ho totiž trápila tá istá obava ako jeho farničku: či sa s ňou nezahráva satan. Hneď sa teda obrátil na svojho priateľa Schirlina, o ktorom vieme, že bol svedomitý a múdry. Farár Schirlin zaňho napísal odpoveď biskupovi. Ako možno rozlíšiť satanove vnuknutia od Kristových? V tom je ten problém. Veľkí mystickí učitelia ho už dávno vyriešili. Rozhodujúce musí byť vždy posúdenie *ovocia*. V akom duchu sa niesli Alžbetine „vízie“?

„Je z nich cítiť ducha Božieho, ducha lásky a nekonečného milosrdenstva,“ píše farár Schirlin v Reichardovom mene. „Je tam vždy Ježiš, ktorý sa vydáva na smrť, aby nám daroval život, a je tam vždy Mária, Matka milosti a milosrdenstva – to oni hovoria, povzbudzujú dobrých, dotýkajú sa hriešnikov a privádzajú ich k obráteniu...“

Na inom mieste píše: „Vaša Excelencia takisto vie, že naša extatička bola po celý čas dokonale poslušná a nikdy sa nepovažovala za prorokyňu ani nič podobné... Ešte raz opakujem a uistujem Vás, že jej správanie bolo vždy čnostné, a od detstva až do tohto dňa ani na chvíľu nepoľavila v poslušnosti a poddajnosti srdca a ducha...“ Farár potom ešte dlho rozvádza túto myšlienku a celé svoje dokazovanie nakoniec zhrnul do týchto slov:

„Jej vrúcna láska k Ježišovi Kristovi, trpezlivé zjednocovanie sa s ním v jej veľkom utrpení, hlboká úcta k najsvätejšej Panne Márii, dokonalá poslušnosť voči Cirkvi a jej predstaviteľom, ani najmenší prejav vlastnej vôle, ale len dôvera v Božie milosrdenstvo, prenášanie tejto dôvery na ľudí, s ktorými hovorila, obrátenia mnohých ľudí, ktoré každým dňom pribúdajú – monsignor, toto všetko mi dáva istotu a na základe tohto považujem ten list za pokušenie, ktoré Boh dopustil.“

Biskup nepotreboval tak veľa argumentov. Presvedčil sa už dávno a jeho názor sa nezmenil. Farárovi Reichardovi sa však veľmi uľavilo, keď ho Mons. Raess v liste z 23. augusta 1849 ubezpečil, že obvineniu, ktoré prišlo z Francúzska, neprikladá žiadny význam. Budú nasledovať ešte ďalšie...

K 23. augustu však už boli podniknuté prvé kroky na založenie kongregácie a bolo treba už len pokračovať v diele.

ZAČIATOK ČINNOSTI A PRVÉ ROZŠÍRENIE

Alžbeta ako postulanka

Len čo farár Reichard dostal povolenie od biskupa, veľmi rýchlo zakúpil všetko potrebné na zriadenie kláštora, kde sa mala Alžbeta usídlit'. Dňa 29. júna kúpil pozemok od vdovy Wittovej, 5. júla im Niederbronnský starosta Ignace Voegelé daroval záhradu s rozlohou 500 metrov štvorcových, 14. júla od tej istej vdovy kúpil garbiareň aj s príslušnými budovami a napokon 2. augusta kúpil obytný dom od starostovho synovca. Celková suma týchto výdavkov predstavovala 19 253 frankov.

Už 15. júla však farár Reichard navštívil Alžbetu v jej rodičovskom dome, aby jej odovzdal postulantské rúcho, ktoré ušila kontesa de Bussière. Rúcho pozostávalo z hnedých šiat, čierneho plášťa, bieleho stojateho goliera a malého čepca.

V nasledujúcich dňoch sa Alžbeta pohrúžila do rozjímania. V tom čase sa jej v mysli ujasnili všetky podrobnosti budúcej kongregácie. Kvôli tejto veci bola v neustálom a intenzívnom spojení s Bohom.

A vtedy sa stalo niečo mimoriadne, čo je však celkom v súlade so všetkým, čo už vieme.

Všetko bolo pripravené na zriadenie kongregácie: dom bol zariadený, stavebné úpravy dokončené, pravidlá zostavené. Čo však s Alžbetou, ktorá bola od štyroch rokov pripútaná na lôžko? Je možné uviesť do činnosti novú kongregáciu, na ktorej čele má stáť nevládna žena? To bola otázka...

V Bohom určenej chvíli – presne na začiatku augusta 1849 – sa chorá odvážila vo svojej izbe urobiť niekoľko krokov tak, že ju niekto podopieral. O pár dní už dokázala kráčať aj bez pomoci. Dňa 15. augusta sa táto premena zavŕšila. Nechajme však hovoriť farára Bussona, ktorý to videl na vlastné oči: „Na sviatok Nanebovzatia Panny Márie zotrvala v tejto polohe (na kolenách) viac než hodinu, pričom bola v extáze lásky a vzdávania vďaky. V tej chvíli sa jej zotavovanie dokončilo; dalo sa povedať, že je úplne vyliečená.“

Pri jej uzdravení teda došlo k určitému zázraku. Čo je však ešte pozoruhodnejšie – od utrpenia oslobodená nebola.

„Trpela aj potom,“ pokračuje farár Busson, „trpí až doteraz a dostala víziu, že bude trpieť celý život, no bolesti jej nebudú nijako brániť, aby sa mohla venovať vonkajším veciam, ktoré bude mať na starosti.“

Nie je to úžasné? Mohla žiť život plný bolesti a zároveň naplnený prácou, život kontemplatívny a zároveň aktívny, život v zjednotení s Bohom a zároveň obetovaný službe bližným. Farár Busson, ktorý na tomto mieste istotne vyjadruje názory farára Reicharda, k tomu dodáva: „Bola uzdravená do takej miery, aby mohla uskutočniť svoje dielo: založiť a istý čas aj viesť Kongregáciu dcér Božského Vykupiteľa.“

Farár Busson nám tiež podáva presvedčivý dôkaz o tom, že to všetko sa neudialo len prirodzeným spôsobom: lekárska veda nemala žiadny vplyv na jej uzdravenie. Už dávno predtým Alžbeta nežiadala nijaké lieky ani lekárske predpisy. Práve naopak, akoby sa všetky okolnosti spojili preto, aby ju ešte viac ochromili. Nikdy predtým neprišlo do Niederbronnu toľko kúpeľných pacientov. V úradných záznamoch sa uvádza, že ich počet presiahol dve tisícky. Väčšina z nich chcela vidieť extaticku a poprosiť ju o radu. Nikdy predtým nemala tak veľa návštevníkov.

„Bola nútená s každým sa rozprávať a často to boli dlhé rozhovory,“ píše farár Busson. „Ľudia prichádzali zďaleka, dokonca až z Paríža, aby sa s ňou poradili a zverili sa

do jej modlitieb. Videl som veľa návštevníkov, ako sa tisli k jej dverám a niekedy aj dlho čakali, kým sa dostali dnu. Tie zástupy ľudí neboli práve najlepší spôsob na uzdravenie takej vyčerpanej a nevládnej ženy.“

Vstup do „Kláštorika“

Konečne nadišiel deň, kedy mohla sestra Alfonza Mária opustiť rodičovský dom a usídlit' sa v dome, ktorý neskôr nazvali „Klösterle“, čiže „Kláštorík“. Stalo sa tak 28. augusta a bola to slávnostná udalosť: vikomt de Bussière spolu s kontesou prišli po Alžbetu do jej rodičovského domu a vo svojom koči ju odviezli do jej nového príbytku.

Ešte deň predtým mala veľké bolesti a prežívala akúsi hrôzu.

No v nasledujúci deň, 29. augusta 1849, „po prijatí svätého prijímania v novom kláštore ... začula láskavý hlas, ktorý jej povedal: ‚Nič sa neboj, dcéra moja, musí to tak byť.‘ Týmto slovami chcel Pán zahnať obavy, ktoré ju trápili. Obávala sa, či vonkajšie povinnosti, ktorým sa bude musieť odteraz venovať v Kongregácii dcér Božského Vykupiteľa, nebudú pre ňu príliš veľkým rozptýlením a či tým neutrpí jej duchovné vnútro. Ten hlas jej ešte povedal: ‚Dcéra moja, vedz, že sa blíži chvíľa, keď preukážem veľkú pomoc tomuto domu.‘“

Farár Busson, autor týchto riadkov, uvádza, že hneď od prvého dňa, kedy Alžbeta vstúpila do „Kláštorika“, mala okolo seba niekoľko postulantiiek. „Neprešiel ani týždeň, a už ich bolo desať,“ dodáva Busson. Večer 29. augusta sa konalo prvé stretnutie spoločenstva s piatimi postulantiikami. Vieme, ako prebiehalo toto prvé „duchovné čítanie“.

Slova sa ujala Alžbeta.

„Poďte bližšie, deti moje. Keďže sme len na začiatku nášho rehoľného života, nemôžeme ešte zachovávať pravidlá celkom do detailu. Dnes si prečítame o živote svätej Terézie. Sestra Sofia, prečítaj nám o pokore svätej Terézie.“

Keď postulantiika dočítala, Alžbeta pridala stručný komentár. Zdôrazňovala pokoru, no rovnako aj lásku k blížnemu. „Ja viem, že diabol sa bude snažiť oslabiť lásku, ktorú cítite k sebe navzájom,“ povedala Alžbeta. „Ak pocítite odpor voči niektorej zo spolusestier, prídte ihneď za mnou a bez obáv mi povedzte o svojich pokušeniach, aby som vám mohla pomôcť.“

Ako veľmi je z nej cítiť hneď od začiatku materinskú lásku k svojim rehoľníckam! A ako len dobre pozná slabosti ľudského srdca!

V „Kláštoriku“ sa všetko rýchlo organizuje. Dňa 5. septembra bola slávnostne vysvätená kaplnka za účasti mnohých cudzích kňazov, ktorí prišli do Niederbronnu na kúpeľnú liečbu. Príhovor mal farár Busson, samozrejme vo francúzštine, aj keď mu viaceré sestry nerozumeli. Dňa 10. septembra sa konal obrad obliečky „extatičky“, ktorá dovtedy nosila rúcho postulantiiky. Tentoraz mal príhovor farár Reichard, ktorý s povolením biskupa predsedal obradu:

„Čo si žiadaš, drahá dcéra v Ježišovi Kristovi?“

„Žiadam si sväté rúcho Dcér Božského Vykupiteľa.“

Dojímavý obrad pokračuje ďalšími otázkami a odpoveďami a napokon zhrnutím cieľov rodiacej sa kongregácie. Na záver farár Reichard vysloví tieto slová: „S týmto novým rúchom budeš odteraz nosiť aj nové meno: v reholi sa budeš volať *sestra Alfonza Mária*.“

Dňa 25. septembra vstúpilo do postulátu deväť aspirantiiek, všetky pôvodom z Alsaska. Ďalej uvádzame zoznam mien od farára Pfliegera, ktorý to podľa našej mienky zachytil lepšie než ostatní autori:

1. – Madeleine Stohwasserová z Niederbronnu,
2. – Joséphine Versingová zo Štrasburgu,
3. – Sophie Ohlová z Mommenheimu,
4. – Marie-Salomé Mayová z Neuhoř-Štrasburgu,

5. – Françoise Thierseová z Willgottheimu,
6. – Eléonore Ruhová z Forstheimu,
7. – Louise Reifelová z Andlau,
8. – Barbe Mayerová z Thannu,
9. – Marie-Anne Schmidtová z Niederbronn.

Madeleine Stohwasserová, ktorú na niektorých miestach knihy nazývame „druhá extatička“, bola jednomyseľne zvolená za asistentku, ale len dočasne.

Malé spoločenstvo sa rýchlo rozrastá. V novembri mohol farár Busson napísať: „V dome teraz býva devätnásť postulantiiek a ich predstavená. Na konci roka prijme polovica postulantiiek rehoľné rúcho. Zanietenosť, horlivosť a vrúcna láska k chudobným chorým poháňajú toto rodiace sa spoločenstvo, ktoré začína okolo seba šíriť „vôňu Ježiša Krista“.

Prvé služby

Spoločenstvo nemalo ešte ani jednu sestru s rehoľnými sľubmi, keďže sestra Alfonza Mária bola oficiálne ešte len novicka a všetky ostatné dievčatá boli iba postulantiiky, no ľudia hneď od začiatku vyhľadávali ich milosrdnú službu a ony toto poslanie obdivuhodne plnili. Stalo sa to zhodou okolností, ktorá sa určite páčila sestre Alfonze Márii, práve 15. októbra 1849, na sviatok svätej Terézie, ktorá jej bola veľmi drahá – neskôr si povieme prečo. Išlo o rodiacu ženu, ktorej poskytli okamžitú pomoc a všetko dobre dopadlo. Dňa 28. októbra k nim zase prišla jedna žena – evanjelička s prosbou, aby sa prišli pozrieť na jej chorého muža. Išla k nemu matka Alfonza osobne. Susedia, ktorí prišli chorého navštíviť, sa začudovali, keď sa v evanjelickej rodine prvýkrát objavila mníška. Sestra Alfonza čítala v ich pohľadoch akési pohrdanie. Keď však na žiadosť samotného pacienta prišla znovu, aby mu pomohla v posledných chvíľach života, ich prvotné pohrdanie sa zmenilo na úctu.

Najlepším svedkom prvých dní života spoločenstva je pre nás opäť farár Busson. Preto ho budeme znovu citovať:

„Dňa 1. novembra mala bolesti, napriek tomu však mohla byť na svätej omši spolu s postulantiikami a prijať sväté prijímanie,“ píše Busson. „Po svätej omši sa utiahla do svojej izby, kde vzdávala vďaky. Začula známy hlas, ktorý pravdepodobne patrilo svätému Alfonzovi, a ten jej povedal: ‚Maj odvahu, tvoj Nebeský Ženich ti dnes udelí rozličné milosti.‘ To ju posilnilo a o desiatej hodine sa mohla postulantiikám prihovoriť tak, že ich dojala až k slzám. Keď sa príhovor skončil, všetky sa v tichosti na kolenách modlili. Sestra Alfonza si vtedy v srdci vravela: ‚Ó Ježišu, môj Nebeský Ženich! Pritiahni k sebe tieto deti, zmocni sa ich srdca, zapál v nich oheň svojej lásky, vezmi si ich a formuj ich podľa svojej svätej vôle! Pozri na mňa – ja nie som ničím, ja nič nezmôžem. Ukry ich všetky vo svojom Božskom Srdci! Udel' im ducha svätej nábožnosti!‘

Nato upadla do extázy, kde sa jej zjavil Pán Ježiš. Videla, ako vystiera ruky na jej drahé postulantiiky a hovorí: ‚Dávam im všetko, o čo ma žiadaš. Pritiahnem si ich k sebe. Udeľujem im vzácne dary.‘“

Nemohli by sme pochopiť, ako sa mohla kongregácia tak rýchlo rozrastať, keby sme nemali stále na pamäti ich ohromné nadšenie, zázračnú vrúcnu lásku a nádhernú dôveru iba v Ježiša.

Rozširovanie

Dátumy hovoria samy za seba. Dňa 21. novembra, na sviatok Obetovania Panny Márie, pribudlo jedenásť nových postulantiiek. Dňa 27. decembra skupinka prvých noviciek

prijala rehoľné rúcho. Bolo ich desať; mená ôsmich z nich sme už uviedli v zozname spomínaných deviatich postulantiiek a zvyšné dve vstúpili do spoločenstva v októbri. Dňa 2. januára 1850 matka Alfonza slávnostne zložila sľuby. Vieme si predstaviť, ako hlboko a mocne bola dojatá. Celý deň vzdávala vďaky. O jedenástej večer sa ešte stále modlila vo svojej izbe pred obrazom Panny Márie, ktorú prosila, aby jej pomáhala plniť si povinnosti matky voči tým, ktoré nazývala „svojimi deťmi“. Potom prosila svätého Alfonza a svätú Teréziu a nakoniec upadla do extázy, kde vzývala toho, ktorý bol pre ňu navždy „Nebeským Ženíchom“.

Vypočujme si jej slová, zachytené rukou farára Bussona, ktorému ich sprostredkoval, tak ako v ostatných prípadoch, len sám farár Reichard: „Ó môj Nebeský Ženích,“ zvolala Alžbeta, „pozri, nemôžem ísť spať, kým ešte raz nepristúpim k tvojim nohám, aby som vložila moje srdce do tvojho. Ach, vezmi si moje srdce a daj mi tvoje! Bojím sa, aby som ťa neurazila a nezarmútila pri vedení spoločenstva; prosím ťa, nedopusti to! Celkom ma zbav mojej vôle, odstráň z nej všetko, čo by ťa mohlo uraziť a nepáčiť sa ti!“

Ako odpoveď na túto úpenlivú modlitbu začula Pána Ježiša, ktorý jej povedal: „Nebudeš matkou len tejto malej hĺstke. Budeš matkou ešte mnohým ďalším!“

Čitateľ si možno spomína, že v tom istom mesiaci, čiže v januári 1850, sa odohral incident, ktorý sme nazvali „aféra Richemont“, a museli sme uznať, že v tejto veci sa vážne zmýlila. Nič to však nemení na jej vnútornom rozpoložení. Môžeme sa oprávnenne domnievať, že Boh náhle zabrzdil vplyv matky Alfonzy na politické dianie, a okrem toho pre ňu pripravoval vážne protivenstvá, – aj na základe aféry Richemont – ktoré budú súčasťou Božieho pôsobenia v nej. O týchto protivenstvách si povieme o chvíľu. Ešte predtým však uvedieme ďalšie dátumy, ktoré mnoho vypovedajú o prvom rozšírení kongregácie.

Dňa 7. januára 1850 boli zvolené dve asistentky: sestra Marie-Eugénie a sestra Marie-Adélaïde. Dom, ktorý dostali pred pol rokom, im začínal byť primalý. V apríli 1850 malo spoločenstvo už 60 členiek. Dňa 21. marca farár Reichard predložil biskupovi plány na rozšírenie spolu s bilanciou príjmov a výdavkov a tiež predpokladanú cenu stavebných prác, ktoré bolo treba vykonať. Kopanie základov sa začalo v apríli a murovanie 19. mája. Plánovali postaviť aj nádhernú kaplnku, ktorá by bola dosť veľká pre neustále rastúce spoločenstvo.

Dňa 2. augusta 1851, na sviatok svätého Alfonza, sa konal obrad obliečky dvadsiatich postulantiiek, ktorému predsedal Mons. Raess v prítomnosti osemnástich kňazov. Kaplnku vtedy ešte ani nezačali stavať, obrad sa preto konal vo farskom kostole. Základný kameň kaplnky posvätili 5. septembra. Listy farára Reicharda z rokov 1850 až 1853 na mnohých miestach opisujú zásahy Prozreteľnosti počas stavebných prác. Chýbajúce peniaze zakaždým prišli vo vhodnom čase, nečakane, často záhadným spôsobom, od neznámych darcov. Dňa 21. decembra za účasti veľkého množstva ľudí sa konala slávnostná vysviacka kaplnky.

Zdalo sa, že v novej kongregácii sa všetko darí, no práve v tom čase utŕžila najtvrdšie protivenstvá, akoby to bolo nevyhnutné pre jej dokonalé počínanie v duchu pokory a lásky k blížnemu, ktorými sa mala vyznačovať.

Protivenstvá

Už sme povedali, že „extatička z Niederbronn“ bola veľakrát považovaná za „fanatičku z Niederbronn“. Zdá sa, že nešťastná „aféra Richemont“ poslúžila ako zámienka pre ešte ostrejšie útoky na matku Alfonzu. Ešte bolestnejšie pre ňu, jej farára a dokonca aj pre biskupa na vznesených námietkach bolo to, že prišli od jedného z francúzskych biskupov. Biskup Villecourt z La Rochelle sa totiž nezdráhal označiť Alžbetu za úmyselnú klamátku. Bola to veľká bolesť pre jej dušu, preniknutú úctou voči kňazom

a obzvlášť voči biskupom. No tak ako vždy, aj tentoraz to prijala bez slova a o svojej bolesti povedala iba Pánovi a svojmu duchovnému vodcovi. Istý mladý francúzsky šľachtic Louis de Cissey, ktorý často chodieval do Niederbronnu a z vlastnej skúsenosti poznal dobro, ktoré sa vykonalo vďaka matke Alfonze, sa pustil do jej horlivej obhajoby a napísal mnoho listov jej odporcom.

Jeho zdôvodnenie sa zakladá jednak na tom, čo budeme o chvíľu citovať, a takisto aj na tom, čo je napísané: že *strom sa pozná po ovoci*. Uvádzame len úryvok z listu z júna 1850:

„Kongregácia, ktorá bola založená sotva pred pol rokom, nemala zaistený žiadny príjem, a teraz vlastní budovu za 30 000 frankov, postavila veľký kláštor, na ktorý neustále prichádzajú prostriedky; kongregácia, ktorá už začala pôsobiť medzi chudobnými, ktorým nesmierne pomáha, má na nich ten najlepší morálny vplyv a túto zimu každý deň nasýtila osemdesiat ľudí; kongregácia, z ktorej volajú sestry na všetky strany, má už štyri ďalšie domy a vyhľadáva ju taký veľký počet postulantiok, že pre nedostatok miesta môžu prijať sotva štvrtinu: nepripomína nám azda táto kongregácia to, čo založila svätá Radegonda z Poitiers a svätý Bernard z Clairvaux? Táto kongregácia, ktorá už od svojho vzniku vyvolala u Jeho Excelencie biskupa z Buffala, ktorý navštívil Rím, hlbokú ľútosť nad tým, že ešte nemajú dosť sestier po formácii, aby si niekoľko z nich mohol vziať so sebou do Ameriky, si od neho vyslúžila pochvalu, že má natoľko účinný a priaznivý vplyv na pozdvihnutie a obrátenie chudobného ľudu, až sa mu zdá byť Prozreteľnosťou predurčená k tomu, aby priviedla do Cirkvi mnohých nekatolíkov z jej rozsiahlej diecézy.“

Okrem toho pán de Cissey zdôrazňoval vynikajúce čnosti matky Alfonzy, jej poslušnosť, pokoru a oddanosť.

Mons. Raess mu k tomu poblahoževal svojím listom z 21. júna 1850, kde vyjadril svoj úplný súhlas. Na adresu svojho kolegu z La Rochelle, ktorého v spomenutom liste priamo nemenoval, sa vyjadril s dávkou irónie:

„Ak ja nevidím zblízka to, čo si ostatní tak zreteľne a jasne všimli zďiaľky,“ píše biskup Raess, „potom nech mi Boh milostivo odpustí moju hlúposť a nevedomú zaslepenosť a nech dá, aby tie tisíce skutočných alebo očividných milostí, ktoré udelil sestre Alfonze Márii, boli pre mňa tisícami poľahčujúcich okolností. Ak život prežitý v trvalej mravnej čnosti a čistote, všetky tie úprimné obrátenia, všetky jej múdre rady a jednoduché, no zároveň úchvatné poučenia o zbožnosti a dobročinné diela, ktoré každého udivujú a mravne budujú – ak je toto všetko dielom Zlého, potom som pripravený mu vydať osvedčenie o hlúposti.“

Šľachetné obhajovanie zo strany pána de Cisseyho však neutíšilo vzniknutú polemiku. Dokonca aj v samotnom Alsasku sa v radoch duchovenstva zdvihla pomerne silná opozícia. V snahe rázne ukončiť tento spor a tiež v reakcii na vôľu pápeža, ktorú vyjadril kardinál Antonelli, chcel biskup demonštratívne podrobiť zakladateľku dôkladnej skúške, aby nemohol nikto povedať, že niederbronnský farár sa pri vedení matky Alfonzy riadil iba vlastným úsudkom. Poslal ju do Štrasburgu na duchovnú obnovu, ktorú sám viedol.

Matka Alfonza bola preč asi týždeň. Bolo to v januári 1851. Biskup Raess opísal svoje pocity farárovi Reichardovi v liste zo 7. februára týmito slovami:

„Som veľmi rád, že sa konala táto duchovná obnova. Boh zošle svoje požehnanie a verím, že zariadi, aby všetko slúžilo na dobré.“

Útoky však pokračovali ďalej, pretože v liste Mons. Raessa istému nemeckému prelátovi, ktorý sa ho pýtal na vývoj situácie, sa dočítame, že duchovná obnova matky Alfonzy jej kritikov neodzbrojila:

„Keď sa duchovná obnova skončila, dovolil som jej, aby sa vrátila do Niederbronnu,“ píše biskup. „A pozrite: ešte aj túto skúšku, ktorá bola celkom jednoduchá a prirodzená a podrobili sa jej mnohí svätí, použili ako zámienku, aby mohli znovu hanobiť sestru Alfonzu Máriu a zneužiť dôveru ľudí. Jej dielo prekvitá tak ako nikdy predtým a zo všetkých strán si ľudia volajú jej sestry. Niederbronnská kongregácia bola zriadená v súlade s kánonickým

právom, má predstaveného biskupa, riadneho spovedníka aj mimoriadneho spovedníka. Mimoriadny spovedník, kanonik Doffner je rozvážny človek so zdravým úsudkom. Tie zbožné a oddané ženy všade konajú nesmierne veľa dobra.“

Začiatkom augusta 1850 uverejnil Louis Veuillot vo svojom denníku *Univers* článok, ktorý bol jasne namierený proti niederbronnskej kongregácii. Napriek tomu však vyzdvihol úprimnosť a čnosť matky Alfonzy. To dokazuje, že ľudia mali na zakladateľku veľmi rozdielne názory. Na jednej strane sa jej kongregácia rýchlo rozširovala, ako si ešte povieme, no na druhej strane ešte 25. januára 1852 mohol Louis de Cissey biskupovi Raessovi napísať, že vo Francúzsku je silná vlna odporu voči Niederbronn.

Farár Reichard sa len málokedy nechal znechutiť kvôli útokom voči jeho osobe. Dňa 5. februára 1852 totiž napísal svojmu priateľovi Bussonovi, ktorý práve pripravoval svoju *Tretiu zbierku listov*:

„Ako som Vám už povedal: vo Francúzsku nás opúšťajú, opovrhujú nami, ohovárajú nás, možno nás budú aj prenasledovať, ak to Pán Boh dopustí. No v Nemecku si teraz povoláva ochrancov svojho diela.“

Nasledujúce riadky jeho listu však svedčia o obdivuhodnej odovzdanosti duchovného vodcu matky Alfonzy aj samotnej zakladateľky:

„K tomu, aby som zatvoril brány kláštora alebo ho opustil a nestaral sa viac o toto dielo, by ma mohli donútiť len nepredvídané okolnosti alebo príkaz mojich predstavených, ktorému by som sa ihneď podriadil. Určite by ma to trápilo a moja bolesť by bola veľká, no vôbec by som sa nezakolísal. Čo si praje matka Alfonza a ja? Nad'alej plniť iba Božiu vôľu. Keby to Boh tak ráčil, poslúchol by som a nestrachoval by som sa, ako to dopadne. S ľahkým svedomím by som pokojne odstúpil a pred Bohom by som sa uponížil, že už nie som hoden pracovať na jeho diele.“

Aby sme správne rozumeli tomuto vyjadreniu: niederbronnský farár vôbec nepochyboval o tom, že dielo matky Alfonzy je „Božie dielo“. Hovorí o ňom s bezvýhradnou istotou. Je však natoľko pokorný a nadchnutý zmyslom pre vieru a nadprirodzené veci, že by sa vzdal spolupráce na tomto diele, keby ho o to Boh požiadal.

Našťastie k tomu nedošlo, ako neskôr uvidíme.

„Božie dielo“, ako ho nazval farár Reichard, sa neustále rozvíjalo a hneď si aj povieme, do akej miery.

Zakladanie nových domov

Hoci by sme do tohto životopisu najradšej zahrnuli len to, čo sa dá označiť výrazom *dejiny duše*, ako to nazvala Terézia od Dieťaťa Ježiša, predsa len musíme podať ucelený obraz okamžitých úspechov, ktoré kongregácia matky Alfonzy dosiahla.

Od 8. apríla začali z materského „úľa“ vyletovať roje sestier. Prvé spoločenstvo zriadili v Reichshoffene na žiadosť vikomta de Bussiére. Biskup Raess zastával názor, aby zo začiatku neposielali mladé sestry príliš ďaleko od materského domu. Bolo treba, aby boli viac-menej v dohľade svojej zakladateľky. Vieme, že Reichshoffen bol iba tri kilometre od Niederbronn. Zakrátko vznikli v okolí aj ďalšie spoločenstvá: 24. apríla 1850 v Brumathe, 13. júna v Mommenheime, 6. augusta v Andlau, v októbri v Hochfeldene, 16. decembra v Haguenau, 19. decembra vo Wasselonne, ktorý je rodiskom farára Reicharda, a 27. decembra v Neunhoffene.

V druhom roku svojej existencie teda kongregácia mala osem ďalších domov v blízkosti materského domu. Samozrejme, matka Alfonza zakaždým trvala na tom, že sama umiestni svoje sestry v nových spoločenstvách.

V nasledujúcom roku 1851 boli založené ďalšie domy: 12. júla v známom pútnickom meste Marienthal, 15. septembra v Gerstheime, 10. októbra v Štrasburgu a 18. novembra v Saverne. Farár Busson, ktorý sa stal ešte väčším priaznivcom a obdivovateľom kongregácie, obzvlášť dojímavo opisuje založenie spoločností v Jaegerthale a Wasenbergu v novembri toho istého roku. Išlo o dve chudobné osady ukryté v lesoch okolo Niederbronnu. Obyvatelia týchto dedín, ktoré boli roztratené a nechané napospas v horách, nemali ani kostol, ani školu, ani žiadnu pomoc. Lienhart, horlivý kaplán farára Reicharda, tam na vlastné náklady nechal postaviť dve kaplnky na slávenie bohoslužieb. Každý týždeň tam prichádzali kňazi z Niederbronnu, aby v kaplnkách slúžili svätú omšu a hlásali Božie slovo. Niederbronnské sestry tu obdivuhodne plnili svoje poslanie, dali sa do služby všetkým núdzným bez ohľadu na vierovyznanie. V celom kraji zanechali nesmierny dojem. Počas zimy v rokoch 1851–1852 kláštor matky Alfonzy poskytoval jedlo pre viac ako tristo chudobných, dospelých aj detí, a to v Niederbronne, Neunhoffene aj vo Wasenbergu.

Farár Busson mohol napísať:

„Keď to zhrniem, tak v roku 1851 Sestry Božského Vykupiteľa zriadili sedem nových domov, čo je približne toľko, ako v predošlom roku. Dielo teda prináša stále bohatú úrodu... Pomoc bola poskytovaná podľa potreby. Celkové výdavky v tomto roku predstavujú 51 498 frankov, príjmy 63 143 frankov, ak nerátame hodnotu darov v naturáliách.“

Až doteraz kongregácia pôsobila len v Dolnom Porýní. V roku 1852 rozšírila svoju činnosť aj v ostatných častiach Štrasburskej diecézy a dokonca i mimo nej.

V uvedenom roku boli založené tieto spoločnosti: 17. apríla v Örmingene, 17. mája v Kientzheime a ďalšie v mestách Gueberrschwihr, Colmar, La-Chapelle-sous-Rougemont, Altkirch, Ribeauvillé, Sainte-Maire-aux-Mines, Mulhouse, Rouffach a Ferrette. Napokon v novembri matka Alfonza prvýkrát zaviedla svoje sestry za hranice Francúzska – do Speyerskej diecézy vo Falcku.

Farár Busson s hrdosťou píše:

„Z uvedeného vyplýva, že v roku 1852 rozširovanie diela po všetkých stránkach prekonalo nárast z predošlých rokov.“

Po prvé, v decembri bude mať kongregácia o dvanásť domov viac ako v januári. Keď k tomu prirátame osemnásť domov, ktoré už boli založené predtým, dokopy majú až tridsať centier.

Po druhé, rovnakou mierou sa zvýšil aj počet sestier. Bez zveličovania možno povedať, že ku koncu roka bude mať kláštor 140 až 150 sestier, vrátane postulantiiek, novíciek a sestier s rehoľnými sľubmi.“ V skutočnosti ich bolo až 153.

Autor listu v tom má jasno:

„Takéto diela nám slúžia na poučenie,“ píše Busson. „Čo nám hovoria o prítomnosti? Čo znamenajú pre budúcnosť? Aká je ich morálna príčina? Aká je skutočná príčina ich pôsobenia? Kto ich vedie? Kto ich koordinuje? Patria do kategórie obyčajných diel, alebo sa tu osobitným spôsobom prejavuje Božia ruka?... Pokiaľ ide o mňa, môj názor sa nezmenil a teraz v roku 1852 v *Tretej zbierke listov* musím znovu zopakovať to, čo som napísal už v roku 1849 v *Prvej zbierke listov: Pôsobí tu Božia ruka!*“

Právne schválenie

Dobročinná práca, ktorú vykonávali niederbronnské sestry pre verejné dobro, nemohla uniknúť pozornosti civilných úradov. Sám prefekt Dolného Porýnia niekoľkokrát požiadal o ich obetavú pomoc: pri silných záplavách, ktoré pustošili Alsasko v roku 1852, a ešte oveľa viac pri zhubnom rozšírení cholery v roku 1854. Sestry zanietené horlivým povzbudzovaním svojej matky vynaložili všetko úsilie. Keď prišla jeseň a nákaza prestala vyčínať, vrátili sa

do materského domu v Niederbronne, hoci na pokraji síl, no sprevádzané požehnaním celej krajiny. Ešte v predošlom roku na žiadosť farára Reicharda podnikol biskup prvé kroky na získanie právneho schválenia od vlády. Priznanie právnej subjektivity by kongregácii prinieslo veľkú výhodu: mohla by totiž prijímať odkázaný majetok, zatiaľ čo doteraz musel byť všetok majetok kongregácie vedený pod menom generálnej predstavenej, čo by mohlo v budúcnosti spôsobiť nemalé problémy.

Zo začiatku bol postup pomerne zdĺhavý. Nezdá sa však, že by cisárska vláda biskupovi zazlievala aféru Richemont, ktorú musel vysvetľovať ministrovi náboženstva. Dobročinné skutky kongregácie už boli také zreteľné a početné, – a to nielen v Alsasku, ale aj v sanitkách a na bojiskách krymskej vojny – že 6. novembra 1854 jej vláda cisárskym dekrétom udelila požadované schválenie.

Neskôr uvidíme, ako bola kongregácia schválená aj rímskou autoritou na základe odporúčaní biskupov všetkých diecéz, kde vykonávala svoje poslanie.

SPIRITUALITA MATKY ALFONZY

Podstata

Dostali sme sa k hlavnému bodu našej práce. Aj keď nás obdivuhodná činnosť matky Alfonzy dojíma a nadchýna, vieme, že ani pre ňu, ani pre nás to nie je to *najpodstatnejšie*. Ako sme už povedali: ide nám o *dejiny duše*. Nedokázali by sme ich napísať, ba ani len načrtnúť bez jej vlastného rozprávania. Na príkaz spovedníka nadiktovala svoje spomienky od útleho detstva až po obdobie, kedy tretíkrát ochorela. Takto sme mohli sledovať cestu, po ktorej kráčala až do roku 1846. Máme istotu, že na ničom inom jej tak nezáležalo ako na spojení s Bohom. Hoci mala veľkú radosť z toho, že vstúpila do kláštora, kde neskôr založila svoju kongregáciu, a hoci bola hlboko presvedčená, že tým plní Božiu vôľu, napriek tomu mala hrôzu pri pomyslení, že by jej „vnútorný život“ mohol trpieť pod váhou mnohých povinností, ktoré mali odteraz vyplňať jej život. Nemožno ju teda obviňovať z *aktivizmu*. Táto choroba, ktorá je v dnešnej dobe veľmi rozšírená a Svätý Otec na ňu často poukazuje, spočíva v tom, že človek všetku svoju vôľu, rozum a celé srdce vkladá do vonkajšej činnosti, do vonkajších diel na úkor vnútorného života. Aktivizmus teda zabíja skutočnú spiritualitu.

U matky Alfonzy však vidíme pravý opak takto definovaného aktivizmu. Ona má práve veľmi hlbokú spiritualitu, čiže vnútorný život. Ako môžeme túto spiritualitu definovať? Je všeobecne známe, že v rámci katolíckej spirituality existujú rozličné školy, teda rozličné spôsoby chápania a praktizovania tohto „spojenia s Bohom“, bez ktorého nemožno hovoriť o „vnútornom živote“. Ku ktorej škole však zaradíme matku Alfonzu, keď ona sama očividne nikdy netúžila zvoliť si nejakú školu a zrejme ani presne nepoznala charakteristické črty jednotlivých škôl?

Aby sme našli odpoveď na túto otázku, pokúsime sa najprv nájsť „vodiacu niť“.

Vodiaca niť

Vlastne ju ani nemusíme dlho hľadať. Ponúka sa nám sama. Ešte na začiatku tejto knihy sme Alžbetu Eppingerovú prirovnali k svätej Terézii. Išlo však len o čisto vonkajšie prirovnanie na základe toho, že Alžbeta na príkaz spovedníka napísala svoj životopis, takisto ako Terézia z poslušnosti voči duchovnému vodcovi napísala svoj slávny *Životopis*.

Ako sme postupne napredovali v našom rozprávaní, zdá sa nám, že jednotlivé etapy Alžbetinho života počas jej detstva a mladosti sa až zarážajúco podobajú etapám, ktoré Terézia výborne opísala vo svojej ďalšej knihe: *Vnútorný hrad*. Zatiaľ sme však necitovali všetky texty, ktoré by nám to mohli objasniť. Jeden z týchto textov je veľmi významný a stojí za podrobné preskúmanie, ktoré bude nasledovať v tejto kapitole. Farár Busson ho spomína vo svojej *Druhej zbierke listov* na str. 63. Aj tentoraz na príkaz svojho spovedníka Alžbeta opisuje duchovné skúšky, ktorými prešla. Tak ako všetky duše povolané k tým najvyšším „vzostupom“, aj ona zakúsila silné pokušenia. Zo spomínaného textu uvádzame jednu stránku, ktorú nadiktovala, keďže sama písať nevedela. Zvýraznili sme v nej najdôležitejšie myšlienky podporujúce naše tvrdenie:

„Spomínam si na jednu chvíľu, kedy moje útrapy boli také ťažké, že som už strácala odvahu,“ rozpráva Alžbeta. „Vtedy som si kľakla na mieste, kde ma nik nevidel, a zvolala som: *Ó Ježišu, môj Nebeský Ženích*: hrozí mi nebezpečenstvo, že ti budem neverná. Prosím ťa, daj mi silu zrieknuť sa mojej vôle, ktorá ma odvádza preč, a nasledovať tvoju vôľu! Už

tomu nedokážem dlhšie vzdorovať; premáha ma znechutenie a netrzezivosť. A predsa, chcem iba to, čo chceš ty, ale pomôž mi, inak podľahnem. Príď láskavo na pomoc mojej slabosti, mojej úbohosti, mojej biede! Zmiluj sa nado mnou!

Ó, Mária, moja najdrahšia matka! *Ty, ktorá si vyprosila toľko milostí svätej Terézii, oroduj aj za mňa! Ty vieš, že už od štrnástich rokov som veľmi túžila v niečom napodobniť túto veľkú sväticu* a každý deň cítim čoraz väčšiu nevoľu voči svetu aj voči sebe samej. Pozri však, ako veľmi teraz trpím pre môj odpor voči modlitbe. *Nežiadam si výnimočné milosti, akými bola obdarená svätá Terézia, prosím len o milosť, aby som vedela milovať môjho Nebeského Ženícha tak ako ona a aby som mu zostala navždy verná.*‘

Po tejto modlitbe som padla tvárou k zemi, plakala som, dlho som stonala a neustále som opakovala: ‚Nemôžem žiť bez toho, žeby som Ťa nemilovala!‘

A odrazu sa v mojom vnútri niečo zmenilo. Moje znechutenie, vyprahnutosť, smútok – to všetko bolo preč! Pociťovala som útechu, zaplavila ma blaženosť...‘

Takto nádherne text pokračuje ďalej. No my sme už našli, čo sme hľadali. Alžbeta Panne Márii pripomína, že *už od štrnástich rokov mala silnú túžbu napodobňovať svätú Teréziu*. V štrnástich rokoch bola na prvom svätom prijímaní. Už v tomto veku sa teda stala obdivovateľkou svätej Terézie. Zostáva nám zistiť už len jednu vec: či jej tento úmysel z mladosti vydržal aj v ďalších rokoch.

Často sa totiž stáva, že v čase prvého svätého prijímania má človek veľké sny o svätosti, ktoré však neskôr žalostne stroskotajú a viac-menej alebo úplne upadnú do zabudnutia.

Dôkazy

Prvý dôkaz o „tereziánskej“ spiritualite Alžbety nachádzame v spomínanej modlitbe, ktorou prosila Pannu Máriu vo veku, ktorý nevieme presne určiť, no bolo to zrejme medzi jej osemnástym a dvadsiatym rokom. Dôkazy však nachádzame všade. Uvedme výroky farára Bussona, resp. jeho opakované výroky, za ktorými môžeme tak ako vždy vidieť názory pochádzajúce z blízkosti matky Alfonzy, predovšetkým názor jej duchovného vodcu Reicharda, ktorý je v tejto veci najpovolanejší. Vo svojom liste z 13. mája 1849 farár Busson píše, ako sme už spomínali: ‚Vari to nie je akoby vystrihnuté z diela svätej Terézie?...‘ – takto opísal Alžbetine rozhovory s Bohom a pokyny, ktoré od neho dostávala. Na inom mieste, keď citoval časť textu, ktorý sme uviedli vyššie – Alžbetinu modlitbu, keď mala osemnásť či dvadsať rokov – farár Busson píše: ‚V týchto riadkoch nachádzame veci, ktoré pripomínajú vnútorné rozpoloženie svätej Terézie v prvých rokoch jej rehoľného života.‘

Tento názor ďalej rozvádza: ‚Určite viete, čo táto svätica napísala o svojej vyprahnutosti pri ústnej aj vnútornej modlitbe. Voči týmto úkonom cítila nielen odpor, ale mala z nich takmer hrôzu. Dokázala ich vykonávať len s obrovským sebazaprením. Potrebovala veľa rokov odvážneho boja, aby ovládla svoju prirodzenosť. A v tom spočíva zvyčajná predohra a predzvesť hlbokých duchovných milostí.‘

Hlavným dôkazom, ktorý je zrejme jediný rozhodujúci, je postavenie, ktoré matka Alfonza vyhradila svätej Terézii vo svojej kongregácii. Zaiste, nikdy netvrdila, že by sa jej v extázach zjavila svätá Terézia. Nikdy nepočula ani jej hlas, na rozdiel od toho hlasu, ktorý pripisovala svätému Alfonzovi, no napriek tomu si svätú Teréziu vyvolila za osobitnú patrónku svojho inštitútu. Ako sme už spomínali, pri svojom úplne prvom „duchovnom čítaní“ nechala jednu postulanku nahlas prečítať kapitolu zo života svätej Terézie o pokore tejto svätice a následne pridala svoj komentár. Opäť vyberáme zo zápiskov farára Bussona: ‚*Tak ako svätá Terézia*, aj Alžbeta chce, aby vnútorná modlitba bola plná dôvery, jednoduchosti a radosti. Toto dôrazne vstěpovala svojim postulankám.‘

Nemáme teda žiadne pochybnosti o tom, že matka Alfonza mala osobitnú úctu voči svätej Terézii, že ju túžila nasledovať, napodobňovať a žiť ako ona vo výlučnej láske k svojmu Nebeskému Ženíchovi a že sa neustále usilovala kráčať po tejto ceste. Ak teda chceme získať presnú predstavu o spiritualite matky Alfonzy, jej tajomstvo treba hľadať v dielach svätej Terézie.

Pokiaľ je nám známe, zatiaľ to nikto neskúmal. Preto sa o to pokúsime sami.

Šiesta komnata

Najslávnejšie dielo svätej Terézie, vďaka ktorému jej pápeži Gregor XV. a Urban VIII. ako prvej žene udelili čestný titul „učiteľka Cirkvi“, je bezpochyby *Vnútorň hrad*. V španielskom origináli má kniha podtitul *Las Moradas (Komnaty)*. Opisuje tu rôzne etapy, cez ktoré môže duša stúpať nahor až k tomu naj dôvernejšiemu zjednoteniu s Bohom. Tých komnát je sedem. Keby sme si to predstavili na akejkoľvek stupnici, vyzeralo by to asi takto: najprv sú *duše s prostou vierou*, trochu vyššie sú *dobrí kresťania*, potom *nábožné duše*, *horlivé duše*, *sväté duše*, *hrdinské duše* a nakoniec *veľkí svätci*.

Takto by sme zjednodušene priblížili myšlienky svätej Terézie. Ona sama starostlivo a presne opisuje každú komnatu. V poslednej komnate sa odohráva *duchovné zasnúbenie*.

Tak ako všetky veľké duše, aj Alžbetina duša musela prejsť týmito rozličnými etapami. V skutočnosti však nikdy nebola v prvej ani druhej komnate, pretože brána do „hradu“ je v nich tak slabo strážená, že tam môžu viac-menej ľahko preniknúť hady a hmyz, to znamená, že smrteľný hriech (znázornený ako had) v prvej komnate ešte nie je vôbec porazený a v druhej komnate je jeho porážka nedostatočná. Podľa nanajvyšších vierohodných svedectiev si však Alžbeta od svojho krstu zachovala trvalú nevinnosť. Nachádzame ju teda hneď v *tretej komnate*, kde si začína uvedomovať svoje skutky, je rozhodnutá nikdy neuraziť Boha, čím absolútne uniká pred smrteľným hriechom a zo všetkých síl sa snaží vyhýbať všedným hriechom. Hoci ešte ani netušila, čo to je, už od útleho detstva Alžbeta praktizovala „vnútornú modlitbu“, čiže myslela na Boha, hovorila Bohu, ako ho miluje a bola s ním zjednotená.

Vo *štvrtnej komnate*, ako ju opisuje svätá Terézia, sa odohráva prechod od *aktívnej modlitby* k *pasívnej modlitbe*, keďže duša prežíva znechutenie, vyprahutosť, ale odvážne bojuje, modlí sa, úpenlivo prosí Boha o pomoc a táto pomoc naozaj prichádza. Ako sme videli v citovanom úryvku, Alžbeta napísala – či vlastne nadiktovala – riadky, ktoré nemohli uniknúť našej pozornosti: „A odrazu sa v mojom vnútri niečo zmenilo. Moje znechutenie, vyprahutosť, smútok – to všetko bolo preč! Pocítila som útechu, zaplavila ma blaženosť...“

Niekedy medzi osemnástym a dvadsiatym rokom – podľa nášho odhadu – teda Alžbeta vstúpila do štvrtnej komnaty. Nemáme k dispozícii dokumenty, podľa ktorých by sme mohli určiť vek, kedy vstúpila do *piatej komnaty*. Spolu so svätou Teréziou to opíšeme takto: modlitbu pokoja alebo rozjímanie nahrádza modlitba zjednotenia. V prvom prípade je duša akoby stíšená, no v druhom prípade je mocne priťahovaná Bohom tak, že je veľmi otvorená voči svojmu Pánovi a jedine jemu, pričom vôbec nevníma samu seba ani ostatné bytosti. Z Božej milosti sa všetky jej schopnosti sústreďujú výlučne na Boha, je dokonale podriadená jeho vôli a poslušná voči každému náznaku vychádzajúcemu od neho, je naplnená horlivou láskou aj k ostatným dušiam a túto lásku čerpá od toho, ktorý je Láska sama! Je to akoby prvé stretnutie nevesty s Nebeským Ženíchom, po ktorom čoskoro príde *zasnúbenie*.

Pripomeňme si, čo sme sa dozvedeli z Alžbetiných zápiskov, keď mala 28 až 30 rokov. Spolu s niekoľkými priateľkami založila duchovný spolok. „Mali sme veľkú radosť z toho, že *sme panny zasnúbené Ježišovi*“, spomína Alžbeta.

A tu sa napokon dostávame do *šiestej komnaty*. Nazvali sme ju komnatou *hrdinských duší*. Istotne, tento náš úsudok podriadujeme úsudku svätej Cirkvi, no nepochybujeme o tom, že Alžbeta vstúpila do tejto komnaty vo chvíli, kedy sa stala *extatickou*, teda v marci 1846. Podľa svätej Terézie sa totiž šiesta komnata vyznačuje jednak veľmi ťažkými skúškami, no zároveň aj veľmi veľkými milosťami.

Tomuto musíme v našej analýze venovať osobitnú pozornosť.

Veľké skúšky

Terézia jasne poukazuje na tento aspekt: *veľké skúšky*. Vyjadruje to takto:

„Pane Bože môj, koľko vnútorných a vonkajších útrap musí duša vytrpieť, kým vstúpi do siedmej komnaty! Niekedy sa mi zdá, že keby si ich duša predstavila skôr, než sa tam vydá, ľudská prirodzenosť je natoľko slabá, že by sme sa mohli obávať, že sa nedokáže odhodlať vytrpieť ich, aj napriek všetkým výhodám, ktoré by jej priniesli. Až v *siedmej komnate* má toľko odvahy, že ju už nič nemôže prekvapiť a je pripravená podstúpiť všetko z lásky k svojmu Pánovi a Bohu, lebo je takmer neustále v jeho tesnej blízkosti a z toho čerpá silu, ktorá ju s jeho pomocou povznáša nad seba samu a robí ju schopnou všetkého.“

Tento popis tak skvele sedí na Alžbetu, že o tom sotva možno pochybovať.

Utrpenia, ktoré znášala od roku 1845, boli presne také, ako ich opisuje svätá Terézia: jednak telesné utrpenie, keďže celé štyri roky bola nepretržite chorá a uzdravila sa – možno usudzovať, že zázrakom – len aby mohla založiť svoju kongregáciu, no bez prestania trpela až do smrti, ktorá prišla až po osemnástich rokoch. Na druhej strane zakúšala morálne utrpenie, ktoré bolo ešte oveľa bolestnejšie než to telesné: búrlivé a pretrvávajúce protivenstvá, ale tiež bolesť nad tým, že ľudia videli diabla alebo halucináciu v tom, o čom dobre vedela, že je to pôsobenie všemohúcnosti a nekonečnej dobroty Boha.

Svätá Terézia opisuje to isté: „Keď je duša v tomto stave, Pán zvyčajne zosiela vážne choroby a keď sú bolesti prenikavé, zdá sa mi to ako najťažšie vonkajšie trýznenie, aké len môže človek na svete zažiť, pretože tieto bolesti privádzajú dušu do takého stavu, že už nevie, čo si počať, a oveľa radšej by som podstúpila rýchlu mučenícku smrť než tieto strašné bolesti.“

Svätica ešte veľa píše o tejto téme. Pri čítaní jej slov akoby sme mali pred očami skúšky, ktoré si vytrpela matka Alfonza.

Na druhej strane však okrem skúšok Alžbeta získala aj zázračné milosti, a práve vďaka nim dostala prezývku „*extaticka z Niederbronnu*“.

Veľké milosti

Terézia v tejto súvislosti veľmi podrobne opisuje to, čo nazýva *vytrženia* alebo *extázy*. Rozoznáva niekoľko typov extáz a všetky tieto typy nachádzame u matky Alfonzy. Terézia píše: „Keď sa duša nachádza v tomto stave, Boh ju zjednocuje so sebou takým nevysvetliteľným spôsobom, že by to ani sama duša nedokázala vyjadriť, aj keď to vnútorne cíti, pretože to nie je ako omdlenie, kedy človek nevníma nič zvonku ani zvnútra. Povedala by som, že pri tomto type vytrženia má duša najviac svetla, aby mohla pochopiť Božie veci.“

Nie je to vari stav, ktorý sme zaznamenali u našej zakladateľky? Vari nedostávala všetky svoje vnuknutia v takýchto „*vytrženiach*“?

Terézia ide ešte ďalej: „Existuje aj iný typ vytrženia, ktoré nazývam *let ducha*, a hoci v oboch prípadoch ide o to isté, duša v nich vidí veľký rozdiel: niekedy sa totiž cíti byť unášaná takou rýchlosťou, ktorá ju na začiatku tak vydesí, až ma to privádza k záveru, že tí,

ktorým Boh udeľuje tieto milosti, potrebujú veľkú odvahu, vieru, dôveru a odovzdanosť, aby sa podriadili jeho svätej vôli.“

Poznala aj matka Alfonza takýto „let ducha“? Je to nanajvýš pravdepodobné. Terézia to opisuje nasledovnými slovami: „V tom stave sa človeku zdá, akoby sa skutočne oddeloval duch od tela. Človek síce neumiera, ale v prvej chvíli nevie, či je duša ešte v tele alebo nie. Zdá sa mu, že duša je v krajine, ktorá je úplne odlišná od tej, kde sa nachádza; vidí tam svetlo, ktoré je neporovnateľne jasnejšie než pozemské svetlo...“

Toto všetko nachádzame aj u matky Alfonzy. Najviac nás však udivuje to, čo svätá Terézia zdôrazňuje týmito slovami: „Neprekvapuje nás teda, že v tejto *šiestej komnate* sú vytrženia veľmi časté a človek sa im nemôže ubrániť, dokonca ani keď nastanú na verejnosti, a proti takejto úbohej duši sa vzápätí zdvihne vlna reptania a mnoho ľudí ju prenasleduje, až je z toho zronená...“

Pravé a falošné vízie

Teraz sa musíme svätej Terézii opýtať, ako sa dajú rozpoznať pravé vízie od falošných.

Na viacerých miestach sa nám to snaží vysvetliť v rôznych kapitolách svojho *Vnútorého hradu*, kde píše o *šiestej komnate*.

„Niektorí ľudia – a poznám takých niekoľko – majú takého slabého ducha a takú živú predstavivosť, že sú presvedčení, že zreteľne videli niečo, čo si len pomysleli... Takéto domnelé vízie si netreba vôbec všimnúť, tak či tak sa čoskoro vytratia z mysle a pominú sa ako sen. Pri pravých víziách je to presne naopak: keďže duša ani len nepomyslí, že by mala vidieť čosi mimoriadne, táto Božia vec sa jej ukáže, rozvíri všetky jej zmysly a schopnosti, vyvolá v nej obavy a strach, ale nakoniec v nej zanechá blažený pokoj.“

Práve tento *pokoj*, ktorý je najdojemnejším a najistejším znakom Božej prítomnosti, zakaždým badáme u matky Alfonzy. Ona sama to viackrát zdôrazňovala. Svätá Terézia má však ešte jednu zásadu rozlišovania pravých vízií od falošných, a túto zásadu sme aj my neprestajne vyjadrovali a pripomínali v celej tejto knihe: je to biblická zásada, že *strom sa pozná po ovoci*.

Toto ovocie svätica nachádza v troch veciach, ktoré vymenúva takto:

„Po prvé, poznanie Božej vznešenosti, ktoré čím viac v nás rastie, tým viac sa prehlbuje náš rešpekt a obdiv voči jeho nekonečnej moci a nepochopiteľnej múdrosti; po druhé, poznanie seba samého, ktoré nás natoľko zahanbuje, že nedokážeme pochopiť, ako sme sa vo svojej hanebnosti a úbohosti mohli odvážiť uraziť Božiu velebnosť, a cítime sa nehodní čo i len pohliadnúť na neho; a po tretie, vyvoláva v nás nesmierne pohrdanie nad všetkými svetskými vecami, ktoré chceme používať jedine na to, aby sme nimi slúžili nášmu vznešenému Majstrovi.“

Svätica k tomu dodáva: „Toto sú tie vzácne drahokamy, ktoré Ženích začína dávať svojej neveste...“

Všetky tieto veci sme jasne videli u Alžbety. Odkedy sa stala matkou Alfonzou, ešte viac než kedykoľvek predtým zvykla nazývať Ježiša svojím Ženíchom, chcela všetko len skrze neho a pre neho, hľadela na neho v každej situácii a vo všetkom plnila len jeho božskú vôľu.

Inými slovami, spiritualita matky Alfonzy sa podľa našej mienky tak dokonale zhoduje s mystickými opismi svätej Terézie, že by sme ju nevedeli opísať vernejšie ako slovami tejto svätice.

Život v modlitbe a zjednotení s Bohom

Život našej zakladateľky sa nedá zhrnúť výstižnejšie ako výrazom svätej Terézie *život v modlitbe a zjednotení s Bohom*.

A tu máme opäť vzácne svedectvo farára Bussona, ktorý nám predkladá slová farára Reicharda, aj keď neuvádza priamo jeho meno:

„Ešte jedna poznámka o sestre Alfonze,“ píše Busson. „*Istý človek mi napísal* – nepochybne ide o list farára Reicharda – *Bez prestania* vedie dôverný rozhovor so svojim Nebeským Ženíchom. Nielen jej srdce, ale dokonca ani jej myseľ nemôže od neho nič oddeliť. Predkladá mu všetko, čo robí, ako jeho vlastnú záležitosť.

V jej rozhovoroch s Bohom je všetko prosté, úprimné a detské: slová, pocity aj dôvera. Keď má viesť postulanky, dávať príkazy alebo vybavovať, čo treba, hovorí: „Ježišu môj drahý, urob to ty sám; veď vieš, že ja nič nezmôžem!“ Keď má prijímať ľudí, ktorých nepozná, vtedy hovorí: „Teraz povedz týmto ľuďom, čo im chceš povedať. Pouč ich.“ Ak je práve ponorená do modlitby a pre niečo ju zavolajú, povie svojmu Nebeskému Ženíchovi: „Ó, môj Nebeský Ženích, pozri, volajú ma. Na chvíľu ťa opustím; prosím, počkaj...“

Toto je presne ten život v modlitbe a zjednotení s Bohom, ako ho chápe svätá Terézia. Objavíme aj ďalšie dôkazy, ktoré nás privedú k tomu istému záveru: matka Alfonza bola celkom preniknutá spiritualitou svätej Terézie.

Úcta ku Kristovmu umučeniu a krížu

Nič nie je viac „tereziánske“ ako nežná úcta k „ľudskej prirodzenosti“ Pána Ježiša a osobitne k jeho umučeniu a krížu. Vieme, že podľa niektorých mystikov sa tá najhlbšia spiritualita mohla upínať jedine k Bohu v jeho nekonečnosti, večnosti a v jeho absolútnej podstate a nemala sa upriamovať na nič stvorené, ani na to najsvätejšie zo všetkého stvorenstva, čiže na ľudskú prirodzenosť Pána Ježiša. Terézia však mala úplne iný názor. Práve v roku 1835 vyšlo nové vydanie veľmi prínosnej zbierky s názvom *Duch svätej Terézie* od slávneho pátra Emeryho, ktorý bol generálnym predstaveným u svätého Sulpícia.

Zaujímalo by nás, či toto dielo poznali aj v Niederbronne, hoci bolo vo francúzštine. Nám však stačí poukázať na to, že v tretej časti tejto zbierky sa spomenutou otázkou zaoberá jedna celá kapitola s názvom *Omyl autorov, ktorí odporúčajú vôbec nebrať do úvahy ľudskú prirodzenosť Pána Ježiša pri modlitbe*. Autor tam cituje slová svätej Terézie:

„Aj keby sme dosiahli až na vrchol kontemplácie, vydajme sa len na jednu cestu: nemôžeme zablúdiť, ak ho budeme nasledovať. Všetky čnosti máme pestovať skrze nášho Božského Spasiteľa. On nás učí, ako to máme robiť, vlastným životom nám dáva príklad; on je dokonalým vzorom. Čo by sme si mohli priať viac, ako mať pri sebe vždy takéhoto priateľa, ktorý nás nikdy neopúšťa v námahe a utrpeniach, na rozdiel od svetských priateľov? Veď aj svätý Pavol mal neprestajne na perách jeho meno, lebo ho mal trvale vstepeného v srdci.“

Takto ladené pasáže nie sú v dielach svätej Terézie ojedinelé. A práve toto nachádzame aj u matky Alfonzy. Keď sa prihovára kňazom, voči ktorým mala hlbokú úctu, neodporúča im nič iné len nepretržité rozjímanie nad Spasiteľovým umučením, ktoré sa každý deň pripomína a sprítomňuje pri svätej omši.

Na tomto mieste uvedieme jeden veľmi významný text našej zakladateľky. Farár Busson ho cituje vo svojej *Tretej zbierke listov* pod názvom *Ako správne rozjímať*. Ako sami uvidíme, matka Alfonza, aj keď nehovorí v prvej osobe, vysvetľuje svoj vlastný spôsob rozjímania. Celá stránka textu je taká krásna, že ju musíme citovať v plnom znení:

„Deti moje, nezáleží na tom, ako človek rozjíma, pokiaľ rozjíma dobre. Poznala som jednu osobu, ktorá rozjímalala nad umučením nášho Božského Spasiteľa takto: Podišla ku krížu alebo vzala kríž do ruky, otvorila svoje srdce pôsobeniu milosti a oddala sa všetkým myšlienkam, pocitom a pohnutiam, ktoré jej Pán vnukol.

Najprv rozjímalala nad Ježišovou pravou rukou a v srdci si hovorila: ‚Aké strašné muselo byť jeho utrpenie vo chvíli, keď mu kati zatĺkali veľký klin do tejto ruky, aby ho pribili na kríž!‘ Potom upriamila pohľad na vlastnú ruku a povedala: ‚Akú bolesť by som asi cítila ja, keby moju ruku prebodli takým veľkým klinom ako môjmu Božskému Vykupiteľovi? Ako by som to mohla pretrpieť? Neumrela by som na mieste?‘ Takto prechádzala od jednej rany k druhej a nad každou si kládla podobné otázky, aby mohla lepšie pochopiť veľkosť Spasiteľovho utrpenia a jeho hrdinskú lásku k nám. Keď takto rozjímalala, jej duša bola hlboko dotknutá; istým spôsobom cítila bolesť Pánovho umučenia, stávala sa jej vlastnou bolesťou. V jej srdci sa vynorili pocity vďačnosti, ľútosti a lásky, ktoré ju niekedy napĺňali celé dni.“

Aby nebolo žiadnych pochybností o tom, že to boli jej vlastné pocity, matka Alfonza otvorene dodala:

„Takto treba rozjímať, deti moje, aby modlitba prinášala ovocie. Neuspokojte sa len so zbežným pohľadom, neurčitými pocitmi a povrchnými myšlienkami. Ponorte sa do hĺbky každej rany, prenikajte stále hlbšie a hlbšie, až kým vám nebude celkom známa, preneste ju na vlastné telo a odneste si z nej všetko, čo môžete uplatniť v živote. Vnútorne modlitba slúži práve na to, aby sme sa stávali lepšími.“

Farár Busson, ktorý sa opieral o informácie farára Reicharda, nám ďalej opisuje, ako matka Alfonza povzbudzovala kňazov, ktorí v hojnom počte prichádzali za ňou po radu. Alžbeta bola presvedčená, že ak má kňaz dobre plniť svoje poslanie, najlepším prostriedkom na to je „časté rozjímanie nad umučením Pána Ježiša“.

Vymenúva tri milosti, ktoré kňazovi prináša takéto rozjímanie:

„Po prvé, učí sa spoznávať, čím je ako kňaz v Božích očiach. Uvedomuje si, ako má v mene Ježiša Krista istým spôsobom pokračovať v diele vykúpenia medzi ľuďmi...“

Po druhé, kňazovi sa odhaľuje Spasiteľovo srdce až do najskrytejších hĺbok a kňaz tak spoznáva všetky pravdy spásy...

Po tretie, keď kňaz rozjíma nad umučením, Pán Ježiš otvára kňazovo srdce a vtlačá doň svoj vlastný obraz. Dokonca sa stáva, že tento obraz sa odráža aj na kňazovom zovňajšku, napríklad v črtách jeho tváre, v jeho správaní či chôdzi. Takto sa stáva v očiach veriacich nielen zástupcom Ježiša Krista, ale jeho živým obrazom.“

Matka Alfonza túto myšlienku ešte spresňuje slovami: „To neznamená, že kňaz nemôže rozjímať aj nad ďalšími pravdami našej svätej viery. Práve naopak, všetky stoja za hlboké zamyslenie, ale výjavy umučenia majú byť na prvom mieste. Kňaz sa má v myšlienkach zaoberať všetkými tajomstvami, *je však vhodné, aby rany, utrpenie a prikoria, ktoré vytrpel Ježiš Kristus pri svojom umučení, našli miesto v jeho rozjímaniach.*“

Mystika pri práci

Ak matka Alfonza pôsobí striktne „tereziánsky“ tým, že svojim rehoľníckam a najmä kňazom neustále odporúčala vytrvalo rozjímať nad umučením Krista, potom môžeme povedať, že ešte viac sa podobá svätej Terézii svojim výnimočným a nepochybným zmyslom pre praktickosť. Rovnako ako Terézia, ktorá nie napriek svojmu vzácnemu daru kontemplácie, ale práve vďaka tomuto daru, bola neobyčajne *praktická* žena, ktorá sa vedela pustiť do diela, uskutočniť reformu Karmelu a pri styku s ľuďmi si dokázala získať rešpekt vysokopostavených aj obyčajných ľudí, tak aj matka Alfonza: vo svojich extázach čerpala

silu, rozumnosť a každodenné vnuknutia, ktoré potrebovala na to, aby dobre plnila svoje špeciálne poslanie, ktorým bolo okrem jej vlastného posvätenia aj založenie kongregácie, ktorá bol nanajvýš užitočná a vznikla práve v čase, kedy ju najviac potrebovali. Keď sme sa zaoberali zrodom tejto kongregácie, jasne sme to povedali. Dôležité podnety v tejto veci neustále nachádzala vo svojich najhlbších a najvrúcnejších kontempláciách.

Teraz by sme však chceli poukázať na jej obdivuhodnú schopnosť uplatňovať túto hlbokú mystiku pri praktických potrebách jej poslania.

Máme na mysli predovšetkým skutočnosť, že nikdy neprejavila ani náznak *ezoterizmu*, čiže určitý pocit vlastnej nadradenosti, kvôli čomu by si vrcholné momenty kontemplácie nechávala len pre seba a svojim postulankám a sestram by dávala len akési „prízemnejšie“ rady. Nič také nerobila; čo bolo dobré pre ňu, to isté chcela aj pre všetky svoje dcéry. Nikdy nemala voči nim „dvojtvarné srdce“, ako píše žalmista (Ž 12,3). Videli sme, ako v úvode k svojim pravidlám naliehavo vyzýva sestry k životu v hlbokom zjednotení s Ježišom Kristom, aby každá z nich mohla povedať spolu so svätým Pavlom: „*Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus.*“

Ako sme pred chvíľou videli, pri vysvetľovaní správneho spôsobu rozjímania v podstate len opisovala, ako to robievala ona sama, a všetko ich učila na základe vlastnej skúsenosti.

Hoci na svoje sestry kládla tie najvyššie nároky duchovného života, zároveň sa im vedela aj priblížiť. Videli sme, ako odhaľovala svoj postup pri vnútornej modlitbe: nie je nič jednoduchšie, konkrétnejšie, živšie a zrejme ani ľahšie.

Tento „zmysel pre praktickosť“ našej zakladateľky sa prejavuje vo všetkých jej poučeniach, príhovoroch či názoroch na duchovné otázky. Zachádzala do najmenších detailov, na nič nezabúdala. Dôrazne vyžadovala čistotu, poriadok v dome, poučala o tom, akú starostlivosť treba poskytovať chorým: dať im bielizeň, stravu, lieky – skrátka všetko, čo potrebujú. Museli by sme tu citovať všetko, čo sa zachovalo o jej každodenných pokynoch, keby sme chceli ďalej rozvíjať toto tvrdenie.

Ešte viac však vynikala v schopnosti poradiť svojim postulankám a sestram v rozličných otázkach vnútorného života, ako majú správne využiť vyprahnutosť, pokušenia, ticho, utrpenia, mierne ťažkosti a všetky možné skúšky, aké môžu nastať.

Dokázala ich povzbudiť k odvahe, húževnatosti, vytrvalosti, rozvahe, trpezlivosti a oddanosti.

Podľa príkladu svätej Terézie, ktorá bola pre ňu veľkým vzorom, často nabádala aj k radosti. Vo svojom spoločenstve nechcela vidieť smútok:

„Svätá Terézia kázala svojim dcéram, aby boli radostné,“ hovorí Alžbeta, „a ja vám budem tiež stále opakovať, deti moje: buďte spokojné a radujte sa. Je pravda, že ste všetko zanechali, no zároveň ste všetko našli. Či nežijete s Bohom? Aký máte šťastný osud! Tak už žiadny smútok, žiadne znechutenie!“

A na inom mieste:

„Zbožná duša má viac istoty v utrpení a bolestiach ako v úteche. Vaše utrpenie a bolesti vám nesmú zarmucovať tvár ani myšlienky. Utrpenie budete mať vždy. Vaša cesta je krížová cesta. Kým budem žiť, dovedy vám budem hovoriť len o utrpení; utrpenie nás totiž posväcuje. Deti moje, slúžiť Bohu je ťažké. Áno, je to ťažké; hovorím to z vlastnej skúsenosti. Je to ustavičný zápas, niekedy je krutý, ale majte odvalu a myslíte vždy na svoju poslednú hodinu.“

Toto je jej reč, takýto je jej štýl. Ona vie, aké to je. Všetko, čo učí, sama predtým zakúsila. Pocítila vyprahnutosť, choroby, protivensť, telesné aj morálne utrpenie. Nebojí sa povedať svojim dcéram, že napriek všetkému je v tom radosť!

„Zažila som všetky možné telesné aj duchovné utrpenia,“ hovorí sestram, „a môžem vás ubezpečiť, že duša, ktorá sa s tým dokáže zmieriť a prijať ich ako svoj údel, je blažená,

áno, blažená! Keď to takto prijme, stanú sa pre ňu slastnými pôžitkami a už nebude chcieť prežiť ani chvíľu bez utrpenia!...“

Pri čítaní týchto riadkov sa nám určite vybaví dobre známy výrok svätej Terézie: „Pane, buď trpieť, alebo zomrieť!“

Matka Alfonza má teda „tereziánsky“ postoj aj vtedy, keď zakončuje vyššie uvedené povzbudenie slovami: „Pokiaľ ide o mňa, nechcem viac útechu v tomto živote. Zdá sa mi, že mojou jedinou túžbou je trpieť. Utrpenie je znakom toho, že Boh je s nami a že nás miluje. Keby nás ponechal bez utrpenia, hrozilo by nám, že by sme mohli zablúdiť!“

A predsa, ako len vedela dobre pripraviť svoje dcéry na takú drsnú náuku: „Skôr než som vyšla z izby a prišla k vám, povedala som si v duchu: Bože môj, daj, aby som neznechutila tieto deti, keď im stále rozprávam o utrpení!...“

Už vopred zmiernovala údery. Nevybrala však žiadny trň z koruny pripravenej pre svoje drahé rehoľníčky.

Takto ich pripravovala na to, aby sa vedeli v potrebnej chvíli pozdvihnúť až k hrdinstvu, a to aj skvele dokázali, keď v roku 1854 vypukla epidémia cholery, o ktorej sme hovorili.

Pre ňu to bolo celkom prirodzené, akoby to išlo samo od seba. Jedna z poslucháčok pre nás zaznamenala jej príhovor v tejto tragickej situácii:

„Deti moje milované!“ povedala Alžbeta. „Pre vás, dcéry Božského Vykupiteľa, sú nesmierne vzácne tieto dni plné hrôzy, keď sa choroby prejavujú takým strašným spôsobom, až to ľudskú prirodzenosť desí...“

A vzápätí upriamuje ich pohľad na jedinečný vzor: Ježiša, ktorý pre nás zomrel na kríži.

„Rozjímajte nad Spasiteľom zomierajúcim na kríži a takto si uvedomíte cenu duší, pochopíte, akú veľkú cenu má jediná duša v jeho očiach, keď pre spásu jedinej duše ochotne a dobrovoľne podstúpil smrť. Ustavične teda posilňujte svoju odvahu, drahé deti, a nepočúvajte hlas prirodzenosti, ktorá sa dožaduje svojich práv; prinúťte sa a premôžte samy seba...“

Táto zanietaná reč sa končí slovami, v ktorých sa zračí celé jej vnútro, a dcéram podáva tú najhlbšiu náuku, aká len môže byť:

„Nakoniec vám chcem dať ešte jednu radu, drahé deti: vyvarujte sa každej márnej slávy, vyhýbajte sa ľudskej chvále, ani ju nikdy nehľadajte, usilujte sa páčiť jedine Bohu! Snažte sa napodobňovať svojho Nebeského Ženícha v jeho láske, miernosti a pokore. On má zaľúbenie v pokorných srdciach, takým dáva svoju milosť. Buďte k sebe láskavé, úprimne a srdečne sa navzájom milujte! A nikdy nezabudnite na tie tri slová, ktoré som vám už toľkokrát opakovala: *Trpieť, modliť sa a mlčať!*“

Môže byť niečo ešte viac „tereziánske“? A ešte viac kresťanské?

INTENZÍVNE ROKY – POSLEDNÉ SKÚŠKY

SMRŤ

Fyzický portrét

Predchádzajúca kapitola nám načrtla – aspoň dúfame – morálny a náboženský profil matky Alfonzy. Nebáli sme sa ju predstaviť istým spôsobom ako *druhú Teréziu*, ale takú, ktorá okrem svojej úžasnej mystiky bola zároveň ženou činu, zakladateľkou a vynikajúcou organizátorkou.

Skôr ako dopovieme jej životný príbeh, vieme si utvoriť obraz o jej telesnom výzore?

Aby sme k tomu dospeli, máme k dispozícii tri portréty zachytené jej súčasníkmi, ktorí boli očitými svedkami a veľmi dobre ju poznali.

Ako prvý uvádzame text farára Bussona z 9. mája 1849:

„Z celej osoby toho dievčaťa vyžaruje svätosť,“ píše Busson. „Vyzerá, že je duchom sústredená a neustále zjednotená s Bohom. Hovorí málo – len keď má tlmočiť dajaké pokyny, rady, napomenutia či slová útechy od svojho Nebeského Ženícha. Vtedy hovorí výrečne, živo a energicky. Keď nemá zavreté oči, upiera ich k nebesiam s detsky úprimnou nábožnosťou, ktorá chytí pozorovateľa za srdce. Niekedy sa pozerá aj na ľudí, ktorí s ňou hovoria; vtedy je jej pohľad prenikavý, skúmavý, no pritom láskavý; človek by povedal, že číta v ľudských dušiach. Hlas má melodický, zvonivý, ale slabý; vyjadruje sa ľahko, jasne a rozmanito. Postavou je síce chudá, no vôbec nie vyziabnutá. Ruky máva zvyčajne zložené na hrudi. Celý jej zovňajšok prezrádza jednu z tých anjelských duší, ktoré nemajú takmer nič spoločné s hmotným svetom.“

U farára Bussona nachádzame aj takúto zmienku: „Hoci jej tvár máva obyčajne vážny výraz, jej povaha vôbec nie je mrzutá; ľahko sa k ľuďom priblíži svojou úprimnou veselosťou.“

Ďalší portrét pochádza od obvodného lekára dr. Kuhna, ktorého prefektúra poverila, aby navštívil Alžbetu, ktorú v tej dobe nenazvali ináč ako „extatička“ – čo mimochodom svedčí o tom, že ju už vtedy považovali za záhadnú osobnosť, no veľmi sa o ňu zaujímali. Vo svojej obsiahlej správe, ktorú si farár Busson pozorne naštudoval, o nej hovorí: „Menovaná osoba prejavuje známky veľmi chatrného zdravia, má veľmi slabý hlas, uhladené vystupovanie, inteligentný výzor a na všetky moje otázky odpovedá s dokonalou prirodzenosťou, úplne nenútené a spôsobom, ktorý nenaznačuje žiadnu utkvélú predstavu ani akékoľvek náboženské vytrženie.“

Najdokonalejší portrét matky Alfonzy však máme od farára Glöcklera. Vieme, že pochádzal z Niederbronnu, kde sa narodil v roku 1831. Mal teda 18 rokov, keď vznikla kongregácia. Odvtedy mal neustále príležitosť vidieť ju zblízka, a preto je jeho svedectvo pre nás zo všetkých najcennejšie. V roku 1906 uverejnil v *Alsaských katolíckych novinách* štúdiu, v ktorej píše tieto riadky:

„Sestra Alfonza mala stredne vysokú, útlú a chudú postavu. V podlhovastej tvári jej žiarili oči, ktoré akoby pohľadom prenikali cez ľudí, s ktorými sa rozprávala. Jej ústa so zovretými perami pôsobili prísne a veliteľsky.“

Pokiaľ ide o nás, len čo sme zbadali jej fotografie, šokoval nás jej pohľad upretý priamo pred seba. Človek cíti, že preniká až do duše osoby, s ktorou sa rozpráva. Neprekvapilo nás zistenie, že mala dar čítať v ľudských srdciach. A jej „ústa so zovretými

perami“, ako píše farár Glöckler, vyvolávajú dojem pevnej vôle, silnej viery a neochvejnej rozhodnosti. No napriek tomu celkovo pôsobí veľmi jemne. Zložené ruky pripomínajú, že žije ustavične v Božej prítomnosti a jedine od Boha si vyprosuje svetlo pre svoje konanie.

Finančné ťažkosti

Vlastnosti, ktoré sme práve vymenovali, sa jej ako zakladateľke veľmi hodili a neprestajne ich musela využívať až do svojej smrti v roku 1867. V tejto kapitole, ktorá nás privedie až k jej poslednému okamihu, si pripomenieme len významnejšie okolnosti, v ktorých sa potvrdila jej autorita a energickosť.

V prvom rade musela čeliť finančným ťažkostiam. Tomu sa nedalo vyhnúť, keďže kongregácia sa rozrastala neuveriteľne rýchlo. Zo začiatku financie pribúdali úmerne s rozširovaním, no čoskoro vznikol výrazný rozdiel medzi potrebami a prostriedkami na ich pokrytie. Od roku 1853 vykazovali každý rok stratu. Aby ju vykryli, dostali nápad zaviesť vlastnú poľnohospodársku výrobu, ktorá by im zabezpečovala potraviny za nízku cenu a v zaručenej kvalite. Aby však nemuseli veľa platiť za pracovnú silu, rozhodli sa vytvoriť spoločenstvo bratov, ktorí by okrem slúženia kňazom pri oltári a šoférovania vozidiel na prepravu sestier ešte aj pracovali na poli. A skutočne sa im prihlásilo niekoľko dobrovoľníkov. Spoločenstvo bratov sa riadilo podobnými pravidlami ako spoločenstvo sestier. Jeho najvyššími predstavenými boli matka Alfonza a farár Reichard.

Odkúpili gazdovstvo, ktoré sa nachádzalo pri vstupe do Niederbronnu na ceste z Reichshoffenu. Tam sa usadila prvá skupinka bratov, ktorí si v roku 1854 založili kláštor a v roku 1856 postavili kaplnku.

V tom istom roku už mohli založiť aj druhú poľnohospodársku usadlosť na gazdovstve, ktoré sa rozliehalo v blízkosti obce Pont-à-Mousson. Kongregácii ho darovali dve rehoľníčky – vlastné sestry – ktoré len nedávno vstúpili do rehole a tieto pozemky boli ich dedičstvom. Hlavný pozemok bol v časti Singlange. Mali ešte jeden pozemok v časti Grelange, no v roku 1859 ho zakladateľka predala a namiesto neho kúpila ďalšie pozemky susediace s gazdovstvom v Singlange. Takto získali krásny statok s rozlohou 145 hektárov, z čoho 25 hektárov tvorili lúky. Pôsobilo tu pätnásť bratov. Ich duchovným vodcom bol farár Gapp, ktorý mohol o svojich rehoľníkoch napísať: „Ich horlivosť a zmysel pre obetavosť sa nedá ani slovami opísať.“

Na zavŕšenie svojho diela matka Alfonza založila ešte sirotinec, kde už onedlho mali asi štyridsať detí.

Gazdovstvo v Singlange bolo istý čas veľmi užitočné. Matka Alfonza aj farár Reichard tam radi chodievali, aby sa rozptýlili vo vidieckom prostredí a oddýchli si od svojich starostí a povinností. Najmä farár Reichard tam niekedy trávil dlhšie pobyty. Niektoré listy, ktoré písal matke Alfonze, sú plné pozitívnych štatistík o počte snopov pšenice, jačmeňa, raže a ovsu, či o počte vlečiek sena, lucerny a fazule.

Po niekoľkých rokoch hospodárenia však museli skonštatovať, že gazdovstvo v Singlange bolo pre kongregáciu veľkou príťažou. A tak roku 1870, tri roky po smrti dvoch predstavených kongregácie, usadlosť zatvorili.

Oberbronn

Ďalším prírastkom, ktorý bol však dôležitý celkom z iného hľadiska, bolo sídlo v Oberbronne. Nadobudli ho v roku 1857 a za pár rokov tam zriadili materský dom.

V roku 1857 mala kongregácia už osem rokov. „Klösterle“, čiže „Kláštorík“ už dávno nestačil svojou kapacitou. Na tom istom mieste mohli postaviť väčší kláštor. Matka Alfonza len s ťažkým srdcom opúšťala svoj drahý „Kláštorík“, aby sa presťahovala do nového kláštora. Ako sama vravievala: dostala v ňom toľko milostí! Ani tento nový kláštor však už nestačil. Postulantky prichádzali zo všetkých strán a už ich nemali kde ubytovať. Spomeňme si, čo povedal pán de Cissey: mohli prijať len štvrtinu uchádzačiek! Naši dvaja zakladatelia sa preto rozhodli, že poskytnú svojim rehoľníckam rozľahlejší dom a vytvoria noviciát, kde by mohli prijať každého, kto sa prihlási. V Niederbronne však už nebola možnosť na rozšírenie. Medzitým sa dozvedeli, že starobylý zámok v Oberbronne, vzdialený tri kilometre, je na predaj. Farár Reichard sa informoval o cene: 60 000 frankov. Bola to veľká suma, no neodradilo ich to. Výhody boli také veľké, že nemali dôvod váhať. Aj okolie zámku bolo nádherné. Nemohli si predstaviť kúzelnejšie miesto na úpätí kopca Wasenköpfel, výbežku pohoria Vogézy, ktorý sa vypína nad krásnou rovinou, tu a tam posiatou malebnými dedinkami. Keď bola usadlosť zariadená, novickám kongregácie poskytovala samotu na rozjímanie v krásnom parku so storočnými alejami, mohutnými a majestátnymi stromami, dokonalú oázu pokoja a ticha. Tu sa rozjímanie a modlitby vznášali k Bohu spolu so spevom vtákov, vôňou kvetov a bzukotom včiel.

Usídlenie sa v starobylom zámku však nijako neodporovalo kláštornej chudobe. Jediný luxus – aj to len v relatívnom zmysle – sa nachádzal v kaplnke, ktorej chór bol vyzdobený nádhernými portrétmi svätého Alfonza, svätej Terézie a svätého Jozefa, ktorého matka Alfonza ustanovila za „pestúna“ a hlavného patróna materského domu aj celej kongregácie. Noviciát v oberbronskom zámku otvorili 24. júna 1858, presne pol roka po zakúpení usadlosti. Matka Alfonza síce zostala v Niederbronne, ale veľakrát musela prejsť peši alebo v prípade potreby autom tri kilometre, ktoré ju delili od jej drahých novíciek, aby ich posilnila svojim povzbudením a mocou svojej prítomnosti, ktorú všetky novicky veľmi citlivo vnímali.

Treba dodať, že v roku 1870 sa noviciát premiestnil späť do Niederbronne, odkiaľ sa v roku 1880 presunul nazad do Oberbronne, kde funguje dodnes.

Rozširovanie

Ako sme povedali, priestory v Niederbronne už boli nedostatočné, čo svedčí o tom, že počet sestier stále narastal. Zároveň pribúdali aj žiadosti o zriaďovanie nových domov v štrasburskej diecéze i v diecézach Metz a Speyer. Na tomto mieste treba stručne vymenovať novozaložené domy, aj keď to bude len suchá štatistika. Nezabúdajme, že každý dom predstavoval starosti navyše ako pre zakladateľku, tak aj pre zakladateľa, no zároveň potvrdzoval užitočnosť kongregácie aj pribúdajúcich zariadení, ktoré pokračovali v jej činnosti a službe.

Do besançonskej diecézy, kde pôsobil farár Busson, veľký obdivovateľ kongregácie, ktorý sa stal jej neúnavným šíriteľom, prišli sestry najprv v roku 1853 do obce Ornans a neskôr v roku 1862 do obce Marnay. V diecéze Nancy sa usadili v roku 1853 v obci Pont-à-Mousson, v roku 1855 v Lunéville a v roku 1856 v obci Toul. Čo sa týka diecézy Saint-Dié, tu vznikali domy v priebehu rokov 1855 až 1867 v obciach Épinal, Tendon, Saint-Dié a Gérardmer. Jeden dom založili tiež v obci Langres v roku 1857 a ďalší dom v obci Châlons-sur-Marne v roku 1859.

Rozširovanie kongregácie sa však nezastavilo pri hraniciach Francúzska ani pri falckom obvode v Bavorsku. V rozmedzí rokov 1855 a 1867 vzniklo až trinásť domov v diecéze Wurtzburg, osem domov v Mníchove, dva v Eichstätte, päť v diecéze Freiburg im

Breisgau a päť v diecéze Mainz. Kongregácia napokon prenikla až do rakúskej Viedne a maďarského Rábu.

Kongregácia už teda nemohla byť pod diecéznou správou. Už niekoľko rokov pôsobila vo viacerých diecézach, na základe čoho mala podliehať priamo Rímu.

Bolo potrebné získať schválenie Svätej stolice. V tejto veci prišiel podnet zo strany samotného Ríma.

Schvaľovací dekrét

Kongregácia biskupov a rehoľníkov, ktorá má na starosti rehoľné spoločenstvá vo všeobecnej Cirkvi, nemohla prehliadnuť existenciu Kongregácie dcér Božského Vykupiteľa. Pokiaľ spoločenstvo pôsobilo len v rámci jednej diecézy, nemala dôvod sa tým nijako zaoberať. Keď sa však kongregácia tak rýchlo rozrastala, bolo treba cirkevnoprávne usporiadať podmienky jej existencie a rozvoja. Už samotný názov mohol zniet' zavádzajúco a viesť k zámene s Kongregáciou Najsvätejšieho Vykupiteľa (redemptoristky), ktorá vznikla ešte predtým. Dňa 16. januára 1858 si preto kardinál prefekt vyžiadala od štrasburského biskupa Raessa správu o kongregácii a jej cirkevnoprávnom postavení. Nato mu 2. februára poslal biskup odpoveď, v ktorej vysvetľuje charakter, cieľ a existenčné podmienky kongregácie založenej v Niederbronne. Biskup zdôraznil, že rehoľné rúcho kongregácie sa mu zdalo dostatočné na to, aby sa jej členky odlišili od ostatných reholí.

Pripustil, že kongregácia doposiaľ získala schválenie iba od neho, k tomu však možno pripojiť aj nepriame schválenie biskupov diecéz, v ktorých boli zriadené ďalšie domy.

Biskup ďalej píše, že považoval za potrebné najprv počkať, kým sa kongregácia osvedčí a prejaví známky dostatočnej životaschopnosti a trvácnosti, a až potom požiadať o pápežské schválenie. Vo svojom liste však vzápätí vyjadril veľmi silnú túžbu získať toto schválenie.

Aby to Mons. Raess docielil, 12. decembra 1858 poslal obežník biskupom rôznych diecéz, do ktorých sa kongregácia rozšírila, so žiadosťou, aby mu poslali písomné svedectvo o živote sestier a ich dielach, ktoré by následne mohol predložiť Svätej stolici. Biskupi na túto výzvu bez váhania reagovali. Ich odpovede boli jednoznačne pochvalné, ba priam srdečné. Všetci chválili obetavosť sestier a vzdávali česť dobročinnnej práci kongregácie. Ako príklad uvedme aspoň vyjadrenie biskupa zo Saint-Dié, ktoré je súčasťou spisu a je vo francúzštine, zatiaľ čo ostatné odpovede sú takmer všetky v latinčine: „Vyhlasujem pred Bohom, že svojím príkladným a svätým životom, skromnosťou a láskou k chudobným a chudobe šíria príjemnú vôňu Ježiša Krista na miestach, kde bývajú; že vynikajú horlivou a oddanou láskou voči trpiacim údom Spasiteľa; a že mám hlbokú túžbu vidieť, ako sa rozrastajú uprostred môjho stáda. Na základe toho usudzujem, že táto nová kongregácia si zaslúži podporu zhora, o ktorú v tejto chvíli žiada Jeho Svätosť, a ochotne sa pripájam k mojím cteným kolegom, prosiac o významnú priazeň v podobe apoštolského schválenia.“

List bol napísaný 20. decembra 1858. Všetky ostatné listy – a bolo ich mnoho – sú ladené tým istým tónom a vyjadrujú tú istú myšlienku.

Jedine kardinál Rauscher, viedenský arcibiskup, popri vyzdvihnutí obetavosti sestier voči chorým a ich úspešnej starostlivosti o siroty vyjadril pranie, nech sa premenujú na Sestry Najsvätejšieho Spasiteľa, aby nedošlo k ich zámene s vykupiteľkami.

Ako neskôr uvidíme, Svätá stolica zobrala túto pripomienku veľmi vážne.

Keď už mal Mons. Raess všetky tieto dokumenty, 29. novembra 1859 sa obrátil na Rím a Svätému Otcovi poslal písomnú žiadosť v latinčine. Stručne v nej opísal vznik niederbronnskej kongregácie, jej cieľ, pravidlá a dobro, ktoré doposiaľ vykonala.

Tak ako vždy, skôr ako z Ríma poslali odpoveď, záležitosť najprv dlho a podrobne skúmali. Napokon však vyhovelí žiadosti štrasburského biskupa a 7. mája 1863 Kongregácia biskupov a rehoľníkov vydala *schvaľovací dekrét*.

Tento vytúžený dekrét bol však sprevádzaný určitými podmienkami, ktoré boli dosť významné:

Po prvé, rehoľa sa odteraz bude označovať názvom „*Kongregácia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa*“. Po druhé, pravidlá musia byť upravené tak, aby boli ucelenejšie a zvýšila sa ich jednotnosť a zreteľnosť. Po tretie, musia sa do nich zapracovať najmä dôležité prípady, v ktorých generálna predstavená bude potrebovať súhlas svojej rady, napríklad v otázkach týkajúcich sa dovolenia prijať rehoľné rúcho a zložiť rehoľné sľuby, či v otázkach predaja, pôžičiek a zmlúv. Po štvrté, keďže išlo o kongregáciu rozšírenú vo viacerých diecézach, bolo treba pamätať na stále pravidlo Svätej stolice, ktoré v takýchto prípadoch zakazuje biskupovi diecézy, kde sa nachádza materský dom, prevziať správu nad kongregáciou a menovať generálnu predstavenú, aby tým biskup nezasahoval do právomoci biskupov ostatných diecéz. Svätá stolica v tomto prípade dovoľuje miestnemu biskupovi konať iba ako vyslanec Svätého otca a z tohto titulu predsedáť volebnej generálnej kapitule, potvrdiť voľbu generálnej predstavenej a poslať správu o jej zvolení Kongregácii biskupov a rehoľníkov. Po piate, generálna predstavená, ktorá je volená na šesť rokov, nemôže zostať v úrade počas ďalšej šesťročnice, jedine so súhlasom miestneho ordinára, pokiaľ sa ešte nekonala nová volebná generálna kapitula. Po šieste, každá sestra so zloženými sľubmi môže voľne nakladať so svojím dedičstvom, či už v prospech kongregácie alebo v prospech inej osoby. Po siedme, novicky musia zostať v dome noviciátu a počas celej doby noviciátu ho nesmú opustiť. Po ôsme, v pravidlách bude určené, že generálna predstavená je povinná každé tri roky podávať presnú správu o stave kongregácie.

Tieto podmienky neobsahovali nič špeciálne. Sú to podmienky, aké Svätá stolica ukladá všetkým rehoľným spoločnostiam, ktoré chcú získať pápežské schválenie. Viaceré z týchto opatrení dovtedy v Niederbronne nedodržiavali. Biskup Raess, ktorý mal nechcejnú dôveru k matke Alfonze i farárovi Reichardovi, im nechával voľnú ruku pri riadení kongregácie, ktorú sami založili. Napriek tomu sa však objavili kritické a odmietavé postoje, ktoré mohli ohroziť budúcnosť kongregácie. A tak skôr než prejdeme ďalej, musíme sa o nich zmieniť.

Aféra Martin

Súčasťou spisu k procesu blahorečenia je celá kôпка dokumentov týkajúcich sa záležitosti, ktorú by sme mohli nazvať aféra Martin.

Farár Martin bol veľmi znamenitý a horlivý kňaz, ktorý bol riaditeľom Slobodného gymnázia v Colmare a zároveň pôsobil ako spovedník spoločenstva sestier v tomto meste. Ako spovedník si vypočul sťažnosti istých sestier, podľa ktorých sa zakladateľka nie vždy dostatočne zastáva miestnych predstavených, na ktoré sa ich zverenkyne ustavične sťažujú. Od viacerých ľudí zvonku tiež počul názor, že kongregácia pôsobí v príliš mnohých a rozličných dielach, čo oslabuje jej dobré fungovanie. Tieto poznámky, ktoré sa k farárovi Martinovi doniesli, veľmi úctivo predložil biskupovi. Nato si vymenili niekoľko listov, v ktorých farár Martin kritizoval najmä skutočnosť, že zakladateľka sa pri svojich rozhodnutiach vôbec neradí s radou kongregácie. Zdôraznil, že cirkevné právo ukladá generálnej predstavenej povinnosť, aby sa vo všetkých dôležitých veciach poradila so svojou radou. Ako sme pred chvíľou videli, v tomto bode mu dala Svätá stolica jednoznačne za pravdu. Z tohto celého však vznikol akýsi spor medzi farárom Martinom a matkou Alfonzou. Každý z nich to myslel dobre. No debata sa postupne vyhrocovala. Farár Martin žiadal, aby sa

dôkladne prepracovali pravidlá kongregácie. Aj v tomto by s ním Svätá stolica súhlasila. Zdá sa však, že niekedy zachádzal príliš ďaleko. Máme k dispozícii jednu veľmi detailnú správu, v ktorej vyjadruje svoju kritiku neuveriteľne dôrazne a nástojčivo a v závere sa rozhorčuje nad postojom biskupa voči jeho osobe. Mons. Raess totiž podľa všetkého nemienil nijako riešiť jeho pripomienky a jeho najlepšie argumenty považoval za nepodstatné. Treba však povedať, že farár Martin zveličoval, napríklad žiadal biskupa, aby zakladateľke určil generálnu asistentku.

Tieto skutočnosti uvádzame preto, lebo podľa nás to boli tie najbolestnejšie skúšky, aké matka Alfonza musela v tomto období svojho života prekonať. Bola z toho doslova chorá a farár Reichard o tom podával alarmujúce správy biskupovi. Aby sme si vedeli presne predstaviť zakladateľkine pocity, stačí len uviesť nasledujúci list, ktorý napísala pravdepodobne v októbri 1862 riaditeľovi gymnázia v Colmare:

„Vážený pán Martin, prosím Vás, aby ste mi už viac nepísali ani so mnou nehovorili. Vaše rady neberiem vôbec do úvahy; nech zostanú na Vašom gymnáziu a kláštor v Niederbronne nechajte na pokoji. Nemáte na to žiadne oprávnenie. Za svoje konanie sa zodpovedám svojmu biskupovi a svedníkovi, nikomu inému. Prichádzate s predpojatými reformami, ktorými Vás nikto nepoveril. Poprosím pána biskupa – ak to Jeho Excelencia bude považovať za vhodné – aby sa tých údajne dotknutých sestier opýtal na dôvody ich zarmútenia a podľa toho mohol vykonať nápravu.“

Mons. Raess už zrejme chcel ukončiť tieto nepríjemné diskusie, a tak 29. apríla 1863 – teda ešte predtým, než prišiel *schvalovací dekrét* od Svätej stolice – napísal matke Alfonze list s veľmi rozumnými pokynmi, pričom jej nijako nevyčítal jej doterajšie konanie:

„Z rôznych strán stále vychádzajú snahy roznečovať nespokojnosť vo vnútri kongregácie,“ píše biskup, „a s bolesťou konštatujem, že útoky sú namierené najmä proti predstavenej. Z tohto dôvodu, ctihodná matka, je treba ešte naliehavejšie prosiť Pána Boha, aby Vám pomáhol svojou milosťou a udelil Vám predovšetkým dar sily a rozumu, aby ste si získali srdcia ľudí, upokojili ich svedomie a umlčali neprajníkov. Anjelská trepezlivosť a miernosť, umŕtvanie a ustavičné sebaovládanie, dobrota a materinská láska ku každému, zabúdanie na všetko, čo nás zraňuje, vládnuť a zhovievavosť, snaha vyhýbať sa všetkému, čo by mohli ľudia vnímať ako zbytočný luxus či osobnú slabosť, a úsilie zahnať akýkoľvek pocit nedôvery či neopodstatnenej zatrpknutosti týkajúcej sa čisto osobných záležitostí – všetky tieto a ešte ďalšie čnosti, ctihodná matka, sú nadprirodzené vlastnosti, ktoré v hojnej miere potrebujeme v našom postavení a obzvlášť vtedy, keď na nás útočia zlé jazyky.“

Boli to veľmi múdre rady. Matka Alfonza ich určite prijala s hlbokým rešpektom. Nenachádzame v nich však ani najmenší náznak nesúhlasu zo strany biskupa. Je jasné, že keby bol Mons. Raess uznal opodstatnenosť množstva kritických poznámok farára Martina, musel by zvoliť úplne iný tón prejavu. Určite by odporcov zakladateľky nepovažoval za „neprajníkov“ ani „zlé jazyky“.

Biskupov zásah nedokázal úplne upokojiť situáciu, pretože po októbri 1864 dostal Mons. Raess dokument, ktorý zrejme tiež napísal farár Martin, ktorý sa v ňom veľmi nepekne vyjadruje o úbohej matke Alfonze, ako môžeme vidieť z nasledujúcich riadkov:

„Od októbra 1860 už nemáva žiadne vízie či nadprirodzené dary. Pokiaľ ide o dokonalosť, upadla hlbšie než na cestu očisťovania. Je taká nedokonalá, aká len môže byť. Príčinou toho všetkého je jej pýcha...“

Autor tohto pamfletu sa snaží predložiť aj mnohé dôkazy tejto pýchy: vraj sa vychvaľuje, že v Nemecku a Rakúsku ju majú vo veľkej úcte. Stále si o sebe namýšľa, že je mimoriadne naplnená a osvietená Bohom. Dovoľuje si dávať náboženské nauky sestrám a bratom, „hoci nemá žiadne asketické vedomosti“, kvôli čomu sa už dopustila mnohých omylov. Vyhlasuje, že napriek tomu dáva oveľa lepšie nauky ako duchovný predstavený, či dokonca samotný farár Reichard. Zdlhávo sa tam omieľajú tie isté výčitky a ešte ďalšie.

Ako najvážnejšiu vec autor uvádza trest, ktorý uložila jednej sestre za zjavnú neposlušnosť: nedovolila jej prijať sväté prijímanie.

V tejto správe plnej horkosti je však najmenej jeden rozpor. Autor najprv tvrdí, že od októbra 1860 už nemá žiadne vízie, ale ďalej píše: „Od októbra 1864 sa jej zdá, že má znovu vízie.“ No hneď za tým dodáva: „Je to však len ilúzia, lebo z toho všetkého, čo predpovedala aj s časovým určením, sa ešte nič nesplnilo. To dokazuje, že ide len o ilúziu. Keby jej Boh chcel niečo zjaviť, najprv by jej odhalil stav vlastnej duše...“

Ďalej už netreba pokračovať. Ak sme pokladali za svoju povinnosť uviesť aj takéto obvinenia, je to preto, že historik nesmie zamlčať nič z toho, čo vie a čo nájde vo svojich prameňoch. Navyše, matka Alfonza po celý svoj život už od doby, kedy začala byť známou, neustále zakúšala protivenstvá. Nebolo však rovnako veľa protivenstiev aj v živote Terézie z Avily, ktorá bola jej veľkým vzorom? A jej drahý Alfonz de Liguori – vari nebol na sklonku života istý čas vylúčený zo svojej vlastnej kongregácie?

Pápežské schválenie

Na kritiku matka Alfonza odpovedala jednoducho – a možno trochu sucho: „Mám biskupa a svojho spovedníka.“ A mala pravdu. Oni mali právo súdiť, a nie ľudia, ktorí videli veci len z diaľky.

Výčitka, že už nemá žiadne vízie, nám pripadá obzvlášť detinská. Už sme viackrát povedali, že svätosť nespočíva vo víziách. Dôkazom toho, že štrasburský biskup, hlavný posudzovateľ tejto veci, nezmenil svoj postoj voči matke Alfonze a jej dielu, je skutočnosť, že 7. novembra 1865 po prepracovaní pravidiel kongregácie podľa pokynov Svätej stolice poslal ich text do Ríma aj so žiadosťou o definitívne schválenie Kongregácie sestier Najsvätejšieho Spasiteľa.

Tentoraz na odpoveď nemuseli dlho čakať. Dekrétom z 11. apríla 1866 bola rehoľa oficiálne a cirkevnoprávne uznaná ako „kongregácia s jednoduchými sľubmi podliehajúca generálnej predstavenej“. Pokiaľ ide o pravidlá, Rím usúdil, že potrebujú ešte niekoľko úprav, preto ich schválenie odložil na neskorší dátum.

Pápežské schválenie prinieslo veľkú radosť matke Alfonze aj všetkým jej sestram. Rozhodli sa osláviť túto udalosť veľkolepou oslavou, ktorú naplánovali na 12. júna 1866. Bola to jedna z posledných chvíľ útechy pre oboch predstavených a zakladateľov. Farár Reichard mal vtedy 70 rokov. Cítil, že už ho opúšťajú sily. Ruka sa mu tak triasla, že ledva dokázal čitateľne písať. Hovoril, že už nevládze a naozaj nevládal. Matka Alfonza vtedy prekonala ešte oveľa bolestnejšie skúšky než tie, o ktorých sme písali. Tvár mala vychudnutú ako nikdy predtým. V očiach však mala stále rovnakú iskru a v srdci rovnakú lásku.

Na oslave 12. júna mal príhovor kňaz, ktorý sa neskôr stal – čo vtedy ešte nikto netušil – akoby „druhým zakladateľom“ kongregácie: farár Simonis, profesor Svätého písma vo veľkom seminári v Štrasburgu. So zápalistou výrečnosťou dokázal vyjadriť radosť celej kongregácie a následne predniesol chválospev, v ktorom pripomenul už dosiahnutý cieľ a víťazstvá. „Ako je možné, že z takého skromného začiatku vzišiel taký veľký výsledok,“ zvolal rečník, „a z takého malého semienka vyrástol taký veľký strom?“

Simonis teda konal tak, ako konáme aj my: súdil *podľa ovocia*. Veď toto je to najdôležitejšie kritérium a jediné, ktoré by malo závažiť. Uviedol aj čísla: kongregácia má už 700 sestier, ktoré obetavo pôsobia v 80 domoch.

Svoj príhovor oduševnene zakončil slovami:

„Je to pre vás veľká vec, že pred zrakom priateľov i nepriateľov ste pod ochranou pápeža. Aj keď ste dnes dosiahli vonkajšiu slávu, ešte viacej vzrástla vaša vnútorná dôstojnosť pred zrakom Boha a Cirkvi. Vaše rehoľné sľuby sú odteraz akoby odovzdané

do rúk pápeža a Ježiš Kristus ich prijme v osobe svojho najvyššieho zástupcu na zemi. Na základe tohto vzťahu ste odteraz priamymi dcérami Svätej stolice a budete pripočítané k slávnym rádom, ktoré sú najkrajšou ozdobou Cirkvi a jej najsladšou útechou.“

Matka Alfonza údajne po tejto oslave oznámila sestram v jej blízkosti, že kňaz, ktorý predniesol príhovor, bude jedného dňa poverený vedením kongregácie, hoci v tom čase tomu nič nenasvedčovalo. Týmto vyvrátila tvrdenia, že už nemáva žiadne prorocké vízie. Skutočnosť je taká, že neprešlo ani šesť rokov a farár Simonis bol povoláný, aby viedol zasvätené duše kongregácie. Mons. Kannengiesser, ktorý napísal jeho životopis, uvádza, že s obľubou často pripomínal predpoveď matky Alfonzy. On sám to podáva ako zaručený fakt.

Tri osamostatnenia

Krátko pred oslavou, o ktorej sme pred chvíľou hovorili, matka Alfonza a farár Reichard pocítili najväčšiu bolesť, akú im ich spoločné dielo mohlo spôsobiť popri mnohých radoostiach, ktoré im prinieslo.

Na predchádzajúcich stránkach sme citovali list farára Reicharda, v ktorom písal farárovi Bussonovi, že kongregácia je vo Francúzsku takmer prenasledovaná, no v Nemecku sa teší veľkej podpore.

V roku 1865 sa však situácia podivuhodne zmenila. Zdá sa, že najmä kvôli nacionalistickým sklonom sa od roku 1865 v nemecky hovoriacich krajinách prejavovala čoraz hrozivejšia strata náklonnosti, zatiaľ čo vo francúzskych diecézach susediacich so štrasburskou sa kongregácia rýchlo rozvíjala.

V liste z 20. apríla 1865 už môžeme vidieť obavy, ktoré naplňali srdce farára Reicharda. Napriek týmto obavám však prejavuje, ako vždy, úplnú odovzdanosť do Božej vôle:

„Bezvýhradne sa odovzdávame do Božej prozreteľnosti,“ píše farár Reichard. „Uspokojuje nás vedomie, že všade, bez ohľadu na krajinu, kde sestry pôsobia, tvoria jednu a tú istú rodinu podriadenú tej istej autorite, sú vedené tým istým duchom a sledujú ten istý cieľ...“

Po tom, ako nechal voľný priebeh svojmu znepokojeniu, v tom istom liste napísal:

„Ach, táto svätá jednota! Prečo sa ju teraz snažia rozbiť? Prečo sa usilujú vniestiť rozdelenie do kongregácie? Načo pripravujú osamostatnenie od pôvodného materského domu vytvorením nových materských domov pod vedením nových generálnych predstavených? Kto podnecuje takéto rozkladné konanie?“

Nakoniec sa dotkol pravej príčiny, ktorú sme už naznačili, a veľmi jasne napísal:

„Má sa toto dielo *stať obeťou národnostných predsudkov*, ktoré v priebehu stáročí už napáchali v Cirkvi toľko zla?“

Odhaliť teda podstatu problému. Jeho múdre a vznešené úvahy však nedokázali ničomu zabrániť.

V roku 1866 sa totiž v priebehu niekoľkých mesiacov viaceré domov založených mimo Francúzska oddelilo od materského domu v Niederbronne a vytvorili sa tri nové kongregácie. Verné zostali domy vo Falcku, v Bádenskom veľkovojsvodstve a časť domov v Bavorsku.

Prvý podnet prišiel z Rakúska od predstavenej domu vo Viedni. Dňa 21. marca 1866 sestra M. Teofila spolu s 24 sestrami vyhlásila, že sa definitívne oddeľujú od Niederbronne a idú si zriadiť samostatný materský dom.

V ten istý deň sa sestra Vasilisa, predstavená domu v Ödenburgu, čo je nemecký názov maďarského *Šopronu*, so svojimi 13 sestrami pridala k vyhláseniu viedenského domu.

O tri mesiace nasledoval dom vo Wurtzburgu. Bavorský kráľ 6. júna 1866 uznal tento dom ako materský dom a udelil mu právne výsady. Následne 15. júna wurtzburský biskup prijal kráľove uznesenia a domy vo svojej diecéze vyhlásil za nezávislé od Niederbronnu.

Treba povedať, že nie všetky sestry súhlasili s týmito rozhodnutiami. Väčšina z nich sa vrátila k materskému domu v Alsasku.

Táto dojemná vernosť, hoci bola veľmi cenná, nemohla odstrániť pocit roztrieštenosti, ktorý doliehal na kongregáciu a predovšetkým na jej zakladateľku a zakladateľa. Rozdelenie už bola hotová vec a nedalo sa s tým nič robiť. Tri nové kongregácie – viedenská, šopronská a wurtzburská – sa od svojho osamostatnenia utešene rozrastali a v septembri 1948 mali dokopy približne toľko sestier so zloženými sľubmi, koľko ich bolo v materskom dome v Oberbronne: 5 254 sestier v 690 domoch.

V čase rozdelenia to však bol tvrdý úder. Spomenuli sme, že superior Simonis vo svojom príhovore na oslavách udelenia pápežského schválenia uviedol počet 700 sestier v 80 domoch. V čase úmrtia matky Alfonzy, o ktorom si teraz povieme, sa tento počet znížil na 372 sestier v 74 domoch.

Smrť zakladateľky a zakladateľa

Nemôžeme sa ubrániť presvedčeniu, že trojnásobné rozdelenie kongregácie, o ktorom bola reč, zasadilo smrteľný úder zdraviu zakladateľky aj spoluzakladateľa.

Táto ťažká skúška ukrutne doliehala na jedného aj druhého. Nikto z nich sa však nesťažoval, iba ak samotnému Bohu, od ktorého si vyprosovali odvahu k podriadenosti a odovzdanosti. Ani jeden z nich nezanedbával svoje povinnosti. A to aj napriek tomu, že mnohokrát sa u oboch prejavovali známky podlomeného zdravia.

V auguste 1866 sa matka Alfonza mala vydať na okružnú cestu po Hornom Porýní. Večer pred svojím odchodom pocítila slabosť, ktorá ju donútila cestu odložiť. Farár Reichard v tom čase oddychoval v Singlange. Ihneď ju písomne pozval, aby sa k nemu pridala a prišla sa pozrieť na zber úrody, ktorá vyzerala sľubná. Nemohla to však prijať a 24. septembra odišla do Colmaru. Presnejšie povedané, vyrazila až o deň neskôr, lebo ju postihlo prudké vracanie. Podľa všetkého ju to silno zasiahlo. Farárovi Reichardovi poslala obrázok, ktorý si mal vložiť do breviára. Na zadnej strane obrázka na jej žiadosť zapísali jej predsavzatia. Naliehavo prosí toho, ktorý je stále jej predrahou vodcom, aby sa úpenlivo modlil, aby mala silu ich dodržiavať.

Matka Alfonza pokračuje vo svojej ceste po Hornom Alsasku, kde prechádza cez obce Rouffach, Guebwiller, Soultz, Issenheim, Orschwihr, Thann, La Chapelle a napokon Mulhouse. Všade ju prijímajú s veľkou úctou. Máme k dispozícii list, ktorý napísala farárovi Reichardovi z Mulhousu, v ktorom sa pošťožovala, že počas pobytu v tomto meste od neho nedostala žiaden list. Jej zármutok vyznieva až srdcervúco:

„Keď ste sa tak málo zaujímali o úbohú ctihodnú matku,“ píše Alžbeta, „už Vám viac nebudem písať. Dúfam len, že si na mňa spomeniete aspoň v modlitbách!“

A tu sa dostávame do roku 1867, ktorý bude pre obidvoch posledným.

Matka Alfonza, ktorá sa cítila čoraz viac unavená, sa na jar rozhodla, že si pôjde trochu oddýchnuť do Singlange. Bolo to v máji. Príroda sa odela do celej svojej krásy. Pre matku Alfonzu, ktorá odjakživa milovala vidiek, to boli veľmi príjemné dni, no zároveň posledné. V prvý júnový deň sa vrátila do Niederbronnu a nevládala vstať z postele. Všetci v jej blízkosti už boli zvyknutí na jej prechodné stavy únavy, a tak sa nikto príliš neznepokojoval jej ťažkosťami. Ošetrovali ju dve z jej rehoľníčok: sestra Adelinde, ktorá ju onedlho nasledovala, a sestra Marie-Lucia.

Je zvláštne, že jej posledná choroba prebehla v tichu, ktoré ani sám historik nedokáže prelomiť. Tá, ktorá toľko hovorila, poučala, viedla, utešovala a povzbudzovala, sa zrazu odmlčala. Jej vznešenú dušu vtedy zaiste naplňala jediná myšlienka, ktorú možno zhrnúť tromi slovami: *Trp, mlč a modli sa!*

Na čo zomrela, nevedno. Dostala vysokú horúčku sprevádzanú blúznením. Počas toho júna však mala aj pokojné stavy, ktoré využívala na vybavovanie záležitostí kongregácie. Sestry, ktoré sa o ňu starali, si napriek tomu čoraz viac uvedomovali, že umiera. Bolo treba informovať spoluzakladateľa, ktorý bol tiež stále unavený a oddychoval v Singlange. Prišiel v polovici júla, keď ešte netušil, že sa blíži aj jeho koniec.

V dokumentoch k procesu blahorečenia sa nachádza presný opis posledných dní zakladateľky, ktorý podala sestra Léonie v roku 1931. Vyberáme z neho nasledujúce úryvky:

„Počas poslednej choroby ctihodnej matky Alfonzy Márie som sedela na lavičke pred jej izbou spolu s novicmajsterkou a ďalšími sestrami, keď tu z izby vyšiel ctihodný predstavený Reichard a povedal nám: ‚Moje drahé sestry, počujte, čo mi práve ctihodná matka povedala: ‚vraj umriem ešte skôr než ona!‘ (Na tomto mieste sestra Léonie poznamenáva, že už si presne nepamätá, či predstavený povedal ‚ešte skôr než ona‘ alebo ‚ešte dnes‘.) Ctihodný predstavený bol vtedy zdravý, no keď sa vrátil domov, zasiahla ho mŕtvica a pár dní nato zomrel – týždeň pred smrťou zakladateľky.“

K tejto autentickej výpovedi doplníme ešte chýbajúce dátumy. Dňa 22. júla matka Alfonza upadla do bezvedomia. Pre farára Reicharda to bol taký silný šok, že dostal porážku a 24. júla zomrel. V tom čase bola matka Alfonza v agónii. Uvedomovala si, že jej duchovný vodca zomrel? Niektoré výroky, ktoré údajne vyslovila, tomu naznačujú.

Pýtala sa, ako sa má, a keď jej povedali, že sa má dobre, vyriekla túto záhadnú myšlienku: *Áno, naozaj: tam, kde je teraz, je mu dobre!*

V deň pohrebu nezvonili zvony, aby neupútali jej pozornosť, ale vraj vtedy zašepkala: „Taja to predo mnou, teraz má pohreb!“

Dožil sa 71 rokov.

Matka Alfonza naveky usnula 31. júla vo veku 53 rokov.

Tak ako bola zakladateľka spojená so svojím vodcom počas života, Božím riadením bola s ním spojená aj v smrti a spojení boli aj v hrobe.

Dňa 2. augusta 1867, na sviatok svätého Alfonza de Liguori, jej milovaného patróna, odprevadilo matku Alfonzu na miesto posledného odpočinku dvesto sestier, ktoré týždeň predtým odprevadili telesné pozostatky svojho duchovného otca.

Keďže biskup bol v tom čase v Ríme, pohrebný obrad viedol jeden z jeho generálnych vikárov, otec Rapp.

Sestry, ktoré matku Alfonzu najlepšie poznali, nemohli pri jej hrobe zakryť svoju bolesť ani úctu voči nej.

„Veľká je moja bolesť,“ napísala novicmajsterka, sestra Marie-Joseph, biskupovi Raessovi v liste z 3. augusta, „tá, ktorú som tak veľmi mala rada, už nie je medzi nami. Odišla, aby mohla v nebi dostať odmenu za svoje veľké čnosti. *Bola to svätá žena! Za tých osemnásť rokov, čo som strávila po jej boku, som sa mohla stále učiť z jej čností, dobroty a obetavosti pre nás a pre dielo, ktoré jej Boh zveril!*“

O šesťdesiatštyri rokov neskôr sestra Léonie, ktorej svedeckú výpoveď k diecéznemu procesu blahorečenia sme vyššie citovali, vyhlásila: „Všetky sestry – až na pár vzácných výnimiek – mali k ctihodnej matke hlbokú úctu. Väčšina z nich verila jej predpovediam, no niektoré boli skeptické, pretože určité „predpovede“ sa následne nesplnili. Ja sama viem, že niektoré predpovede sa splnili, aj keď si ich už do detailu nepamätám.“

A táto sestra, ktorá bola vo svojom úctyhodnom veku jednou z posledných žijúcich súčasníčok zakladateľky kongregácie, zakončila svoju výpoveď týmito slovami:

„Vždy som mala vysokú mienku o jej svätosti... Po jej smrti ju väčšina sestier začala ihneď prosiť o orodovanie. V jednom zo svojich príhovorov zakladateľka povedala svojim sestrám: ‚Prosím nášho Pána o milosť, aby sa po mojej smrti na mňa zabudlo, aby o mne nikto viac nehovoril.‘“

Nebolo v Božom úmysle vypočúť jej pokornú modlitbu. Práve naopak, keďby táto životopisná kniha pomohla odhaliť svetu zaujímavú osobnosť matky Alfonzy Márie!

POKRAČOVANIE DIELA (1867 – 1958)

Matka Adelinde (1867 – 1885)

Až po smrti obidvoch zakladateľov, ktorí odišli takmer súčasne, sa v plnej miere prejavila moc ich života, ktorý z Božej milosti zasvätili spoločnému dielu – Kongregácii Najsvätejšieho Spasiteľa.

Životaschopnosť tejto rehole je najlepším dôkazom o čnostiach jej zakladateľov. Veríme, že to bude ešte zreteľnejšie, keď si pripomenieme, čo nasledovalo potom.

Na generálnej kapitule, ktorá sa zišla 22. septembra 1867, aby zvolila novú generálnu predstavenú, najviac hlasov získala sestra Marie-Adelinde. Mala iba tridsaťdva rokov. Jej zásluhy museli byť všetkým dobre známe, keď k nej mali takú veľkú dôveru.

Je zaujímavé, že farár Martin v jednom zo svojich listov určených biskupovi Raessovi, v ktorých niekedy veľmi trpkó kritizoval zakladateľku, napísal: „Súčasná asistentka, sestra Adelinde, je *neschopná* a navyše *chorľavá* a nemá dôveru sestier.“

Takýto úsudok bol vrcholne nespravodlivý a skutočnosť ho veľmi jasne vyvrátila. Matka Adelinde totiž mala takú veľkú „dôveru sestier“, že ju zvolili trikrát za sebou a generálnou predstavenou bola osemnásť rokov až do svojej smrti 9. mája 1885.

Predseda však musela čeliť nečakaným a hrozným ťažkostiam. Predovšetkým išlo o konanie nového predstaveného kongregácie. Nástupcom farára Reicharda sa stal farár Sattler, ktorý bol profesorom vo veľkom seminári. Bol to veľmi inteligentný človek a veľmi zbožný kňaz, ale svoju skutočnú dobrotu nevedomky zahaľoval rúskom odmeranosti a svoju inteligenciu zase prehnaným dodržiavaním foriem. Na jednej strane bol nadmieru mlčanlivý voči mladej predstavenej, ktorej nedával žiadne pokyny. Na druhej strane sa pustil do reformy pravidiel, aby ich mohol predložiť Rímu na schválenie, čo bolo samo osebe výborné, ale urobil to podľa vlastnej predstavy a bez porady so sestrami. A tak sa sestry s úžasom ocitli pred pravidlami, ktoré akoby orientovali kongregáciu novým smerom. Keď tieto pravidlá získali pápežské schválenie a boli predložené generálnej kapitule, väčšina sa postavila proti nim. Keď sa o tom dozvedel biskup, rozhodol sa vrátiť platnosť pôvodným pravidlám, ktoré zaviedli nebohí zakladatelia. Farár Sattler prijal iné miesto a nahradil ho superior Simonis, ktorý mal v inštitúte veľmi priaznivé pôsobenie, ako si o chvíľu povieme.

Matka Adelinde teda prekonala nevšednú skúšku počas tohto sporu o pravidlá.

Tu však treba osobitne vyzdvihnúť jednu vec: hlbokú oddanosť sestier voči tradíciám, ktoré založila ich ctihodná zakladateľka.

Všetka kritika vznesená proti tomuto dielu bola márna; nijako neotriasla dôverou sestier. Ony chceli len zostať dokonale verné svojim tradíciám. Nemusíme tu teraz opisovať dejiny kongregácie, ktoré výborne spracoval farár Pflieger až do roku 1924, a v stručnejšom vydaní kanonik Schaeffer až do roku 1949. Chceme upriamiť pozornosť najmä na tie črty, ktoré svedčia o pokračovaní v činnosti zakladateľky, o nepretržitom nasledovaní cesty, ktorú vlastnými rukami vytýčila, o rešpektovaní stanov, ktoré zaviedla, a tým aj o hlbokéj úcte, ktorú jej prejavujú až dodnes.

Položme si otázku: prečo za jej nástupkyňu zvolili práve matku Marie-Adelinde, hoci bola taká mladá? Akiste preto, že v nej videli najspolahlivejšiu dôverníčku Alžbetiných myšlienok a túžob, ktorá v nich mohla najlepšie pokračovať a bola najvernejším odrazom zakladateľky.

A ďalšia otázka: keď farár Sattler – aj keď plný dobrej vôle, no s nedostatkom pochopenia pre úlohu, ktorá mu bola zverená – predložil pravidlá, ktoré boli

z cirkevnoprávneho hľadiska dômyselne prepracované a navyše aj oficiálne potvrdené Svätou stolicou, prečo ich väčšina sestier odmietla prijať? Tento nesúhlas si možno vysvetliť, len keď pomyslíme na dojemnú a nezlomnú vernosť sestier voči pamiatke matky Alfonzy. Urobili tak aj napriek tomu, že matka Adelinde s hŕstkou ďalších sestier sa pridala k názoru farára Sattlera, v mene poslušnosti voči Svätej stolici. Sila pôsobenia matky Alfonzy aj niekoľko rokov po jej smrti je jediným vysvetlením takéhoto postoja väčšiny sestier, ktorým dal biskup nakoniec za pravdu. Dodajme, že autorita matky Adelindy nijako neutrpela tým, že dočasne súhlasila s novými pravidlami. Všetci dobre vedeli, z akého dôvodu to urobila, a nikto nepochyboval o tom, ako sa potešila návratu k pôvodným pravidlám, aj keď na žiadosť Ríma museli prejsť prezieravými úpravami. Navyše prejavila svoju rozhodnú povahu, keď sa namiesto farára Sattlera obrátila priamo na biskupa.

Zároveň treba povedať, že od roku 1872, po ťažkom vnútornom otrase, ktorý sme spomínali, a nemenej ťažkej vonkajšej skúške, ktorú zapríčinila vojna v rokoch 1870–1871, kongregácia pod vedením matky Adelindy s pomocou nového a vynikajúceho predstaveného, ako si o chvíľu povieme, vstúpila do nového obdobia rozkvetu. Stačí na to uviesť zopár čísel.

Vieme, že v čase úmrtia matky Alfonzy kvôli žalostným osamostatneniam, ktoré nepochybne urýchlili jej koniec, zostalo v kongregácii 372 sestier. V roku 1885, po osemnástich rokoch pôsobenia matky Adelindy ako predstavenej, sa ich počet zvýšil na 1 335 a pribudlo 68 nových domov.

Superior Simonis

Pri takomto pozoruhodnom rozmachu je treba pripísať významný podiel pôsobeniu nového superiora Simonisa, ktorý nastúpil do funkcie 9. marca 1872.

Tento kňaz zohral v kongregácii takú významnú úlohu a tak veľmi dbal na pokračovanie v diele abbého Reicharda a matky Alfonzy, že si zaslúži v tejto knihe osobitné miesto.

Ignace Simonis sa narodil 12. marca 1831 v mestečku Ammerschwihl v Hornom Porýní. Absolvoval vynikajúce štúdiá. Keď bol profesorom v Colmare, zvykli mu prisudzovať „všetky možné dary a talenty“. Za kňaza bol vysvätený 10. júna 1854. Jeho dušu pohlcovala túžba, ktorú nemohol nikdy naplniť: stať sa misionárom. Zachoval si však výrazne apoštolského ducha. Bol menšieho vzrastu, no oplýval neobyčajnou životnou silou a energiou a bol zapálený vrúcnu láskou k blížnemu. Neskôr sa stal poslancom Reichstagu² v meste Ribeaupillé a jeho otvorenosť a veľkodušnosť naháňala strach aj samotnému Bismarckovi. Keďže vstup do Reichstagu považoval pre obyvateľov Alsaska za nevýhodný, nechcel ani kandidovať vo voľbách; urobil tak až na úradný príkaz svojho biskupa.

Viac ako titul poslanca či všetky ostatné tituly, ktoré dosiahol, jeho život najviac naplňovala úloha predstaveného Kongregácie Najsvätejšieho Spasiteľa, ktorým bol od roku 1872 až do svojej smrti v roku 1903.

A tu chceme znova poukázať na to, čo zapadá do rámca nášho rozprávania: aký dôraz kládol tento kňaz šľachetného srdca na tradíciu založenú matkou Alfonzou.

Superior Simonis nastúpil po veľmi očividnom neúspechu farára Sattlera a lepšie než ktokoľvek iný pochopil jeho hlavnú príčinu: jeho predchodca nebral dostatočný ohľad na dedičstvo, ktoré zanechala matka Alfonza svojim sestrám. On sa, práve naopak, celý naplnil duchom zakladateľky. Nemohol predsa ignorovať množstvo listov, v ktorých tie najvážnejšie rehoľníčky vyjadrovali neprekonateľnú oddanosť voči duchu zakladateľky.

---

² Ríšsky snem, parlament Nemeckej ríše v rokoch 1871 až 1918. Otto von Bismarck bol prvým kancelárom Nemeckej ríše. Pozn. prekl.

Ani my sami, i keď s časovým odstupom, sa nemôžeme ubrániť dojatiu pri čítaní listu sestry Lucrétie, predstavenej v Mníchove, ktorý napísala 12. novembra 1871, či listu sestry Gorgonie, predstavenej v Darmstade, s dátumom 14. november toho istého roku:

„Som jednou z tých sestier,“ píše sestra Lucrétie, „ktoré mali to šťastie, že mohli byť v tesnej blízkosti našej ctihodnej zakladateľky počas jej života, a viem, že ona sama nám často odporúčala, ešte aj v posledných hodinách svojho života, aby sme na pravidlách nič nemenili.“

Sestra Gorgonia vo svojom liste píše: „Najstaršie sestry pokladajú pravidlá za vzácne a posvätné dedičstvo nezabudnuteľnej a ctihodnej zakladateľky svojim dcéram. Sú presvedčené, že v článkoch pravidiel stále počujú príhovor a ducha ctihodnej zakladateľky našej kongregácie.“

Pod vplyvom týchto dojímavých výpovedí superior Simonis, tentoraz v zhode s matkou Adelindou a predstavenými rôznych spoločenstiev, sa pustil do prepracovania pravidiel, ako to požadovala Svätá stolica. Dbal o to, aby zostali v pôvodnej línii. Postupoval výlučne so súhlasom všetkých sestier. Výsledkom bolo zachovanie pôvodného a zároveň posun vpred. Dňa 30. júla 1877 s potešením prijal schválenie Svätej stolice.

Hlavnou prednosťou nových pravidiel mala byť úzka spojitosť s tradíciou matky Alfonzy, o čom svedčí obežný list z roku 1877, v ktorom matka Adelinde oznamuje toto schválenie:

„Až doposiaľ sme žili podľa pravidiel, ktoré nám zanechala naša ctihodná zakladateľka,“ píše sa v liste, „a podľa mnohých pokynov naplnených silou a vrúcnosťou, ktorými nás pripravovala, aby sme sa stali dcérami kongregácie. Tieto pravidlá sme si starostlivo zachovali až dodnes a ich prijatie do pravidiel nás uisťuje, že sa zachovajú aj pre budúcnosť. Rovnako si zachováme aj tie krásne stránky, ktoré sú v úvode k pravidlám a sú pre nás živým vyjadrením ducha kongregácie. Pokyny, ktoré nám dávala naša zakladateľka, ani zďaleka nebudú zabudnuté a ak sa viacerým z nás ich znenie šťasti vytratilo z pamäti, budeme si vždy s radosťou spomínať na pocity, ktoré v nás vzbudzovali. Tieto pocity boli až dodnes naším životom, našou oporou a dúfame, že si ich zachováme až do poslednej hodiny.“

Dala by sa azda radostnejšie a mocnejšie vyjadriť vernosť pamiatke matky Alfonzy? Práve to sme chceli vyzdvihnúť v tomto stručnom priereze históriou jej diela.

A presne to isté zdôrazňoval aj superior Simonis, ktorý dokonale ovládal nemčinu i francúzštinu, takže to vyjadroval v oboch jazykoch, či už ústne v príhovoroch novickám, alebo písomne v množstve listov adresovaných sestrám zo všetkých krajov, ktoré ho žiadali o radu.

Neúnavne sa venoval aj získavaniu nových duší, ktoré cítili povolanie, formovaniu novícok s pomocou majsterky, ktorá ich mala na starosti, rozširovaniu a zriaďovaní nových domov, ktoré si vyžadoval neustále rastúci počet sestier a postulantiok dychtivo túžiacich po vstupe do kongregácie.

„Keď sa ujal vedenia kongregácie,“ píše farár Schaeffer, „bolo v nej 502 sestier pôsobiacich v 98 domoch. V čase jeho smrti počet sestier vzrástol na 1 921 a počet spoločenstiev sa zvýšil na 273.“

Ešte viac ako čísla nás však zaujíma to, čo sme označili slovom „vernosť“.

Farár Pflieger venoval celú jednu kapitolu listom, ktoré napísal superior Simonis ako predstavený, a na záver dodal:

„Keď porovnáme tieto listy s 3. kapitolou prvých pravidiel, ktorá definuje „ducha Dcéry Božského Vykupiteľa“, zistíme, ako skvele dokázal ich autor preniknúť do zmysľania ctihodných zakladateľov a zachovať kongregáciu v jej pôvodnom duchu.“

Nielenže superior Simonis nesiahol na posvätné dedičstvo, ktoré zanechala matka Alfonza svojim dcéram, ale ho aj obohatil, pričom vždy zostal v línii tradície, ktorú vytvorila. To bude navždy jeho najväčšou zásluhou v očiach kongregácie.

Matka Marie-Damien (1885 – 1900)

Po matke Adelinde a za naďalej veľmi plodného pôsobenia superiora Simonisa, bola treťou generálnou predstavenou matka Marie-Damien od roku 1885 do roku 1900.

Matka Marie-Damien sa narodila v roku 1831, teda o štyri roky skôr než matka Adelinde. Veľmi dobre poznala matku Alfonzu Máriu a tak ako ostatné sestry, aj ona žila z tejto silnej spomienky. V apríli 1853 vstúpila do kláštora v Niederbronne. Bol to však najmä dom v Mulhouse, kde prejavila svoje kvality, rozhodného ducha, organizačný talent a pevný charakter. Práve tieto vlastnosti jej priniesli veľký počet hlasov, vďaka ktorým ju 25. júna 1885 kapitula ustanovila za generálnu predstavenú.

Tak ako matka Adelinde, aj ona mala vzácnu oporu v superiorovi Simonisovi. Počas pätnástich rokov svojho pôsobenia vkladala všetku silu do služby kongregácie. Práve pod jej vedením v roku 1899 oslávili päťdesiate výročie svojho založenia.

Za jej účinkovania vzrástol počet nových domov na 120 a počet sestier sa zvýšil z 1 335 na 1 790.

Zomrela 29. apríla 1900. Môžeme smelo povedať, že bola pevným a istým článkom v reťazi tradície, ktorú tu sledujeme.

Kanonik Schaeffer o nej napísal: „Ctihodná matka Marie-Damien mala drobnú postavu, ale veľkého ducha. Vďaka svojmu bystrému rozumu, zdravému úsudku a pevnej vôli bola zrodená pre vedenie. Vedela druhých viesť, pretože poslušnosť uplatňovala s láskou. Jej autoritu prijímali ochotne, lebo pre ňu to bola služba.“

V duchu myšlienky, ktorú sme načrtli, autor týchto riadkov dodáva:

„Svojim dcéram zároveň bez námahy vštepovala úctu k svätým pravidlám, z ktorých vytvorila akýsi kult, lebo v nich videla vyjadrenie Božej vôle.“

Aj tu sa potvrdzuje, čo sme povedali: *vernost' v každej chvíli*.

Ctihodná matka Marie-Macrine (1900 – 1909)

Pôsobenie štvrtej generálnej predstavenej síce trvalo iba deväť rokov, bolo však veľmi plodné. Matka Marie-Macrine bola jednomyselne zvolená 11. júna 1900. Túto jednomyselnosť vyzdvihol aj biskup, ktorý za ňu pogrataloval superiorovi Simonisovi.

„Je skutočne úžasné, ako to dopadlo. Podľa mňa za dosiahnutím takého pozoruhodného výsledku musel byť zázrak, ba dokonca niekoľko zázrakov, ktoré ešte budú pokračovať,“ napísal superior Simonis.

U matky Marie-Macrine to bolo takpovediac „oneskorené povolanie“, čo sa stáva pomerne zriedkavo. Narodila sa v meste Mulhouse v roku 1845 a postulankou sa stala až v roku 1875, keď mala 30 rokov. Postulantky v takom veku spravidla neprijímajú bez problémov. Keď to však duše s takýmto povolaním dosiahnu, často sú tými najpevnejšími a najplodnejšími. Tak to bolo aj v prípade matky Marie-Macrine. Spolupracovala s matkou Marie-Damien pri zostavovaní pravidiel noviciátu v takom znení, v akom sú dodnes. Môžeme ju teda pokladať za jeden z pilierov sledovanej *tradície*.

Matka Marie-Macrine zostala v pamäti ako rehoľníčka preniknutá hlbokou pokorou a mimoriadnou dobrotou.

Sotva by sme mohli generálnu predstavenú opísať krajšie než týmito slovami, ktoré o nej ktosi napísal:

„Každá sestra, ktorá za ňou prišla, mala pocit, akoby bola jedinou sestrou, ktorej venovala všetku svoju starostlivosť a opateru.“

Počas jej pôsobenia v úlohe predstavenej bola jednou z najbolestnejších udalostí pre ňu, ako aj pre celú kongregáciu smrť superiora Simonisa. Novým predstaveným sa stal

kanonik Louis-Constant Hanns, ktorý zomrel v roku 1929. Ako však uvidíme ďalej, vnesený impulz sa viac nezastavil.

Ctihodná matka Marie-Livier (1909 – 1926)

Piatou generálnou predstavenou bola matka Marie-Livier, ktorá bola pri poslednom výdychu matky Marie-Macrine. Dielo pokračovalo v prísnej kontinuite. Pôsobenie novej predstavenej bolo obzvlášť bohaté na praktickú realizáciu. Bolo však poznačené aj vážnymi udalosťami. Vojna v rokoch 1914 – 1918 na štyri roky rozdelila kongregáciu na dve časti. Matka Marie-Livier dokázala zabezpečiť spojenie s generálnou asistentkou, sestrou Séraphine, ktorá v jej mene spravovala domy vo Francúzsku. Musela tiež vyriešiť chýlostivý problém rozdelenia kongregácie na štyri provincie, na ktoré im dala súhlas kongregácia rehoľníkov 3. decembra 1919. Ďalším významným úspechom bolo opätovné prepracovanie pravidiel tak, aby boli v súlade s novým Kódexom kánonického práva, a ich schválenie Svätou stolicou 18. júna 1924. A napokon 28. augusta toho istého roku matka Marie-Livier predsedala oslavám sedemdesiateho piateho výročia založenia kongregácie.

Za pôsobenia tejto predstavenej sa napriek škodám napáchaným vojnou zvýšil počet domov z 300 na 450 a počet sestier vzrástol z 2 369 na 3 700. Ako vidíme, prudký nárast pokračuje.

Ctihodná matka Virginia (1927 – 1954)

Pri matke Virginii sa dostávame k najdlhšiemu a možno aj najpodivuhodnejšiemu pôsobeniu predstavenej v dejinách kongregácie. Matka Virginia bola zvolená vo februári 1927 a dielo spravovala až do svojho odstúpenia v roku 1954. Zomrela až 22. mája 1957.

V prípade matky Virginie môžeme znovu žasnúť nad tým, s akou extrémnou starostlivosťou sa v kongregácii odovzdávala štafeta. Vernosť – to bolo heslo, ktoré viac ako kedykoľvek predtým prirodzene prijímali všetky sestry: vernosť voči duchu ctihodnej zakladateľky a tradíciám kongregácie.

Matka Virginia sa narodila 24. septembra 1874 v obci Lapoutroie v Hornom Porýní. Jej civilné meno bolo Joséphine Minouxová. Mala iba šesťnásť rokov, keď ju jej otec, silný katolík, osobne priviedol do Oberbronn, kde ju ctihodná matka Marie-Damien a superior Simonis ochotne prijali. A aká bola ich prvá starosť, keď ju prijali? Keďže ju kvôli jej mladému veku ešte nemohli umiestniť v noviciáte, poslali ju do významného spoločenstva, ktoré malo sídlo v ulici rue des Échasses v Štrasburgu. Prečo práve tam? Zdá sa, že tu niet o čom pochybovať: v tomto štrasburskom spoločenstve totiž žila predstavená, sestra Hélène, a spolu s ňou niekoľko starších sestier, ktoré formovala sama zakladateľka. A všetky tieto sestry podľa našich prameňov „úzkostlivo zachovávali pôvodné tradície.“

Takto už dávno a dôsledne uplatňovali odporúčania, ktoré neskôr sformuloval pápež Pius XI. vo svojom apoštolskom liste *Unigenitus Dei Filius* z 19. marca 1924. Tieto odporúčania tak mocne vyjadrujú jednu z najväčších myšlienok Cirkvi, že stoja za pripomenutie:

„Predovšetkým vyzývame rehoľníkov, aby nikdy nestrácali zo zreteľa príklad svojho zakladateľa, ak chcú mať istotu účasti na hojných milostiach svojho povolania. Keď títo znamenití ľudia zakladali svoje rehole, azda robili niečo iné, než že sa riadili Božím vnuknutím? ... Ich učeníci ako najlepší synovia teda budú túžiť oslavovať svojho otca tým, že budú zachovávať jeho pravidlá a rady a naplňovať sa jeho duchom; budú verní... pokým budú kráčať po ceste svojho zakladateľa: ‚Ich synovia pre nich zostanú naveky‘ (Sir 44,13).“

To nám znovu pripomína, že kongregácia nie je iba ľudským dielom. Mohla sa zrodiť a rásť len z Božieho vnuknutia a s Božou pomocou. Heslom takej kongregácie teda musí byť to, čo sme už povedali a čo aj pápež v citovanom texte jasne vyslovil: *vernost!*

Čo môžeme vidieť vo formovaní tejto budúcej generálnej predstavenej? Do kongregácie vstúpila v roku 1890. Poslali ju do Štrasburgu, aby bola v kontakte so živou tradíciou u najstarších sestier. V októbri 1892 vstupuje do noviciátu. Tam pod energickým vedením vebnej matky Marie-Damien a superiora Simonisa, za žiačku ktorého sa neskôr bude považovať, necháva sa nasiaknuť „duchom kongregácie“ – a všimnime si, že tento duch sa nenachádza len v textoch, v litere, ale je istým spôsobom života, v živej tradícii, v kontinuite obetavosti, práce, energie a najmä v zjednotení s Bohom, ktoré pochádzajú priamo od zakladateľky.

Keď sa sestra Virginia, ktorá v roku 1894 zložila rehoľné sľuby a v roku 1927, teda tri roky po apoštolskom liste pápeža Pia XI., ktorý sme pred chvíľou citovali, sa stala generálnou predstavenou, mohla cítiť, že sa nachádza v línii priam želanej Cirkvou. Jej túžbou bolo „pokračovať“ a „zachovávať“.

Skôr ako zdôrazníme tento hlavný bod, musíme pripomenúť, že vernosť voči minulosti nijako neznižovala schopnosť adaptácie a inovácie, ktoré musí mať generálna predstavená. Matka Virginia rozšírila pole pôsobenia sestier Najsvätejšieho Spasiteľa aj na pôrodnice, materské školy, otvorila niekoľko sanatórií vo Francúzsku aj v Nemecku, a najmä sanatórium pre kňazov v Thorenci, kde sestry preukazovali významnú službu francúzskej Cirkvi. A bola to práve ona, kto na výzvu pápeža misií Pia XI. začal misiu kongregácie. Vďaka nej sestry čoskoro začali pôsobiť aj v Alžírsku a Tunisku, v Kamerune, Angole, Senegale a Tanganike. V roku 1957 už mali 20 misijných spoločenstiev so 110 sestrami a od roku 1947 aj noviciát pre domorodé sestry.

Venujme však osobitnú pozornosť vernosti voči významnej pamiatke zakladateľky.

Táto vernosť sa počas pôsobenia matky Virginie vyznačovala viacerými veľmi dôležitými skutočnosťami.

V roku 1949 uplynulo sto rokov od založenia kongregácie. Matka Virginia, ktorá si už predtým dala námahu, aby zhromaždila všetko, čo sa zachovalo z pokynov matky Alfonzy Márie, superiora Simonisa aj z jeho listov, ktoré štrasburský biskup aj ďalší preláti označili za „vynikajúce“, chcela mať aj ucelený životopis zakladateľky. Jeho zostavením poverila sestru Joseph-Marie, ktorá dielo napísala s talentom a láskou a podľa spoľahlivých prameňov. Z tohto životopisu sme veľa čerpali aj v našej knihe.

Dôstojným vyvrcholením celého diela však bola audiencia matky Virginie u Svätého Otca 1. mája 1949, na ktorej Pius XII. vyhovel jej žiadosti a osobne jej udelil povolenie na začatie diecézneho procesu blahorečenia matky Alfonzy.

V duchu „vernosti“ voči zakladateľke matka Virginia už dlho v sebe prechovávala tento zámer. Akým šťastím pre ňu bolo vidieť, ako sa napĺňa! Dňa 8. novembra 1950 diecézny tribunál poverený týmto prípadom nechal exhumovať telesné pozostatky zakladateľky, ktoré boli prevezené z Niederbronnu do oratória vedľa kaplnky materského domu v Oberbronne v očakávaní jej nádejného blahorečenia.

Kongregácia pod energickým vedením matky Virginie medzitým robila nové a významné pokroky. Na začiatku jej pôsobenia mali 3 700 sestier v 450 domoch. V roku 1954, keď matka Virginia na vlastnú žiadosť zložila zo svojich pliec ťarchu zodpovednosti za kongregáciu, sa štatistika zvýšila na 5 297 sestier v 700 zariadeniach.

Jej životná púť sa skončila na Klinike svätého Damiána v Mulhouse. Najväčšou pochvalou, akú by sme jej mohli zložiť, by bolo konštatovanie, že bola „neprekonateľná, keď išlo o zachovanie ducha zakladateľky a tradícií kongregácie pre budúce generácie“.

Krátko pred svojím odchodom z tohto sveta v Mulhouse zanechala všetkým svojim sestrám duchovný testament datovaný 7. marca 1957. Nebola v ňom nijaká veľká žiadosť, len táto dojímavá prosba:

„Počas 27 rokov vedenia kongregácie som sa zo všetkých síl snažila pomáhať vám, aby ste dobre nábožne žili, a teraz vás prosím, aby ste vy mne pomohli dobre umrieť. Ďakujem!“

Po svojom odstúpení mala veľkú radosť z toho, že na generálnej kapitule 26. mája 1954 bola zvolená sestra Marie-Joseph, ktorá sa stala siedmou generálnou predstavenou kongregácie.³

Na jej podnet sme napísali tento životopis s nádejou, že prispeje k tomu, aby sa ešte viac ľudí dozvedelo o mene a veľkých čnostiach tej, ktorú za jej života nazývali „extatička z Niederbronnu“ a dúfame, že Cirkev ju čoskoro vyhlási za *blahoslavenú Alfonzu Máriu*.

---

³ Kniha vo francúzskom origináli vyšla v roku 1958. Súčasnou generálnou predstavenou je matka Monika Heuserová. Pozn. prekl.

ZÁVER

Vyššie napísané slová už naznačujú záver, ktorý si na konci tejto práce dovoľujeme vysloviť.

Blahorečiť svätých prináleží iba Cirkvi. Tá nám však nezakazuje vyjadriť – so všetkou úctou, ktorá prislúcha jej zvrchovanej moci – pocit, ktorý v nás zanechávajú dokumenty, s pomocou ktorých sme mohli napísať životopis našej hrdinky. Sledovali sme ju krok za krokom. Pokúsili sme sa ju dokonca umiestniť do mystickej stupnice, ktorú načrtla Terézia z Avily – svätica, ktorú milovala a vo všetkom ju chcela napodobňovať. Odvážili sme sa povedať, že matka Alfonza sa v každej veci riadila duchom svätej Terézie; síce vlastným spôsobom, ale tým najúprimnejším.

Toto dosť vypovedá o našom vnútornom presvedčení. Do tohto životopisu sme sa pustili s bážňou, ba až s akousi nedôverou, pri pomyslení na výhrady, na ktoré poukazuje svätý Ján z Kríža v súvislosti so všetkými nadprirodzenými javmi ako sú extázy, vízie, predpovedanie budúcnosti a podobné dary. Čitateľ, ktorý nás sledoval, môže usúdiť, že sme nezamlčali nič, čo by mohlo potvrdiť alebo vyvrátiť nadprirodzený charakter darov, ktoré sme zaznamenali u matky Alfonzy. Rovnako sme neustále prízvukovali, že ak ju Cirkev jedného dňa bude blahorečiť, čo si prajeme a dúfame, tak to nebude pre tieto dary, ale pre jej hrdinské čnosti, vieru, dôveru v Boha, nábožnosť, ducha modlitby a predovšetkým pre jej vynikajúcu lásku k Bohu a blížnemu. Kiež by Božia prozreteľnosť často dávala Cirkvi také obetavé a zdatné služobnice!

Isté je, že strom zasadený matkou Alfonzou Máriou ešte stále rastie a neprestajne prináša prehojné a vzácne ovocie, a to nielen pred zrakom ľudí, ale sme presvedčení, že aj *pred zrakom Boha!*

Pripomeňme si teda Kristove slová: „*Poznáte ich po ovoci.*“

K 1. januáru 1958 mala kongregácia 686 domov a 5 310 sestier s večnými sľubmi.

MODLITBA
za blahorečenie matky Alfonzy

Dobrotivý náš Božský Spasiteľ,
ty si do srdca našej ctihodnej zakladateľky
matky Alfonzy Márie
vštepil cit lásky k chorým
a jej šľachetnej duši vnukol,
aby založila novú kongregáciu
na úľavu telesne aj duševne chorých ľudí;
láskavo požehnaj toto dielo lásky a apoštolátu.
Keď Tvoja prozreteľnosť tak zamýšľa,
aby Cirkev tvoju zbožnú služobnicu
matku Alfonzu Máriu oslávila,
vtedy ťa úpenlivo prosíme,
pre veľkú poníženosť nekonečného umučenia,
ukáž nám jej moc, ktorú má v nebi a daj,
aby čisté čelo tvojej skromnej služobnice
čím skôr ožiarila koruna blahoslavených.
Amen.

O AUTOROVI

Monsignore **Léon Cristiani** - pseudonym Nicolas Corte. Narodil sa 4. januára 1879 v Escurollese. Pápežský prelát, historik, teológ a člen Akadémie vied Francúzska. Je známy svojou prácou na dejinách protestantizmu a Cirkvi v 16. storočí. Je autorom viacerých biografí a teologických publikácií. Zomrel 8. januára 1971 v Moulinse.

Léon Cristiani sa narodil v skromnej rodine na francúzskom ostrove Korzika. Jeho otec Joseph Cristiani bol exekútorom a jeho matka Claude Courtinatová bola jednoduchá sedliačka. Po filozofických a teologických štúdiách v Moulinse a potom Ríme, Leon Cristiani bol 29. marca 1902 vysvätený za kňaza v Bazilike svätého Jána v Lateráne. Následne sa stal žiakom profesora a neskoršieho kardinála Louisa Billota. V línii svojho profesora mladý Léon rýchlo rozvíjal učenie anti-modernistu na boj proti ideám Alfreda Loisa, stúpenca moderny nazývanej „heréza“. V roku 1903, po obhájení dizertačnej práce, získal titul doktora teológie na Gregoriánskej univerzite v Ríme a vrátil sa do seminára v Moulinse, kde vyučoval od 1903 do 1914 filozofiu, dogmatickú teológiu a dejiny Cirkvi. V tom istom čase sa stále viac zaujímal o históriu kresťanstva a študoval diela Friedricha Heinricha Suso Denifle o Martinovi Lutherovi a protestantizme. V týchto oblastiach sa zakrátko stal uznávaným expertom a špecialistom na problematiku Luthera. V súvislosti s tým sa zdokonaľoval aj v nemeckom jazyku a v roku 1911 sa stal doktorom univerzity v Clermont-Ferrande, kde obhájil svoju dizertačnú prácu na tému: *Lutherov vývoj od roku 1517 do 1528*.

V júli 1914 bol na teologickej fakulte v Lille vymenovaný za profesora, avšak počas mobilizácie v prvej svetovej vojne musel slúžiť ako zdravotník a kňaz medzi vojakmi na fronte. V roku 1919 bol menovaný za profesora histórie na Katolíckej univerzite v Lyone. Prednášal tam až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1948 a v roku 1928 stal aj dekanom tamojšej fakulty. Súčasne s akademickou kariérou publikoval v oblasti teológie a dejín kresťanstva, vrátane niekoľkých biografí.

S ďalšími autormi spolupracoval na Slovníku katolíckej teológie, publikoval články v mnohých časopisoch, zúčastňoval sa početných konferencií a pravidelne sa prihováral poslucháčom v Rádiu Lyon. V roku 1932 sa stal čestným kanonikom a v roku 1956 dostal titul: Prelát jeho Svätosti - Monsignor. V roku 1948 odišiel do dôchodku a okrem obľúbenej Lutherovej problematiky sa venoval hagiografii (životopisom svätých), osobnostiam Cirkvi a Francúzska, ako aj dejinám. Jeho najznámejšie biografie sú: svätý Ľudovít, kráľ, Jana z Arcu, Charles de Foucauld, Pierre Teilhard de Chardin.

Je zaujímavé, že taká spisovateľská osobnosť v dejinách Francúzska, akou bol Léon Cristiani, napísala dielo venované jednoduchej žene z Niedebrounu, ktoré vyšlo vo vydavateľstve Fayard v roku 1958 pod názvom *L'Extatique de Niederbron: Élisabeth Eppinger ou Mère Alphonse-Marie, fondatrice des Sœurs du Très-Saint-Sauveur, 1814-1867*, ktoré pri 200. jubileu narodenia Alžbety Eppingerovej (1817 až 2014) ponúkame čitateľovi v slovenskom kultúrnom kontexte. Veríme, že z uhla pohľadu a pera tohto autora sa čitateľovi vynorí obraz veľkosti jednoduchého života našej zakladateľky.

Medzi jeho najznámejšie publikácie patria:

- *Le problème de Dieu et le pragmatisme*, Éditions Bloud et Barral, Paris, 1908
- *Du luthéranisme au protestantisme: l'évolution de Luther de 1517 à 1528*, Bloud et Gay, 1911
- *Luther et la question sociale*, Tralin, 1912
- *Une congrégation française sous la Restauration, l'institut de la Providence de Grenoble, origines et fondation*, En vente Maison, 1925
- *Jésus-Christ, fils de Dieu, Sauveur*, 3 tomes, Apostolat, 1933-1934
- *La merveilleuse histoire des premières Ursulines françaises*, Vitte, 1935
- *Aux origines du monastère de Lérins*, Fontenelle, 1946
- *Jean Cassien ou la spiritualité du désert*, 2 volumes, Fontenelle, 1946
- *Histoire de l'Église des origines à nos jours. Tome 17 : l'Église à l'époque du Concile de Trente*, Éditions Bloud et Gay, 1947
- *Saint Théophile de Corté (1676 à 1740), une gloire de la Corse*, Paris, 1951
- *Actualité de Satan*, Éditions du Centurion, 1954
- *Faut-il obéir à l'Église ?*, Éditions du Centurion, 1955
- *Sainte-Thérèse d'Avila. Une grande mystique*, Apostolat, 1955
- *Catholiques, protestants : les pierres d'achoppement*, en collaboration avec le pasteur Jean Rilliet, Fayard, 1955
- *Nostradamus, Malachie et compagnie*, Éditions du Centurion, Paris, 1955
- *Monstres et merveilles de la Préhistoire*, Éditions du Centurion, 1956
- *Le Vrai visage d'Adam*, Éditions du Centurion, 1956
- *Brève histoire des hérésies*, Fayard, 1957
- *Nos raisons de croire*, Fayard, 1957
- *Un prêtre redouté de Napoléon : Père Bruno Lanteri (1759 à 1830)*, Procure des Oblats de La Vierge Marie, 1957
- *Le Vatican politique*, Éditions du Centurion, 1957
- *Sainte-Rita de Cascia. La Sainte des cas désespérés*, Apostolat, 1958
- *Saint Jean-Marie Vianney (1786-1859). Curé d'Ars*, Apostolat, 1958
- *L'Extatique de Niederbronn : Élisabeth Eppinger ou Mère Alphonse-Marie, fondatrice des Sœurs du Très-Saint-Sauveur, 1814 à 1867*, Fayard, 1958
- *Sainte-Marguerite-Marie et les promesses du Sacré-Cœur*, Apostolat, 1959
- *Saint-François d'Assise*, Apostolat, 1959
- *Sainte Monique (331-387)*, Apostolat, 1959
- *Saint Louis, roi de France (1214-1270)*, Apostolat, 1959
- *Présence de Satan dans le monde moderne*, France-Empire, Paris, 1959
- *Charles de Foucauld, 1858-1916, Pèlerin de l'absolu*, Apostolat, 1960
- *L'insurrection protestante. L'Église de 1450 à 1623*, Fayard, 1961
- *Les Vingt conciles œcuméniques*, Apostolat, 1961
- *Au service de l'enfance : Claudine Thévenet*, France-Empire, 1961
- *60 ans de sacerdoce*, Éditions du Chalet, 1961
- *Saint Joseph*, Apostolat, 1962
- *Sommet, tu m'as conquis, le serviteur de Dieu Maggiorino Vigolungo : 1904-1918*, Apostolat, 1963
- *Monseigneur Lavallée, un grand recteur*, France-Empire, 1963
- *Le Serviteur de Dieu, Daniel Brottier*, France-Empire, 1963
- *Sainte Jeanne d'Arc*, Apostolat, 1968

Pod pseudonymom *Nicolas Corte* vyšli tieto publikácie:

- *Saint Pierre est-il au Vatican?*, Fayard, 1956
- *Satan, l'adversaire*, Fayard, 1956
- *La vie et l'âme de Pierre Teilhard de Chardin*, Fayard, 1957
- *Les origines de l'homme*, Fayard, 1957

Z francúzštiny preložila

Lucia Palušová

Redigovali

Dr. Ján Jenčo

Sr. M. Katarína Krištofová, SDR

Jazyková úprava

Sr. M. Petronela Kronová, SDR

Andrea Eliášová

Zalomenie textu a grafická úprava

Ľudovít Sobôtka

Prvé vydanie

Náklad 1500 kusov

Tlač Quickprint, Martin

© Slovenská provincia
Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa
A.D. 2013

ISBN 978-80-971476-0-0

EAN 978809714600

OBSAH

PREDHOVOR.....	3
ÚVOD	5
PRVÁ KAPITOLA	
Detstvo Alžbety Eppingerovej	8
DRUHÁ KAPITOLA	
Škola a prvé sväté prijímnie	
Veľké túžby mladosti	15
TRETIA KAPITOLA	
Alžbetine extázy	
Konzultácie o jej prípade	24
ŠTVRTÁ KAPITOLA	
Kritická štúdia Alžbetiných predpovední	33
PIATA KAPITOLA	
Založenie kongregácie	42
ŠIESTA KAPITOLA	
Začiatok činnosti a prvé rozšírenie	50
SIEDMA KAPITOLA	
Spiritualita matky Alfonzy	58
ÔSMA KAPITOLA	
Intenzívne roky	
Posledné skúšky	
- Smrť	67
DEVIATA KAPITOLA	
Pokračovanie diela	78
ZÁVER.....	85
MODLITBA	86
O AUTOROVI	87